

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی

عنوان و نام پدیدآور	: شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی/تالیف محبوبه دادفر... [و دیگران]؛ [به سفارش] بیمارستان فوق تخصصی خاتم‌الانبياء (ع)، مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفاء، تهران: میرماه، ۱۳۹۳.
مشخصات نشر	: ۱۴۸ص: مصور(بخشی رنگی).
مشخصات ظاهری	: شابک ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۳-۰۹۲-۴-۱۱۷۰۰۰ ریال:
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: روان‌شناسی -- آزمون‌ها
موضوع	: آزمون اندریافت موضوع
موضوع	: کودکان -- آزمون اندریافت
موضوع	: آزمون رورشاخ
شناسه افزوده	: دادفر، محبوبه، ۱۳۴۶ -
شناسه افزوده	: بیمارستان تخصصی و فوق تخصصی خاتم‌الانبياء (ص)
شناسه افزوده	: بیمارستان تخصصی و فوق تخصصی خاتم‌الانبياء (ص)، مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفاء
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ آش/۱۷۶BF
رده بندی دیویی	: ۱۵۰/۲۸۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۶۵۳۵۳۹

شاخص های تشخیصی آزمون های روانشناسی

تألیف:

دکتر محمد کاظم عاطف وحید

روانشناس بالینی

عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران

دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان

محبوبه دادفر

دانشجوی دکتری روانشناسی بالینی

دانشگاه علوم پزشکی ایران - پردیس بین الملل

پیر حسین کولیوند

رئیس سازمان امداد و نجات هلال احمر

و معاون مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفا

دکتر هادی کاظمی

عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد

و رئیس مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفا

میراث

۱۳۹۳ شمسی

شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی

تألیف: محبوبه دادفر، دکتر محمد کاظم عاطف وحید، دکتر هادی کاظمی، پیرحسین کولیوند

ناشر: میرماه

گرافیک جلد و متن: مهدیه ناظم زاده

لیتوگرافی و چاپ: قائم چاپ جوربند

صحافی: عطف

نوبت و سال انتشار: نخست/ ۱۳۹۳

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۱۷۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۳۳-۰۹۲-۴

تمام حقوق اثر برای مرکز تحقیقات علوم اعصاب شفا محفوظ است.

خیابان ولیعصر (عج) - خیابان رشید یاسمی - بیمارستان فوق تخصصی خاتم الانبیاء (ص)

تلفن: ۸۸۸۸۴۰۴۰

انتشارات میرماه: تخریش، دزاشیب، خیابان شهید رضانی، کوی شهید مرتضی عباسی، پلاک ۲، واحد ۲

تلفن: ۲-۲۲۷۲۲۹۰۱ و ۴-۲۲۷۵۹۲۰۳ فاکس: ۲۲۷۱۹۵۲۳

پیشگفتار

طی دهه ۱۹۵۰، آزمون‌های روانشناسی به دو دسته عینی (objective) و فرافکن (projective) طبقه بندی شدند. مقیاس هوشی وکسلر، پرسشنامه شخصیتی چندوجهی مینه سوتا (MMPI)، پرسشنامه بالینی چند محوری میلون (MCMI)، آزمون اندریافت موضوع بزرگسالان (TAT) و آزمون رورشاخ (Rorschach) از معروف‌ترین و پرکاربردترین آزمون‌های هوشی، عینی و فرافکن می‌باشند. شواهد پژوهشی نشان می‌دهد که در میان رده بندی ۳۰ آزمون متداول انجام شده در محیط‌های بیمارستانی، آزمون رورشاخ در رده چهارم و TAT در رده پنجم قرار دارند. برخی از شاخص‌های رورشاخ برای مقاصد پژوهشی از روایی کافی برخوردار بوده و متخصصان بالینی مجرب می‌توانند از این آزمون به عنوان شاخص مستقیم سبک شناختی و سازمان ادراکی و یا به صورت یک مصاحبه ساخت یافته استفاده کنند (آناستازی، ۱۳۶۴). نتایج یک پژوهش در مورد مقایسه بازده تشخیصی آزمون‌های MCMI، MMPI و رورشاخ نشان داد که هر سه آزمون به تشخیص افسردگی دارای حساسیت هستند ولی آزمون‌های MMPI و MCMI نرخ بالاتری از خطای مثبت را نسبت به آزمون رورشاخ نشان دادند. همچنین آزمون رورشاخ حساسیت بیشتری به تشخیص اختلال‌های روانپریشی دارد (گاتلن، ۱۹۹۶). میر و آرچر (۲۰۰۱) در یک پژوهش فراتحلیلی گزارش دادند که آزمون رورشاخ می‌تواند یافته‌های معتبرتری ولی نه مانند ضرایب اعتباری که از آزمون‌های MMPI و هوشی به دست می‌آید، ارائه دهد.

تمایز افراد بیمار از سالم بوسیله روش‌هایی که از آن به عنوان آزمون‌های روانی شناخته می‌شوند در روانشناسی و روانپزشکی گسترش فراوانی یافته است. توجه پژوهشگران نسبت به درمان موجب شده است که آنها به دنبال ابزارهای دقیقی برای تشخیص اختلال‌های روانی باشند (عاطف وحید، ۱۳۸۴، ۱۳۸۹، دادفر، دادفر، عشایری، عاطف وحید، کاظمی و کولیوند، ۱۳۹۳). ارزیابی بالقوه کارایی یک آزمون باید با داده‌های متعددی شامل مصاحبه، مشاهده، گزارش‌های شخصی و سایر آزمون‌های روانشناسی ترکیب و یکپارچه گردد، زیرا هیچ آزمونی آنقدر گسترده نیست که همه چیز را مورد بررسی قرار دهد. هر یک از

آزمون‌ها ابعاد متفاوتی را مورد سنجش قرار می‌دهند و ترکیب آزمون‌های متفاوت روانشناسی، اطلاعات گسترده‌تر و جامع‌تری را برای ارزیابی کلی شخص فراهم می‌نماید (عاطف وحید، ۱۳۹۱، دادفر، بیرشک و کولیوند، ۱۳۹۳).

به‌نظر می‌رسد ترکیب یکی از مقیاس‌های هوشی و کسلر، آزمون‌های رورشاخ، MMPI و MCMI، هسته اصلی مراحل ارزیابی یک شخص را تشکیل می‌دهد زیرا این آزمون‌ها دارای بنیان تجربی محکمی هستند و اطلاعات با ارزش و مهمی را در باره یک شخص ارائه می‌دهند (عاطف وحید، ۱۳۹۱، ۱۳۸۹، همتی، دژکام، دلاور، عاطف وحید و همکاران، ۱۳۹۲).

سنجش و ارزیابی روانشناختی موجب می‌شود که روان‌شناسان بالینی، دربارهٔ نقاط قوت و ضعف مراجعین، چگونگی و چرایی پیدایش مشکل و وضعیت کنونی آنها، تدابیر و روش‌های درمانی و پیش‌آگهی درمان، اطلاعات مفیدی را کسب نمایند. هدف نهایی سنجش روانی، فراهم کردن اطلاعات مناسب برای تشخیص اختلال و اتخاذ بهترین تصمیم در مورد فرایند درمان است. یک روانشناس بالینی جهت تصمیم‌گیری برای استفاده از آزمون‌ها، ابتدا باید بررسی کند آیا عملکرد بالقوه آزمون‌های روانشناسی مناسب و مربوط به اهداف ارزیابی هست یا خیر و نیز آیا در بهبود شرایط مراجع و حل مشکلات وی کمک‌کننده هست یا خیر (عاطف وحید و دادفر، ۱۳۹۳). با توجه به کاربرد فراوان آزمون‌های روانی در روانشناسی و روانپزشکی، شناخت صحیح مفاهیم مربوط به ارزیابی و سنجش آزمون‌های روانی و شاخص‌های تشخیصی آنها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. کتاب حاضر با تاکید بر آزمون‌های فرافکن TAT و رورشاخ در این راستا نگاشته شده است.

مؤلفین

۱۳۹۳ شمسی

فهرست

۱۳	آزمون اندریافت موضوع بزرگسالان (TAT) (Thematic Apperception Test).....
۱۳	مفاهیم نظری پایه.....
۱۳	اندریافت.....
۱۵	ادراک شناختی خالص و سایر جنبه‌های بین محرک و پاسخ.....
۱۶	رفتار بیانگر.....
۱۷	فراکن از دیدگاه شناختی.....
۱۸	جنبه‌های ساختاری اندریافت.....
۱۸	فلسفه استفاده از آزمون‌های فراکن.....
۲۲	فرآیند "تشخیص" به وسیله روش‌های مختلف فراکنی.....
۲۳	توصیف کارت‌های TAT.....
۳۲	تفسیر.....
۳۴	تفسیر بر اساس سیستم بلاک.....
۳۵	کارکردهای ایگو / یکپارچگی قهرمان.....
۳۸	شیوه‌های ارزیابی کنش‌های ایگو.....
۴۰	آزمون اندریافت کودکان (CAT) Children's Apperception Test.....
۴۱	توصیف کارت‌های CAT.....
۴۵	آزمون رورشاخ.....
۴۷	کارت‌های رورشاخ.....
۵۸	سمبل‌های استفاده شده برای کدگذاری محل پاسخ در آزمون رورشاخ.....
۶۰	کیفیت رشدی در آزمون رورشاخ.....
۶۱	تعیین‌کننده‌ها.....
۶۶	رنگ‌های الوان.....
۶۹	رنگ‌های غیرالوان.....
۶۹	سایه روشن - زمینه (بافت).....
۶۹	سایه روشن - دورنما (عمق).....

۶۹	سایه روشن - پراکندگی (پخش شدگی نور).....
۷۰	فرم - بعد (عمق).....
۷۰	جفت‌ها و انعکاس‌ها.....
۷۰	محتوی پاسخ.....
۷۴	کدگذاری محتواهای چندگانه.....
۷۵	محتواهای غیر معمول.....
۷۶	پاسخ‌های رایج.....
۷۷	فعالیت سازمانی.....
۷۹	نمره‌های ویژه.....
۷۹	تمایز بین سطوح ۱ و ۲.....
۷۹	I - بیان غیر عادی یا غیر معمول.....
۷۹	الف - بیان انحرافی.....
۸۱	ب - ترکیب‌های نامناسب.....
۸۲	ج - منطق نامناسب یا اوتیستیک.....
۸۳	تکرار پاسخ و عدم موفقیت در یکپارچه‌سازی اجزاء.....
۸۳	الف - تمایل به تکرار.....
۸۴	ب - افسانه‌سازی.....
۸۴	خصوصیات ویژه محتوای پاسخ‌ها.....
۸۴	۱- پاسخ‌های انتزاعی.....
۸۵	۲- اعمال خشونت‌آمیز.....
۸۵	۳- رفتارهای همکاری.....
۸۶	۴- محتوای بیمارگونه.....
۸۶	پاسخ‌های شخصی شده.....
۸۷	پدیده رنگ (فرافکنی رنگ).....
۸۸	نمونه پاسخ‌ها به آزمون رورشاخ و علامت‌های آن برای نمره‌گذاری.....
۹۶	نمونه پاسخ در مراحل تداعی آزاد و واریسی در آزمون رورشاخ.....
۱۰۱	توان تمایز شرایط عاطفی مختلف با آزمون رورشاخ.....
۱۱۱	شاخص‌های ویژه در آزمون رورشاخ.....

۱۱۱	شاخص نقص کنار آمدن (CDI).....
۱۱۲	شاخص گوش به زنگ بودن (HVI).....
۱۱۴	استراتژی‌های جستجوی تفسیری بر اساس متغیرهای کلیدی در آزمون رورشاخ.....
۱۱۵	استراتژی‌های جستجوی تفسیری بر اساس متغیرهای ثالث کلیدی در آزمون رورشاخ ..
۱۱۶	شاخص‌های تشخیصی برخی از اختلال‌های روانی در آزمون‌های روانشناسی.....
۱۱۶	اسکیزوفرنیا.....
۱۲۰	افسردگی.....
۱۲۳	مانیا.....
۱۲۵	اضطراب.....
۱۲۷	وسواس.....
۱۲۹	شاخص‌های تشخیصی اختلال‌های شخصیت در آزمون‌های روانشناسی.....
۱۲۹	اختلال شخصیت پارانوئید.....
۱۳۰	اختلال شخصیت اسکیزوئید.....
۱۳۱	اختلال شخصیت اسکیزوتایپال.....
۱۳۱	اختلال شخصیت نمایشی.....
۱۳۲	اختلال شخصیت خودشیفته.....
۱۳۳	اختلال شخصیت ضد اجتماعی.....
۱۳۵	اختلال شخصیت مرزی.....
۱۳۶	اختلال شخصیت اجتنابی.....
۱۳۷	اختلال شخصیت وابسته.....
۱۳۸	اختلال شخصیت وسواسی - جبری.....
۱۳۹	اختلال شخصیت منفعل - مهاجم (منفی گرا).....
۱۴۰	اختلال شخصیت آزارگر.....
۱۴۲	منابع.....

آزمون اندریافت موضوع بزرگسالان (TAT) (Thematic Apperception Test)

مفاهیم نظری پایه

اندریافت

زمانی که شخص با محرکی روبرو می‌شود، هر چقدر این محرک آشکارتر باشد، ادراک آن آسان‌تر است و سهم دنیای پیرامون در ادراک بیشتر است. ولی هر چقدر که محرک مبهم‌تر می‌شود، از میزان وضوح محیط کاسته می‌شود و در این جا شخص برای واضح کردن آن باید از درون عواملی را دخیل کند. محرک به درون خود برده می‌شود و شخص با احساسات و نگرش‌ها و افکار فلبی خود آن را تفسیر می‌کند و پاسخی را برای آن می‌سازد. در TAT تصاویر انسان‌ها مبهم نیستند. برای اینکه آن را مبهم کنند، از روابط بین آنها و خصوصیت‌های انسان‌ها صحبت می‌کنند.

در اندریافت چند مسئله رخ می‌دهد. شخص حالت درونی خود را به محرک مبهم فرافکنی می‌کند. فرافکنی همان مکانیسم دفاعی فروید است که شخص حالات نامطلوب خود را به بیرون نسبت می‌دهد و تمایلات و تعارض‌های خود را فرافکنی می‌کند. در فرافکنی نیز تحریف ادراکی اتفاق می‌افتد که عبارتند است از:

۱- فرافکنی معکوس (Inverted projection)

۲- فرافکنی ساده (Simple projection)

۳- حساس سازی (Sensitization)

۴- ادراک اوتیستیک (Autistic perception)

۵- بیرونی کردن (Externalization)

۱- فرافکنی معکوس (Inverted projection)

این نوع فرافکنی، غلیظ‌ترین و عمیق‌ترین نوع تحریف است. قطب کاملاً مخالف ادراک عینی است و آن چیزی است که در هذیان اتفاق می‌افتد. اولین بار فروید این نوع فرافکنی را در فرایند تحلیل یک بیمار پارانوئید شناسایی نمود. افراد پارانوئید نسبت به دیگران تمایلات جنسی دارند که آن را به این صورت بر می‌گردانند "من او را دوست دارم و من از او متنفرم، به "او مرا دوست دارد و او از من متنفر است". آنچه که در حد هوشیار به زبان می‌آید ماحصل این فرایند یعنی جمله آخر است.

۲- فرافکنی ساده (Simple projection)

گفته می‌شود برون فکنی ساده اهمیت زیادی ندارد چون به طور فراوانی مورد استفاده قرار می‌گیرد. احتمالاً یک زمینه ذهنی وجود دارد که وقتی شخص با محرکی روبرو می‌شود، آن محرک را در آن زمینه ذهنی پردازش می‌کند یعنی یک نوع انتقال نامناسب از چیزی که در گذشته اتفاق افتاده است به موضوع فعلی.

۳- حساس سازی (Sensitization)

اشخاصی هستند که حساسیت زیادی به برخی محرک‌های محیطی دارند که اصطلاحاً حساسیت نوروتیکی نامیده می‌شود. این افراد چیزهایی را می‌بینند و حس می‌کنند که دیگران نسبت به آنها حساس نیستند. این مکانیسم در افراد مضطرب و تحریک پذیر بسیار فعال است؛ به این صورت که یک چیز کوچک را بزرگ می‌کنند (یک محرک ضعیف را به طور قوی ادراک می‌کنند) و به آن عکس‌العمل نشان می‌دهند. یعنی در واقع این اشخاص چیزی را که

وجود ندارد به وجود می‌آورند؛ و به این حساسیت ادراکی می‌گویند. فرضیه زیر بنایی آن این است که شیئی یا موضوعی که با الگوی قبلاً انجام شده متناسب است، آسانتر درک می‌شود تا شیئی یا موضوعی که با الگوی انجام گرفته مناسبتی ندارد.

۴- ادراک اوتیستیک (Autistic perception)

در ادراک اوتیستیک شخص نمی‌تواند بین محرک درونی و محرک بیرونی تمایز قائل شود. این حالت در اشخاص معمولی هم به شکلی ظریف‌تر اتفاق می‌افتد مثلاً انسان‌های گرسنه در تصاویر مبهم، غذا می‌بینند. این کشش‌های بنیادی منجر به تحریف ادراکی می‌شود که ادراک اوتیستیک نامیده می‌شود.

۵- بیرونی کردن (Externalization)

بیرونی کردن در واقع فرایندی نیمه هوشیار است. یعنی فرد بعد از گفتن داستان یا ضمن گفتن داستان متوجه می‌شود که چیزهایی از درون خود را در داستان گذاشته است. در هر پنج مورد بالا دو عنصر هست که باید آنها را از هم تفکیک کرد: (۱) عنصر مربوط به کارت و (۲) عنصر مربوط به شخص.

ادراک شناختی خالص و سایر جنبه‌های بین محرک و پاسخ

ادراک شناختی خالص نقطه مقابل فرایند تحریف است. یعنی ادراک شناختی خالص وجه مشترک عموم یا توافق همگانی در مورد معنی یک محرک می‌باشد. بدیهی است که ادراک شناختی خالص (بدون تحریف) در مورد جنبه‌های کاملاً عینی کارت‌ها اتفاق می‌افتد. مثلاً تجربه نشان داده است که برخی کارت‌ها داستان‌های پرخاشگرانه را حتی در افرادی که پرخاشگری چندانی ندارند، برمی‌انگیزند. بنابراین در این موارد داستان گفته شده بیشتر تحت تاثیر عملکرد محرک بیرونی است. می‌توان گفت که در مورد برخی از اندریافتهای بنیادی یک محرک همگان توافق دارند و این توافق معرف تعریف عملی از طبیعت عینی محرک است. رفتاری که با این جنبه‌های عینی واقعیت محرک هماهنگ باشد، رفتار سازگار نامیده

می‌شود. مثلاً در کارت شماره یک آزمودنی خود را با تصویر ویولون تطبیق می‌دهد. ویولون یک مفهوم عینی است. در حالی که در تحریف ادراکی فرد با استفاده از پنج مکانیسم توضیح داده شده، چیزی هم از خودش به محرک اضافه می‌کند. در رابطه با موضوع ادراک شناختی خالص، چند فرضیه مطرح گردیده است که عبارتند از:

- ۱- درجه رفتار سازگار نسبت معکوس با درجه دقت و عینیت در تعریف محرک دارد چون در کارت‌های TAT و رورشاخ عملاً محرک‌ها به صورت غیر منظم تصویر شده‌اند.
- ۲- میزان حقیقی سازی به وسیله زمینه تصویر تعیین می‌شود یعنی مثلاً اگر در کارت‌های TAT از شخص خواسته شود فقط تصویر را توصیف کند، رفتار سازگار یا تطبیقی او بیش از زمانی است که از او خواسته شود در مورد تصویر داستان بسازد.
- ۳- نسبت رفتار سازگار به برون فکنی تابع طبیعت موجود ادراک کننده است. اشخاص مختلف محرک‌ها را به درجات متفاوتی تحریف می‌کنند. حتی ممکن است یک فرد خاص در شرایط مختلف درجات متفاوتی از تحریف را نشان دهد.

رفتار بیانگر

اندریافت و آنچه در مورد آن گفته شد جنبه عمومی دارد ولی در رابطه با آزمون گرفتن، باید علاوه بر این موضوع‌ها به رفتارهای آزمودنی حین اجرای آزمون نیز توجه نمود. به این رفتارها، رفتارهای بیانگر گفته می‌شود. یعنی اینکه اشخاص معمولاً به دلیل تفاوت‌های فردی در هنگام انجام یک عمل مشابه، یکسان عمل نخواهند کرد. رفتارهای بیانگر با رفتارهای سازگاران و تحریف ادراکی کاملاً متفاوت هستند. به این معنی که اگر نسبت سازگاری فرد به تحریف‌های ادراکی ثابت (یکسان) در نظر گرفته شود، آنگاه آنچه که تعیین کننده خواهد بود تفاوت اشخاص در شیوه سازمان‌دهی خواهد بود. برای مثال بعضی اشخاص برای بیان یک موضوع زیاد توضیح می‌دهند، بعضی دیگر از جملات کوتاه استفاده می‌کنند. نوع واژه‌هایی که اشخاص استفاده می‌کنند نیز متفاوت است و ارتباط زیادی با جنبه‌های هوشی و شناختی

شخص دارد. یا مثلاً سرعت تکلم که در بسیاری از موارد علامت اضطراب است، تَن صدا، سرعت فرایندهای ذهنی نیز از دیگر مسایلی است که باید به آن توجه کرد چون این‌ها خصوصیات پایدار فرد هستند و رفتار حین آزمون نمونه‌ای از رفتار همیشگی فرد است. به طور خلاصه اگر نسبت سازگاری با محرک به تحریف ادراکی نشان دهنده "چه" باشد، رفتار بیانگر نشان دهنده "چگونه" است و اشخاص با چگونه‌ها بیشتر موفق هستند تا با چراها.

فرافکن از دیدگاه شناختی

فرافکن از دیدگاه شناختی اولین بار به وسیله لسینگر مطرح شد. لسینگر بر مبنای ناهماهنگی شناختی معتقد بود که زمانی که در انسان‌ها حالت هیجانی ایجاد شود، آنها اغلب نوعی عدم توافق شناختی را تجربه می‌کنند. یکی از راه‌های کاهش این عدم توافق شناختی، ایجاد تحریف در ادراک است که به سه صورت یا سه نوع فرافکنی زیر انجام می‌شود و هر سه نوع این فرافکنی‌ها در TAT اتفاق می‌افتند:

۱- فرافکنی ساده: وقتی که شخص از احساسات درونی خویش آگاهی ندارد، آنها را به کسانی فرافکنی می‌کند که با وی فرق دارند (چون نسبت دادن احساسات به افراد مشابه موجب ناراحتی شخص می‌گردد).

۲- دلیل تراشی: دلیل تراشی نوعی "برون فکنی مشابه" است. در این حالت شخص به هیجان خود آگاهی دارد و آن را به افراد مشابه خود فرافکنی می‌کند تا به این ترتیب احساس کند دیگران هم در این هیجان سهیم هستند و احساس ناامنی خود را کاهش دهد.

۳- فرافکنی هیجان‌ها و عواطف مثبت: در این حالت اشخاصی که فکر نمی‌کنند احساس لذت بکنند، می‌گویند دیگران از این موضوع احساس لذت می‌کنند.

جنبه‌های ساختاری اندریافت

به طور کلی اعتقاد بر این است که در جریان تجربه محرک‌ها، ادراک به صورت ساختار در می‌آید و ساختار هم به نوبه خود ادراکات بعدی را تحت تاثیر قرار می‌دهد (یعنی ادراک جدید تحت تاثیر ادراک قبلی است). فرافکنی تحت تاثیر ساختار اتفاق می‌افتد. فرافکنی نهایت تحریف ادراکی است و تاثیرات کنترل‌کنندگی توده اندریافتی را خنثی کرده و تغییر می‌دهد. برای مثال در رویا، مانور توده اندریافتی خیلی فراگیر است و فعالیت ایگو در حداقل است. در رویا فعالیت‌های شناختی ایگو کاهش می‌یابد و نکته جالب اینجا است که در رویا فعالیت‌های شناختی که به وسیله ایگو کنترل می‌شد، توسط نیروهای انگیزه منظم می‌شود.

فلسفه استفاده از آزمون‌های فرافکن

آزمون اندریافت موضوع (TAT) یک روش فرافکنی است که شامل تعدادی تصویر است و در آن از آزمودنی خواسته می‌شود در باره آنچه که فکر می‌کند در هر تصویر رخ می‌دهد داستانی بسازد. این آزمون از ۲۰ کارت با تصویرهای مبهم تشکیل شده است به آزمودنی راهنمایی می‌شود که درباره هر تصویر داستانی بسازد و در این داستان درباره آنچه که هم اکنون می‌گذرد افکار و احساسات قهرمانان آنان، رویدادهایی که وضعیت فعلی را موجب شده‌اند و نتایج پایانی داستان توضیح دهد. در اجرای آزمون، به آزمودنی گفته می‌شود «من چند تصویر به شما نشان می‌دهم. می‌خواهم درباره هر تصویر داستانی برایم بگویید. به من بگو چه رویدادهایی این داستان را به وجود آورده، هم اکنون چه چیزی در داستان اتفاق افتاده است، قهرمانان داستان چه فکر می‌کنند و چه احساسی دارند و سرانجام داستان چه خواهد شد؟». نیز به آزمودنی گفته می‌شود که برای گفتن داستان هر کارت تقریباً ۵ دقیقه فرصت دارد. در طرح اولیه آزمون، ۲۰ کارت در دو جلسه یک ساعته (در هر جلسه ۱۰ کارت) اجرا می‌شد. اما در عمل، معمولاً در مورد هر آزمودنی ۱۰ تا ۱۲ کارت اجرا می‌شود. آزمایش‌کننده باید تمام گفته‌های آزمودنی را کلمه به کلمه یادداشت کند. آزمایش‌کننده لازم است زمان

واکنش آزمودنی (فاصله زمانی بین ارائه کارت به آزمودنی و نخستین پاسخ وی) را نیز اندازه‌گیری و ثبت کند. از روی زمان واکنش می‌توان مشخص کرد که آزمودنی در کدام یک از کارت‌ها مشکل داشته است. چون هر کارت برای فراخوانی موضوع‌ها، نیازها و تعارض‌های خاصی طراحی شده است. زمان واکنش طولانی و غیرعادی ممکن است بیان‌گر مساله خاصی باشد. آزمایش‌کننده ماهر، از داستان‌ها، نیازها، هیجان‌ها، احساسات، عقده‌ها، تعارض‌ها و فشارهای بیرونی آزمودنی که او را آزار می‌دهند، اطلاعاتی به دست می‌آورد.

برای TAT نظام‌های نمره‌گذاری و تفسیرهای گوناگونی وجود دارد که می‌توان آن‌ها را به دو گروه تفسیر کمی و کیفی طبقه‌بندی کرد. اغلب روان‌شناسانی که TAT را به کار می‌برند روش تفسیر کیفی را ترجیح می‌دهند. تقریباً در همه روش‌های تفسیر آزمون، قهرمانان، نیازها، فشارهای محیطی، موضوع‌ها و نتایج مورد توجه قرار می‌گیرند. قهرمان، چهره‌ای در داستان است که ظاهراً آزمودنی با وی همانندسازی می‌کند. چهره‌ای که به گوینده داستان شباهت بیشتری دارد، به عنوان قهرمان در نظر گرفته می‌شود. انگیزه‌ها و نیازهای قهرمان اهمیت خاصی دارند. در بیشتر روش‌های تفسیر از جمله در تفسیر ارائه شده توسط موری، شدت، تداوم و فراوانی هر یک از نیازها به عنوان شاخص‌هایی برای اهمیت داشتن و مربوط بودن نیازها در نظر گرفته می‌شوند. اصطلاح "فشار خارجی" در تفسیر TAT به نیروهای محیطی که در ارضای نیازها مشکل ایجاد می‌کنند یا ارضای نیازها را تسهیل می‌کنند گفته می‌شود. برای تعیین اهمیت نسبی این نیروها باید به عواملی مانند فراوانی، شدت و تداوم توجه شود. به نظر بعضی از متخصصان، قسمتی از پاسخ‌ها یا نشانه‌ها در آزمون TAT نشانگر برخی اختلال‌های روانی است. به عنوان مثال کندی یا درنگ طولانی در پاسخ دادن به تصاویر ممکن است نشانه افسردگی باشد.

موری آزمون TAT را به صورت زیر توصیف می‌کند: روشی که برخی از سابق‌ها، هیجان‌ها، احساسات، عقده‌ها و تعارض‌های بارز شخصیت را برای تفسیرکننده تعلیم دیده آشکار می‌سازد. ارزش این آزمون به ویژه در این است که گرایش‌های اساسی و بازداری شده‌ای را منعکس می‌کند که آزمودنی به دلیل عدم تمایل به افشای آنها یا به سبب ناهشیاری

نسبت به این گرایش‌ها نمی‌تواند به آنها اعتراف کند. این آزمون با نقاشی‌های فرافکنی یا آزمون‌های از نوع لکه جوهر مانند آزمون رورشاخ یا هولترمن تفاوت دارد. زیرا کارت‌های TAT محرک ساخت دارتری ارائه می‌دهند و مستلزم پاسخ‌های کلامی سازمان یافته‌تر و پیچیده‌تری هستند. علاوه بر این TAT بیشتر به روش‌های تفسیر کیفی استوار است و به جای ساخت زیربنایی اساسی شخصیت، ویژگی‌های اینجا و اکنون موقعیت‌های زندگی فرد را مورد سنجش قرار می‌دهد.

هنگام به کارگیری آزمون‌های فرافکن مانند TAT باید چند فرضیه بنیادی در مورد استفاده تشخیصی از این ابزار را به‌خاطر داشت. مبنای اساسی همه این فرض‌ها این است که تشخیص، یک فرضیه اکتشافی است. بنابراین قطعی نبوده و شامل موضوع‌های مختلف به شرح زیر است:

الف) انواع روابط علی میان حال و گذشته

ب) روان‌پویایی

ج) تشخیص یک نوع ساختار است برای مثال ساختار عملکردهای ایگو

تشخیص به مفهوم وسیع‌تر شامل فرمول‌بندی روانشناختی، عوامل انطباقی، تکوینی، پویایی، ساختاری، اقتصادی و غیره است. در نهایت فرضیه تشخیصی متضمن پیشنهادهایی در رابطه با علامت‌شناسی، درمان و پیش‌آگهی است. در تشخیص یک فرض مهم دیگر این است که هر قسمتی معرف عملکرد است. بنابراین هر جنبه‌ای از رفتار انسانی را می‌شود آزمون کرد. در واقع یک آزمون به منزله موقعیت نمونه‌ای است که باعث می‌شود در باره کل فرد در شرایط دیگر اطلاعاتی به دست آوریم. البته تشخیص نباید صرفاً بر مبنای آزمون صورت گیرد. در به کارگیری آزمون‌ها باید یافته‌های چند آزمون را با جنبه‌های تشخیصی ترکیب نمود و یافته‌ها را به صورت پیشنهادهای تشخیصی مطرح کرد. چیزی که در تفسیر TAT باید همواره مدنظر باشد، جبرگرایی یا تعیین‌گرایی حاکم بر این آزمون است. این جبرگرایی یا قانون‌علیت در روانشناسی به این معنا است که هر چیزی که در رابطه با یک محرک گفته یا نوشته می‌شود

حتماً علت و معنای "پویشی" دارد. هر بخش از موضوع‌های فرافکنی شده می‌توانند بیش از یک معنا داشته و به سطوح مختلف شخصیت مربوط باشند.

اصل دیگری که در آزمون‌های فرافکن شخصیت باید به خاطر داشت این است که انسان مانند یک رودخانه است. اگر از یک رودخانه در فواصل بسیار نزدیک نمونه‌برداری کنیم و آب را تجزیه کنیم، نتایج مشابهی به دست خواهیم آورد یعنی یک سطل آب، معرف کل رودخانه خواهد بود. ولی فرض کنید رود کوچکی هم به این رودخانه وارد می‌شود. باید از وجود این رود کوچک مطلع شد و اگر تغییری مشاهده شد، بتوان علت آن را توضیح داد. یکی از فرضیه‌های مهم در مورد استفاده از TAT توسط لیندزی ارائه گردیده است و فرضیه‌های اصلی استفاده از روش‌های فرافکن به شرح زیر هستند:

(۱) فرض اصلی این است که در بیان و خلق یک داستان، گوینده یا آزمودنی معمولاً با یک شخص همانندسازی می‌کند. در همانندسازی آرزوها، تلاش‌ها و تصورات قهرمان داستان، احتمالاً منعکس کننده تمایلات، تعارض‌ها و تلاش‌های گوینده داستان می‌باشد.

(۲) تمایلات، تعارض‌ها و تلاش‌های گوینده داستان بعضی اوقات به صورت غیرمستقیم و سمبولیک به نمایش گذاشته می‌شود.

(۳) کلیه داستان‌ها از نظر تشخیصی برای نشان دادن تعارض‌ها و تکانه‌های آزمودنی از اهمیت یکسان برخوردار نیستند. ممکن است برخی داستان‌های حساس مطالب تشخیصی با اعتباری را فراهم کنند. در حالی که بعضی از داستان‌ها ضعیف عمل کنند.

(۴) اهمیت موضوعاتی که به نظر می‌رسد به طور مستقیم از محرک‌های کارت‌ها حاصل شده‌اند کمتر از مطالبی است که به طور غیر مستقیم به وجود آمده‌اند.

(۵) موضوع‌های تکراری منعکس کننده تکانه‌ها و تعارض‌های گوینده داستان هستند.

(۶) داستان‌ها ممکن است نه تنها منعکس کننده تمایلات و تعارض‌های مستمر باشند، بلکه ممکن است مربوط به وضعیت فعلی آزمودنی که در نتیجه شرایط موجود پیش آمده است (شرایط اجرای آزمون)، نیز باشند.

۷) ممکن است داستان‌ها حوادثی از گذشته را منعکس نمایند که آزمودنی آنها را تجربه نکرده است بلکه شاهد آنها بوده است مانند صحنه‌های خیابانی، فیلم‌ها یا داستان‌هایی که خواننده یا شنیده است ولی به طور کلی هنوز هم حائز اهمیت هستند. چون همین که آزمودنی این رویدادها را انتخاب کرده است، می‌تواند نشان دهنده تکانه‌ها یا تعارض‌های وی باشد.

۸) ممکن است داستان‌ها علاوه بر اینکه مشخص‌کننده‌های شخصی یا فردی را منعکس می‌کنند، تعلقات گروهی، یا مشخص‌کننده‌های اقتصادی اجتماعی را نیز منعکس کنند.

۹) تمایلات و تعارض‌های آزمودنی ممکن است از داستان‌ها استخراج شوند ولی همیشه به این معنا نیست که در رفتار آشکار فرد هم منعکس می‌گردند.

فرآیند "تشخیص" به وسیله روش‌های مختلف فرافکنی

در آزمون‌های فرافکنی نه تنها "چه" اندازه‌گیری می‌شود بلکه "چگونه"ها نیز مورد توجه قرار می‌گیرند. از این نظر چند فرض مطرح شده‌اند:

۱) در آزمون‌های TAT و آزمون اندریافت کودک‌کان (CAT) آنچه دیده شده دارای اهمیت خاصی است. برای مثال دیدن ساحره به جای انسان می‌تواند نشانه پرخاشگری باشد. حتی در آزمون رورشاخ نیز که تعیین‌کننده‌ها خیلی مهم هستند، محتواها نیز از اهمیت خاصی برخوردارند.

۲) جنبه‌های بیانگر در آزمون رورشاخ از عوامل اولیه به حساب می‌آیند یعنی نه تنها اینکه فرد در لکه جوهر چه می‌بیند، بلکه مهم‌تر اینکه چگونه می‌بیند؟ آیا لکه را کامل می‌بیند یا قسمتی از آن را می‌بیند؟ آیا تحت تاثیر رنگ است یا سایه روشن؟ آیا آدم یا حیوان را در حال حرکت می‌بیند؟ به طور کلی این فرایندها در تشخیص به کمک آزمون TAT نیز مطرح هستند و برای مشخص کردن سازمان فرایندهای فکری، ساختار جملات، نحوه تکلم و غیره منابع اطلاعات خوبی محسوب می‌گردند.

۳) تشکیل هیئت (Gestalt formation): اگر این عملکرد مختل شود، نشان دهنده آسیب کلی است. در آزمون رورشاخ ممکن است ادراک نسبت یا رابطه متناسب نقش و زمینه

مختل شده باشد و توسط اندریافت تحریف گردیده باشد، برای مثال ممکن است یک شیئی کوچک بدون در نظر گرفتن ترکیب بقیه تصویر به صورت یک کل دیده شود ولی این جنبه در آزمون TAT کمتر دیده می‌شود.

۴) یکی دیگر از فرایندهایی که در بیشتر آزمون‌های فرافکن دیده می‌شود، فرافکن تصویر ذهنی خود می‌باشد. این فرایند بیش از همه در آزمون نقاشی آدم (DAP) اتفاق می‌افتد. ممکن است آزمودنی خود را ضعیف بیندارد و همین را نقاشی کند. این موضوع در رورشاخ نیز اتفاق می‌افتد برای مثال در کارت شماره ۱ شخص خانمی را به شکل مانکن بیند و این نشان دهنده تصویر عروسکی از خود است.

۵) اولویت دادن یا ترجیح دادن هم یکی دیگر از روش‌های استفاده از آزمون است که در آن ۸ کارت را به آزمودنی نشان می‌دهند و از او می‌خواهند ۲ کارت را که بیشتر و ۲ کارت را کمتر دوست دارد، انتخاب کند. همین کار را می‌توان در آزمون TAT انجام داد.

توصیف کارت‌های TAT

TAT دارای ۳۱ کارت است که از همه آنها استفاده نمی‌شود. بنابراین باید آنها را انتخاب کرد. در کارت‌ها عددهایی که تنها هستند به این معنی هستند که برای هر دو جنس به کار می‌روند. عددهایی که به همراه B و یا M هستند تنها برای به ترتیب پسران و مردان به کار می‌روند. عددهایی نیز که همراه با G یا F هستند تنها برای به ترتیب دختران و زنان به کار می‌روند. کارت شماره ۱۶ کارتی خالیست که مراجع می‌تواند از خود داستانی بر روی آن بنویسد. کارت‌های توصیه شده برای مردان عبارتند از کارت ۱، ۲، ۳BM، ۴، ۶BM، ۷BM، ۱۱، ۱۲M، ۱۳MF، و برای زنان کارت‌های ۱، ۲، ۳BM، ۴، ۶GF، ۷GF، ۱۱، ۱۳MF و ۱۳MF. گفته می‌شود که این کارت‌ها برای نشان دادن روابط بین فردی کافی است ولی اینطور نیست. بسته به تشخیص حالت‌هایی که آزمودنی دارد ۲ یا ۳ کارت هم اضافه می‌شود. برای مثال در کسانی که افسردگی واکنشی دارند یا نسبت به فوت عزیزی عزادار هستند، اضافه کردن کارت ۱۵ یا ۱۲M می‌تواند کمک کننده باشد. اما اگر ترس‌های همجنس خواهی

داشته باشد از کارت‌های 9BM، 10، 17BM و 18BM به نسبت استفاده می‌شود. اجرای TAT برای اشخاص ده سال به بالا است. برای هر کارت موضوعات متعارف را مشخص کرده‌اند که در زیر به هر یک اشاره می‌شود.

کارت شماره 1: پسری در حال نگاه کردن به ویولونی است که پیش روی او بر روی میزی قرار گرفته است.

این کارت به تنهایی خیلی قوی است و می‌تواند اطلاعات زیادی در باره شخصیت بدهد. یکی از مهم‌ترین ارزش‌های این کارت، این است که برای شروع آزمون کارت خوبی است زیرا عوامل تهدید کننده در این کارت خیلی کم است. تم و موضوع این کارت طوری است که فرد به راحتی با این پسر همانند سازی می‌کند. این کارت مفیدترین کارت TAT و نشان دهنده این است که فرد با مسئله تکانش در برابر کنترل، یا در باره تعارض بین خواسته‌های شخصی و افراد کنترل کننده بیرونی چگونه برخورد می‌کند. در رابطه با روش برخورد فرد با مسئله تکانش در برابر کنترل، هر مطلب بیان شده توسط فرد که دال بر پرخاشگری است، اهمیت دارد. این کارت رابطه بین مراجع و والدین وی را مشخص می‌کند و اینکه والدین از دید فرد سلطه گر، کنترل کننده، بی تفاوت، کمک کننده، درک کننده، یا حمایت کننده هستند یا خیر. نگرش فرد به چهره‌هایی که معرفی می‌کند و رابطه وی با آنها، بیانگر ویژگی‌های کارکردی فرد است. این کارت همچنین در مورد نیاز به پیشرفت و توجه به چگونگی تحقق هر گونه پیشرفت اطلاعات خاصی را فراهم می‌کند.

کارت شماره 2: منظره یک دهکده و روستا که در آن زن جوانی با کتاب‌هایی در دست در قسمت جلوی تصویر دیده می‌شود و در قسمت عقب تصویر مردی که در مزرعه بر روی زمین مشغول کار است و زن میانسالی که مرد را نگاه می‌کند، دیده می‌شود.

این کارت توصیفی عالی از روابط خانوادگی است. مانند کارت شماره 1 موضوع داستان از کسب خودمختاری و استقلال از خانواده تا تسلیم شدن به وضع موجود متغیر است. این کارت چگونگی برخورد فرد با چالش افرادی که با هم زندگی می‌کنند، میزان جدایی یا پیوند بین آنها، جبهه گیری‌های احتمالی، ویژگی‌های هر شخص و الگوها و سبک تعامل آنها

با یکدیگر را مشخص می‌کند. این کارت روابط کودک با والدین، روابط با جنس مخالف، نگرش به تحرک شخصی و جاه طلبی، رقابت خواهر برادری برای جلب توجه یک یا هر دو والدین را مشخص می‌کند. به این دلیل که این کارت نسبتاً پیچیده و دارای جزئیات زیادی است، بیماران و سواسی برای اظهار نظر در باره جزئیات و شرح و بسط آنها وقت زیادی صرف می‌کنند.

کارت 3BM: پسری در کنار نیمکت دراز کشیده و سرش را روی بازوی راست گذاشته است و کنار او یک ششلول روی زمین افتاده است.

این کارت یکی از مفیدترین کارت‌های TAT است و احساس گناه، افسردگی (پیدایش، تحول و وضعیت فعلی افسردگی)، پرخاشگری شامل درون پرخاشگری (آسیب زدن به خود) و برون پرخاشگری (آسیب زدن به دیگران)، کنترل تکانه، انکار تعارض پرخاشگرانه، دفاع و سواسی، نگرش نسبت به خود منزوی، نگرش نسبت به مصرف دارو، افزایش بیش از اندازه مصرف، مکانیسم‌های کنار آمدن با اعتیاد، گرایش‌های خود تخریبی و میزان حمایت‌های اجتماعی را مشخص می‌کند.

کارت 3GF: زنی در کنار یک در باز ایستاده است در حالی که با یک دست به در چنگ زده و با دست دیگر روی صورت افسرد هاش را گرفته است.

روند کلی در باره کارت 3BM، در مورد این کارت نیز مصداق دارد. هر دو کارت احساس افسردگی را ظاهر می‌سازند.

کارت شماره 4: زنی به شانه‌های مردی که به او پشت کرده چنگ انداخته است. تصویری نسبتاً دقیق از زنی که نیمه برهنه است، در پشت تصویر گذاشته شده است.

این کارت احساسات و نگرش‌های پیرامون روابط زن و مرد، پیمان شکنی و درگیری، نگرش مرد نسبت به نقش زن (حفاظت کننده، فرشته صفت، مهربان و نجیب یا شیء تهدید کننده جنسی)، نگرش زن نسبت به پرخاشگری و تکانش‌گری گذشته یک مرد و حسادت را مشخص می‌کند.

کارت شماره 5: یک زن در آستانه یک در نیمه باز ایستاده است و به داخل اتاق نگاه می‌کند.

این کارت نگرش نسبت به مادر فرد، نقش وی در مشاهده رفتار و قضاوت در باره آن، اینکه زن چگونه ادراک می‌شود و موقعیت چگونه حل می‌شود برای مثال زن دلسوز و دارای تفاهم است، در فرزندش احساس گناه بر می‌انگیزد، آزادی کودک را به شدت محدود می‌کند، مشخص می‌کند. این کارت همچنین سوء رفتار با دیگران شامل احساس گناه، خشم، بی‌تفاوتی یا ترس و حل این احساسات، ترس‌های پارانوئیدی مانند حمله یا مزاحمت یک فرد بیرونی را فراخوانی می‌کند.

کارت 6BM: یک زن سالخورده در جلو پنجره ایستاده است. پشت سرش مرد جوانی دیده می‌شود که سرش را پایین انداخته و با دست کلاهش را گرفته است.

این کارت یکی از کارت‌های مهم برای اجرا در باره مردها است و نگرش و احساسات نسبت به مادر یا افرادی در مقام مادر، تلاش برای کسب استقلال و شیوه اتخاذ شده برای این تلاش، اینکه آیا این تلاش با احساس گناه اغراق آمیز همراه است، آیا نسبت به زن سالخورده خشم نهفته و یا حتی خشم آشکار وجود دارد، آیا مرد در برابر خواسته‌های زن تسلیم می‌شود، واکنش مادر نسبت به رفتار فرزند، اینکه فرزند را تا چه اندازه و چگونه کنترل می‌کند، پذیرش گفتگوهای سنتی بین مادر و فرزند یا اجتناب از صحبت مستقیم در باره این رابطه را مشخص می‌نماید.

کارت 6GF: زن جوانی در حالی که نشسته است سر بر می‌گرداند تا مرد سالخورده‌تری را ببیند که در حال پیپ کشیدن است و به شانه‌های زن جوان خیره نگاه می‌کند.

این کارت سبک و رویکرد فرد را به روابط بدون ساختار با جنس مخالف برای مثال توصیف زن در حالت ترسان، دستپاچه، خودانگیخته یا راحت، برداشت زن در باره مرد، برای مثال اینکه مرد فریبکار است، مفید است، فضول است یا از پیوستن به او استقبال می‌کند، را

مشخص می‌کند. فردی که به روابط بین فردی بی‌اعتماد است، مرد را مزاحم و فضول تلقی می‌کند و واکنش زن حالت دفاعی یا غافلگیر وی را نشان می‌دهد. فردی که در روابط بین فردی راحت و اعتمادکننده است، زن را به شیوه‌ای پذیراتر و انعطاف پذیرتر نشان می‌دهد.

کارت 7BM: مرد سالخورده‌تری در حال نگاه کردن به مرد جوان‌تری است که به آسمان خیره شده است.

این کارت اطلاعاتی در باره مقام‌های قدرت به‌ویژه پدر فرد، روابط فردی سلسله مراتبی و نحوه برخورد فرد را با انتظارهای بیرونی و نگرش وی نسبت به مقام قدرت را ارائه می‌دهد.

کارت 7GF: دختر جوانی روی یک نیمکت نشسته و عروسکی را در دست گرفته است. پشت سر او زن سالخورده‌تری دیده می‌شود که به نظر می‌رسد برایش کتاب می‌خواند. این کارت سبک و شیوه تعامل مادر- فرزند، احساسات و نگرش‌های مادر نسبت به کودک، احساسات و تعامل‌های منفی، چگونگی بیان این احساسات، روش حل آنها و اجتناب از این احساسات را مشخص می‌کند.

کارت 8BM: یک پسر جوان در قسمت آشکار تصویر مستقیماً به خارج از تصویر خیره نگاه می‌کند. در زمینه کارت، تصویر مه گرفته دو مرد دیده می‌شود که روی بیماری که دراز کشیده است جراحی می‌کنند.

این کارت تجسم نسبتاً پوشیده‌ای از تعارض‌های اودیپال همراه با احساس‌هایی از اضطراب اختگی و خصومت فرد، احساسات فرد نسبت به مرد سالخورده، نیاز به پیشرفت فرد جوان و همانندسازی با فرد سالخورده، چگونگی همانندسازی و احساسات خاص در باره این همانندسازی را مشخص می‌کند.

کارت 8GF: زنی در حالی که روی یک صندلی نشسته و چانه‌اش را روی با دستش تکیه داده است به آسمان خیره شده است.

در این کارت داستان‌ها ماهیت درنگ و تأمل دارند.

کارت 9BM: چهار مرد در محوطه‌ای روبروی هم دراز کشیده‌اند.

این کارت روابط با سایر افراد همجنس، احساس راحتی مردان در کنار یکدیگر، رقابت بین آنها، گرایش‌های همجنس‌خواهی یا ترس در باره این گرایش‌ها، تعصب اجتماعی در رابطه با نگرش نسبت به اشخاص "تنبل" طبقه پایین و یا بیکار را مشخص می‌کند.

کارت 9GF: در قسمت زمینه اصلی تصویر زنی در پشت یک درخت ایستاده است. پایین‌تر از او زن دیگری در طول ساحل در حال دویدن است.

این کارت روابط زنان با همسالانشان، حل تعارض، حسادت، رقابت و هم‌چشمی بین خواهران، افکار پارانوئیدی، پویایی‌های بدگمانی و عدم اعتماد، موضوع‌های مربوط به عاشق یا متجاوز جنسی بودن مرد را مشخص می‌کند.

کارت شماره 10: شخصی سرش را روی شانه شخصی دیگر قرار داده است.

این کارت چگونگی ادراک فرد را از روابط زن - مرد به‌ویژه روابط نزدیک و صمیمانه، میزان نسبی احساس راحتی یا ناراحتی که بر اثر نزدیکی عاطفی به‌وجود می‌آید، خصومت آشکار یا انکار شده فرد از جدایی یا پایان یافتن رابطه دو طرف، همجنس‌گرایی آشکار یا سرکوب شده را مشخص می‌کند.

کارت شماره 11: جاده‌ای در میان شکافی از زمین دیده می‌شود و چند شیخ در طول راه به سوی یک پل پیش می‌روند. بالاتر از آنها و در کنار یک پرتگاه ظاهراً یک ازدهایی دیده می‌شود.

این کارت توانایی‌های تخیلی و مهارت افراد را در یکپارچه کردن محرک‌های نامنظم و نامشخص می‌سنجد. این کارت نیروهای ناشناخته و تهدیدکننده، شیوه‌ای که فرد با ترس از حمله به کار می‌بندد، تجربه فرد در کنترل بر محیط و زندگی‌اش، نیروهای پرخاشگرانه در محیط، نیاز به حمایت را مشخص می‌کند. اگر در داستان‌ها گفته شود "همه چیز مرده است"، بیانگر افسردگی و حالت درونی بسیار ضعیف است.

کارت 12M: پسری با چشمان بسته روی تختخوابی دراز کشیده و مردی که دست‌هایش را بلند کرده است بالای سر او ایستاده است.

این کارت رابطه بین یک مرد سالخورده قدرتمند با یک مرد جوان تر، پیش‌بینی یا سنجش رابطه فعلی یا آینده بین بیمار و درمانگر، رابطه انتقال در فرایند درمان، پیش‌بینی نگرش فرد نسبت به هیپنوتیزم و پاسخ وی به این روش، همساز بودن نافرمانی با شخصیت فرد یا ناراحت کننده بودن آن و نگرش فرد نسبت به برخی نیروهای کنترل کننده بیرونی را مشخص می‌کند.

کارت 12F: تصویر زنی در قسمت جلو و تصویر زن مسن‌تری که دستش را به چانه‌اش گذاشته است در پشت سر آن دیده می‌شود.

این کارت توصیف مادری یا تصور و احساسات فرد در باره مادرش را مشخص می‌کند.

کارت 12BG: منظره‌ای روستایی همراه با تصویری از یک درخت که یک قایق پارویی به آن آویزان است. هیچ چهره انسانی در آن وجود ندارد.

این کارت با بیان احساسات در رابطه با تنهایی و یا جدایی در افراد افسرده و دارای گرایش به خودکشی را مشخص می‌کند. همچنین افرادی که دارای ثبات و سازگاری بیشتری هستند، از آرامش تنهایی در جنگل و یا ماهیگیری صحبت می‌کنند.

کارت 13MF: مرد جوانی سرش را بین دو دست گرفته و در قسمت جلوی تصویر ایستاده است. در پشت تصویر زنی روی تختخواب دراز کشیده است.

این کارت تعارض‌های جنسی خواه در مردان و یا در زنان، نگرش‌ها و احساسات فرد نسبت به همسرش به ویژه نگرش‌های مربوط به قبل از همخوابگی یا پس از آن، پرخاشگری، رابطه بین پرخاشگری و احساسات جنسی فرد را مشخص می‌کند. به دلیل اینکه این کارت جزئیات زیادی دارد، شخصیت‌های وسواسی - اجباری برای توصیف و شرح جزئیات وقت زیادی صرف می‌کنند. این کارت اغلب شوک ایجاد می‌کند و موجب اضطراب فرد می‌شود.

لذا سبک و سواسی - اجباری فرد از طریق تمرکز بر جزئیات، به عنوان وسیله‌ای برای مقابله با اضطراب به کار می‌رود.

کارت 13B: پسری جلوی در یک کلبه چوبی نشسته است.

این کارت نگرش فرد نسبت به درون‌نگری یا تنهایی و خیال‌پردازی درباره‌ی خاطرات کودکی را مشخص می‌کند.

کارت 13G: دختری از یک ردیف پله بالا می‌رود.

این کارت فاقد ویژگی خاصی است مانند کارت 13B نگرش فرد نسبت به درون‌نگری و تنهایی را مشخص می‌کند.

کارت شماره 14: شیخ مبهم شخصی از پشت پنجره‌ای دیده می‌شود.

این کارت افسردگی همراه با افکار خودکشی، رفتار خودتخریبی فعلی، روش‌های حل مسئله، واکنش‌های فردی او در رابطه با فشارهای روانی، علایق هنری و اعتقادهای فلسفی یا تحقق آرزوهای فرد، سطح کنترل تکانه‌ها، احساس گناه، تشخیص دادن پیامدهای رفتار فرد را مشخص می‌کند.

کارت شماره 15: مردی در قبرستان بین سنگ‌های قبر ایستاده و دو دستش را به هم گره زده است.

این کارت اعتقادهای خاص در باره مرگ و فرایند مردن و نگرش فرد نسبت به آنها، کنار آمدن و روش سازگار شدن فرد با مرگ دوستان و خویشاوندان، توانایی سوگواری و حل مشکل، احساس خشم ابراز نشده و مشکل آفرین فرد نسبت به متوفی به این دلیل که او را تنها گذاشته است، را مشخص می‌کند.

کارت شماره 16: کارت سفید است.

این کارت عاری از ساختار قدرت تخیل روشن و فعال، خلاقیت فرد را مشخص می‌کند و با دادن این کارت به عنوان آخرین کارت، می‌توان ارزش تشخیصی کارت را افزایش داد.

کارت 17BM: یک مرد برهنه از یک طناب بالا می‌رود یا از آن پایین می‌آید.

این کارت نگرش فرد نسبت به تصویر ذهنی که از بدن خود دارد، پیشرفت، شجاعت بدنی، ستایش بدنی، خودشیفتگی، احساسات همجنس‌خواهی یا اضطراب مربوط به همجنس‌خواهی، چشم‌انداز مثبت و خوش‌بینانه یا منفی و بدبینانه فرد را مشخص می‌سازد.

کارت 17GF: یک زن بر پلی که بر روی آب قرار دارد ایستاده است. بالای پل، ساختمان بلندی دیده می‌شود و در پشت ساختمان خورشید در پشت ابرها می‌درخشد. این کارت نگرش نسبت به یک جدایی که به تازگی روی داده است یا نسبت به بازگشت قریب‌الوقوع یک فرد مورد احترام، افسردگی دارای گرایش به خودکشی و مانند کارت‌های 3BM و 14 مشکلات خاص فرد، شیوه رویارویی با این مشکلات، واکنش‌های فردی نسبت به فشارهای زندگی را مشخص می‌کند.

کارت 18BM: مردی را که کت بلندی به تن دارد از پشت گرفته‌اند.

این کارت بیش از کارت‌های دیگر اضطراب ایجاد می‌کند و نحوه برخورد فرد با اضطراب، میزان درمانده شدن در برابر اضطراب، پرخاشگری اغراق‌آمیز یا نگرش نسبت به اعتیاد را مشخص می‌کند.

کارت 18GF: یک زن گلوی زن دیگری را با دو دست گرفته است. در زمینه تصویر یک ردیف پله نیز دیده می‌شود.

این کارت نحوه برخورد فرد با روابط خصمانه و پرخاشگرانه با زنان دیگر، روش حل یا عدم حل تعارض، احساس حقارت، حسادت، و یا انکار پرخاشگری و اجتناب از آن، انکار کلی و سرکوبی خصومت فرد را مشخص می‌کند.

کارت شماره 19: تصویری به سبک سورآلیستی دیده می‌شود که منظره‌ای از ابرها و خانه‌ای را که از برف پوشیده شده است نشان می‌دهد.

این کارت عاری از ساختار توانایی فرد در یکپارچه کردن محرک‌های پراکنده دیداری، احساس اضطراب و ناامنی، چگونگی مقابله با اضطراب، پرخاشگری غیر شخصی از طرف نیروهای طبیعت یا مابعدالطبیعه را مشخص می‌کند.

کارت شماره 20: تصویر مه گرفته یک شب که در آن مردی به یک تیر چراغ برق تکیه داده است.

این کارت نگرش فرد نسبت به تنهایی، تاریکی، ترس، عدم اطمینان و مانند کارت 18BM روش برخورد با ترس و پاسخ فرد به خطرهای بدنی را مشخص می‌کند.

تفسیر

در رابطه با تفسیر، نظریه‌ها زیاد است ولی چند فرضیه اساسی هست که باید در درجه اول آنها را به خاطر داشت (فیفل، ۱۹۵۹):

- ۱) عمل جبرگرایی همواره بر تفسیر حاکم است.
- ۲) هم در مصاحبه و هم در آزمون به نمونه‌هایی از شخصیت می‌توان دسترسی پیدا کرد. باید مواظب بود که نمونه خیلی عام یا خیلی خاص گرفته نشود.
- ۳) تفسیر زمانی کم خطر است که یک مقدار کلی در نظر گرفته شود. هر چه کلی‌تر حرف زده شود، کم خطرتر است.

در این مورد چند فرضیه مطرح شده است: ۱) با آزمون می‌توان به نمونه‌های رفتار دسترسی پیدا کرد، ۲) پاسخ‌های فرد به آزمون نتایج پایانی فرایندهای فکری است که از طریق آزمون ایجاد می‌شود. این محصولات نهایی با اصول متعارف سازمان بخشی ایگو رابطه علی دارد و به ابزارها یا وسایلی مربوط می‌شود که برای انتخاب و سازمان دهی محرک‌های درونی و بیرونی به کار گرفته می‌شوند. بنابراین گفته می‌شود پاسخ‌ها را از نمره‌ها جدا کنید. دلیلش هم این است که نمره‌ها برای سهولت مقایسه بین فردی و در برخی موارد درون فردی به کار گرفته می‌شوند. لذا در آزمایش بالینی بسیار سودمند است که در واقع ارزیابی تنها بر اساس نمره‌ها نباشد و حتی برخی آن را بی حرمتی به مقام انسان تلقی می‌کنند، ۳) شرایط آزمون که آزمودنی در آن قرار می‌گیرد حتماً باید در تفسیر مورد نظر باشد. مشاهده شده است که معانی صوری مشابه در یک آزمون در شرایط متفاوت فرق می‌کند، ۴) به منظور به دست آوردن یک

تابلوی روشن از ابعاد مختلف عملکردهای ایگو حتماً باید از چندین آزمون استفاده کرد، یعنی هیچ وقت تایید یک آزمون نمی‌تواند تمامی ابعاد شخصیت را اندازه بگیرد.

در مورد تفسیر TAT نظرها خیلی زیاد است. یکی از دیدگاه‌ها نظر پتروفسکی است. وی در تفسیر TAT، ۹ قاعده را بیان می‌کند:

(۱) با این فرض که داستان‌های TAT فعالیت‌ها و نگرش‌های آزمودنی را به تعداد بیشتر و تحریف کمتر منعکس می‌کند، نتایج مربوط به افراد واقعی می‌شود که این فعالیت‌ها و نگرش‌ها معمولاً متوجه آنها است (متوجه داستان‌ها).

(۲) هنگامی که داستان‌ها تفسیر می‌شوند، با این فرض عمل کنید که هر شکلی در داستان‌های TAT یا هر تصویری بعضی از جنبه‌های شخصیت آزمودنی را منعکس می‌کند.

(۳) عمل مورد نظر (عملی که در داستان می‌آید) هر اندازه بیشتر مورد قبول خودآگاهی باشد به همان اندازه هم شباهت آزمودنی و آن چهره تصویر که عمل آزمودنی متوجه او است، افزایش پیدا می‌کند یعنی مشابهت آنها بیشتر می‌شود.

(۴) توجه داشته باشید که درجه تعمیم نتایج شما، اعتبار آن نتایج را تحت تاثیر قرار می‌دهد. هر اندازه نتایج مشخص‌تر باشند، تایید آن مشکل‌تر و ابطال آن آسان‌تر است. هر اندازه نتایج کلی‌تر و کنترل شده‌تر باشد، اعتبار نتایج بیشتر است.

(۵) این امکان را در نظر بگیرید که داستان‌ها ممکن است سائق‌های فرد را منعکس نکنند، بلکه نگرش‌های قالبی و سطحی که به منظور مخفی کردن ویژگی‌های خاص شخصیت ایجاد شده است، را نشان دهد.

(۶) بر اساس این فرض عمل کنید که داستان‌ها غالباً احساسات و افکار آزمودنی را نسبت به شکل‌های TAT منعکس می‌کنند برای مثال در باره افراد پیر، جوان یا افراد مونث و مذکر. البته کارت‌های TAT عقاید آزمودنی در باره افراد مسن، جوان، مذکر و مونث که در زندگی او دارای اهمیت هستند را آشکار می‌کند و نه عقاید آزمودنی را در باره جوانی، پیری، زن و مرد به طور کلی.

۷) هر اندازه اعمال آزمودنی در داستان‌ها متغیر و ناهمگون باشد، به همان اندازه یکپارچگی و تمامیت شخصیت فرد ضعیف‌تر است و علامتی است از تنش زیاد آزمودنی و این امکان وجود دارد که آزمودنی می‌ترسد مبادا واکنش‌های غیر قابل قبول، امکان کنترل را از او بگیرد و او را وادار کند تا بر خلاف عقاید شخصی عمل نماید. بنابراین هر اندازه آزمودنی در TAT متغیر باشد، به همان اندازه اضطراب و تردید او رو به افزایش است.

۸) شانس اینکه طرح‌های TAT در رفتارهای آشکار آزمودنی ظاهر شود به دفعات ظهور موضوعات در داستان‌های TAT، به پیوستگی کل داستان‌های TAT و به شدت هیجان همراه با بیان داستان بستگی دارد.

۹) کلیه قواعد صوری که در مطالعه قدرت تداعی معتبر شناخته شده‌اند را به کار بگیرید. این قواعد به جنبه‌های خاصی از TAT مربوط نمی‌شود بلکه به جنبه‌های مختلف صوری TAT ارتباط پیدا می‌کند برای مثال مثالی نابرابر در بیان داستان، مکث‌های طولانی و متغیر، تفاوت‌های قابل ملاحظه در تعداد و اداره افکار توصیفی که به وسیله کارت‌ها ایجاد می‌شود، بی توجهی به جزئیات تصویر که معمولاً مورد توجه قرار می‌گیرد، تصورات غیر عادی و عجیب، افزایش یا کاهش تدریجی و یا ناگهانی... و افکار آزمودنی.

تفسیر بر اساس سیستم بلاک

تفسیرهای مختلف توسط مفسرهای متفاوت هر کدام ممکن است درست باشند ولی به جنبه‌های متفاوتی از زندگی شخص اشاره دارند. بنابراین لازم است که مفسر به هنگام تفسیر کردن، سطح انتزاع خود را تعیین کند. شخص خشمگین است، یک تشخیص مشاهده‌ای می‌باشد و اظهار اینکه برخی بازنمایی‌های شیئی با بازنمایی خود در تعارض و تضاد هستند، یک مشاهده از راه دور است، زیرا در بر گیرنده مفاهیم ساختاری و درونی سازی است برای مثال در مورد نقش والدی که تصویر آن با تصویر درون سازی شده فرد در تضاد و تعارض است. در نتیجه خشم ایجاد کرده است. در دورنگری احتمال خطا و عدم توافق بیشتر است. در TAT این اتفاق می‌افتد. معمولاً هر چه مفسر کم تجربه‌تر باشد، تفسیرها خشن‌تر هستند. تقسیم

سطوح به سطح توصیفی، تفسیری و تشخیصی تلاشی است برای پرهیز از این مشکل. سطح توصیفی بیشتر نزدیک نگری است و سطوح تفسیری و تشخیصی دورنگری هستند. بهترین کار این است که بتدریج از $o-n$ به سوی $o-d$ پیش رفت و از اطلاعات به‌دست آمده در هر سطح برای صورت بندی سطح بعد استفاده کنیم.

می‌توان از فرم بلند TAT استفاده کرد. فرم بلند ۶ صفحه دارد که طوری تا می‌شود که صفحه اطلاعات عمومی و صفحه سفید آخر به صورت پوشه‌ای برای بقیه صفحات در می‌آیند. تفسیر زمانی نوشته می‌شود که این صفحه‌ها پر شده باشند.

کارکردهای ایگو/ یکپارچگی قهرمان

گفتن داستان یک تکلیف است که آزمودنی باید آن را انجام دهد. آزمونگر می‌تواند در مورد کفایت وی، قدرت ایگوی وی و سایر متغیرها از نقطه نظر توانایی وی و نحوه انجام تکلیف قضاوت کند. علاقه بالینی به کنش ایگو افزایش یافته است. به همین دلیل یک برگه اختصاصی برای ارزیابی کنش ایگو وجود دارد. آزمون TAT در مقایسه با آزمون رورشاخ، و کسلر، آزمون نقاشی آدم (DAP)، بندر گشتالت، همبستگی بیشتری با ارزیابی‌های دقیق بالینی روی ایگو دارد. قدرت ایگو به طور مستقیم از روی داستان‌های TAT ارزیابی و وارد مقیاس درجه بندی می‌شود. می‌توان بلندترین، کوتاه‌ترین و نزدیک‌ترین نقاط روی درجه بندی را به هم وصل کرد و نموداری به‌دست آورد. می‌توان از روی رفتار فرد حین اجرای آزمون هم توانایی ایگو را ارزیابی کرد و در پایین برگه اختصاصی برای ارزیابی کنش ایگو گزارش نمود. ۱۲ کنش ایگو عبارتند از موارد زیر:

I- آزمون واقعیت: توانایی تمایز گذاری میان محرک درونی و بیرونی که مستلزم غربالگری انتخابی و هم‌تاسازی ادراک کنونی در مقایسه با ادراک واقعیت‌های قبلی می‌باشد. در آزمون واقعیت زمینه‌ها و هنجارهای اجتماعی نقش دارند. آزمون واقعیت درونی در این مقیاس گنجانیده شده و منظور از آن میزان تماس فرد با خویشتن درونی خودش است. به بیانی

دیگر این متضمن ذهن روانشناختی یا آگاهی دادن انعکاسی است برای مثال در مورد معانی ضمنی قصه‌های TAT.

II - قضاوت: درجه بندی قضاوت در TAT مبتنی بر داده‌هایی است که نشان می‌دهند ادراک جامع و ارزیابی موقعیت‌های فرضی و واقعی و نیز ارزشیابی فرد در مورد پیامدهای عمل یا سایر رفتار مربوط به این موقعیت‌ها، به صورتی که آزمودنی آنها را در این آزمون خلق کرده است، چگونه صورت می‌گیرد.

III - حس واقعیت در باره دنیا و خود: این کنش اختلال در حس فرد در باره خود، در ارتباط با دنیای بیرون را اندازه‌گیری می‌کند. این کنش همچنین حس واقعیت یا عدم واقعیت را اندازه می‌گیرد برای مثال برخی قصه‌های TAT شامل صحبت در باره موجودات روح گونه است.

IV - تنظیم و کنترل سائق‌ها، عاطفه و تکانه‌ها: این کنش به این معنا است که تا چه حد مکانیسم‌های به تاخیر انداختن و کنترل کردن به سائق‌ها اجازه بروز به شیوه‌های سازگارانه و تعدیل شده را می‌دهند. ایده آل آن است که در کنترل نه افراط باشد و نه تفریط.

V - روابط شیئی: روابط مطلوب نسبتاً عاری از عناصر ناسازگارانه هستند. منظور روابطی است که برای برقراری ارتباط در کودکی مناسب بود ولی برای بزرگسالی مناسب نیست. حد نهایت آسیب، عدم وجود رابطه با هیچ فردی است. نوع دیگر آسیب این است که روابط موجود مبتنی بر تثبیت‌های اولیه، تعارض‌های حل نشده و روابط بسیار خشونت آمیز سادو مازوخیستی باشد. روابط مطلوب روابطی است که بالغانه، عاری از تحریف بوده، نیازهای لیبیدویی بزرگسالانه (جنسی، پرخاشگری و خواسته‌های ایگو) را برآورده سازد، برای مثال برای تصویر یک، داستانی که در آن ویولونیست در یک تالار خالی با لذت ویولون می‌نوازد، نشانه نارسیسیسم شدید است.

VI - فرایندهای فکری: اختلال ویژگی‌های رسمی تفکر منطقی و نیز مداخله فرایند اولیه باید درجه بندی شود.

VII- بازگشت سازگاران در خدمت ایگو: ARISE یعنی توانایی ایگو برای پایین آوردن موقتی، بخشی از کنش خود، تحت کنترل خود (یعنی ۱۱ عنصر دیگر کنش ایگو) به منظور حفظ منافع خود (یعنی ارتقاء سازگاری). چنین پسرقتی منجر به بازداری نسبتاً آزاد اما کنترل شده فرایند اولیه می‌گردد. نحوه برخورد آزمودنی با TAT به عنوان یک تکلیف خلاقانه نشانه‌ای از این کنش ایگو است.

VIII- کنش دفاعی: دفاع‌ها، سازمان آگاهی و پیش آگاهی از مزاحمت‌های مشتقات اید، ایگو، ناخودآگاه و تمایلات سوپر ایگو را حفظ می‌کنند. آنها به سازگاری به وسیله کنترل فوریت ناشی از محتواهای روانی اضطراب برانگیز یا ناراحت کننده کمک می‌کنند. مسایلی مانند تمایلات غریزی و عواطف بیگانه با ایگو مانند افسردگی با خواسته‌های واقعیت در تضاد هستند. دفاع افراطی نیز ناسازگارانه است.

IX- مانع محرک: هم آستانه‌ها و هم پاسخ‌های به محرک، در سازگاری نقش دارند. پتانسیل ارگانسیم برای پاسخ به درونداد حسی بالا، متوسط یا پایین به صورتی که هموستاز مطلوب و سازگاری حفظ گردد، به مانع محرک بستگی دارد. مانع محرک مشخص می‌کند که یک فرد چقدر انعطاف پذیر است یا چگونه پس از پایان استرس، سازگاری مجدد خود را به دست می‌آورد.

X- عملکرد خود مختار: مزاحمت تعارض، ایده آل سازی، عاطفه و یا تکانه بر ضد کنش و عملکرد، ملاکی مهم در تعیین آسیب به اتونومی اولیه یا ثانویه است. روزه‌ها و کنش‌های اصلی اتونومی اولیه عبارتند از ادراک، قصدمندی، تمرکز، توجه، حافظه، شنیدن، بینایی، صحبت، زبان، سازندگی، رشد حرکتی و بیان.

XI- عملکردهای هم نهاد و یکپارچه (Synthetic - integrative): این کنش از نظر فروید یکی از کارهای عمده ایگو محسوب می‌شود و آن آشتی میان درخواست‌های متعارض اید، سوپر ایگو و جهان بیرون و نیز ناهمخوانی‌های درونی ایگو است. تمرکز بر آشتی برقرار کردن میان حوزه‌های متعارض و میزان مرتبط سازی حوزه‌های بدون تعارض با یکدیگر است.

XII- مهارت - صلاحیت: توانایی و احساس توانایی را باید جداگانه ارزیابی کرد زیرا ارتباط بین این دو می‌تواند اشکال مختلفی به شرح زیر داشته باشد: (۱) ممکن است این دو همخوان باشند، (۲) عملکرد واقعی ممکن است احساس توانایی را ایجاد کند و (۳) احساس توانایی ممکن است تسلط - توانایی را سرعت بدهد.

شیوه‌های ارزیابی کنش‌های ایگو

هریک از کنش‌های ایگو را به شیوه‌های زیر می‌توان ارزیابی نمود:

I- آزمون واقعیت: عوامل اصلی عبارتند از: الف) تمایز میان محرک درونی و بیرونی، ب) دقت ادراک شامل آگاهی نسبت به زمان، مکان و تفسیر محرک بیرونی، ج) دقت آزمون واقعیت درونی (ذهن روانشناختی و آگاهی از حالت درونی).

II - قضاوت: الف) آگاهی از پیامدهای احتمالی رفتار قصدمند (پیش بینی کردن خطرهای احتمالی، مجرمیت قانونی، سانسور اجتماعی، عدم تایید یا نامناسب بودن)، ب) اینکه تا چه حد رفتار آشکار، آگاهی از این پیامدهای احتمالی را نشان می‌دهد.

III- حس واقعیت در باره دنیا و خود: عوامل تشکیل دهنده عبارتند از: الف) تا چه حد حوادث بیرونی واقعی تجربه شده و در ارتباط با هم در یک زمینه آشنا تجربه می‌شوند. درجه مسخ واقعیت، دژاوو، حالت‌های شبه خلسه، اینکه تا چه حد بدن (یا قسمت‌های آن) و کارکرد آن و رفتار فرد، آشنا، غیر فضولانه و متعلق به یا صادر شده از فرد تجربه می‌شوند، ج) درجه فردیتی که فرد در خود ایجاد کرده است یعنی یکتایی، وحس خود و عزت نفس، د) اینکه تا چه میزان بازنمایی فرد از خود مجزا از بازنمایی او از موضوع است.

IV- تنظیم و کنترل سائق‌ها، عاطفه و تکانه‌ها: الف) جهت مندی بیان تکانه‌ها (در طیفی از برون ریزی ابتدایی و بدوی از طریق برون ریزی نوروتیک تا راه‌های نسبتاً غیر مستقیم بیان رفتاری)، ب) اثر مندی تاخیر و کنترل، درجه تحمل ناکامی و درجه کانال‌دهی مشتقات سایقی از طریق ایده آل سازی، بیان عاطفی و رفتار آشکار.

۷- روابط شیئی: عناصر روابط شیء عبارتند از: الف) درجه و نوع ارتباط با دیگران و سرمایه گذاری روی دیگران شامل تمایلات واپس روی، نگرانی خودشیفته در باره خود، انتخاب موضوع یا روابط دو جانبه خود شیفته وار، ب) اینکه تا چه حد روابط کنونی سازگاران یا غیر سازگاران تحت تاثیر الگوهای گذشته یا قدیمی روابط بوده و به جای اهداف غیر بالغانه گذشته در خدمت اهداف کنونی بالغانه است، ج) اینکه تا چه حد فرد دیگران را دارای ماهیت مجزا از خودش می‌بیند و نه تداوم خودش، د) اینکه فرد تا چه حد می‌تواند ثبات موضوعی را حفظ کند (یعنی نگهداشتن ارتباط طی دوره طولانی زمانی و هم تحمل غیاب فیزیکی و هم ناکامی، اضطراب و خشم در ارتباط با موضوع).

۶- فرایندهای فکری: عناصر عبارتند از: الف) کفایت فرایندهایی که به نحو سازگاران افکار را هدایت کرده و نگه می‌دارند (توجه، تمرکز، پیش بینی، تشکیل مفهوم، حافظه، زبان)، ب) تاثیر نسبی فرایند اولیه، ثانویه روی فکر (اینکه تا چه حد تفکر غیر واقعی، غیرمنطقی، شل و بیربط است).

۷- بازگشت سازگاران در خدمت ایگو: الف) مرحله اول فرایند نوسان دار: آرام سازی، تیز فهمی ادراکی و مفهومی (و سایر کنترل‌های ایگو) همراه با افزایش همزمان آگاهی از محتواهایی که قبلاً پیش آگاه یا غیر آگاه بودند، ب) مرحله دوم فرآیند نوسان دار: ایجاد ترکیب‌ها و اشکال تازه که پتانسیل‌های سازگاران را افزایش داده و این نتیجه یک تلفیق خلاق است.

۸- کنش دفاعی: الف) اینکه تا چه حد عناصر دفاعی تاثیر سازگاران یا غیرسازگاران روی افکار و اعمال دارند، ب) اینکه تا چه حد این دفاع‌ها موفق یا ناموفق هستند (میزان اضطراب، افسردگی و یا خلق ناخوش که نشان دهنده ضعف عملیات دفاعی است).

۹- مانع محرک: عناصر تشکیل دهنده عبارتند از: الف) آستانه یا حساسیت به یا آگاهی از محرک‌های وارد شونده از طریق واسطه‌های حسی (عمدتاً بیرونی اما در برگیرنده درد)، ب) ماهیت پاسخ به سطوح مختلف تحریک حسی بر حسب حد بدون ساختار، اجتناب، کناره گیری یا مکانیزم‌های مقابله فعال که فرد برای رویارویی با آنها به کار می‌برد.

X- عملکرد خود مختار: عناصر تشکیل دهنده عبارتند از: الف) میزان رهایی از آسیب‌های روزنه‌ها یا ورودی‌های خود مختار اولیه (اختلال‌های کنشی ...، شنود، قصد، زبان، حافظه، یادگیری یا کنش حرکتی)، ب) میزان یا رهایی از آسیب‌ها و نقایص خود مختار ثانویه (اختلال و آشفتگی در الگوی عادت، مهارت‌های پیچیده یاد گرفته شده، سرگرمی‌ها و علایق).

XI- عملکردهای هم نهاد و یکپارچه (Synthetic - integrative): الف) درجه آشتی یا تلفیق نگرش‌ها، ارزش‌ها، عواطف، رفتار و خود بازنمایی‌های بالقوه مغایر یا جدای از هم (متفاوت)، ب) درجه به هم ربط دادن، و تلفیق "فعال" رخدادهای روانی و رفتاری (چه مغایر هم باشند و چه نباشند).

XII- مهارت - صلاحیت: الف) توانمندی، عملکرد فرد در رابطه با ظرفیت موجود وی برای تعامل با و تسلط بر محیطش، ب) حس توانمندی: توقع فرد از موفقیت، یا جنبه شخصی عملکرد عملی فرد (اعتقاد فرد مبنی بر اینکه تا چه اندازه خوب می‌تواند عمل کند).

آزمون اندریافت کودکان (CAT) Children's Apperception Test

آزمون CAT همانند آزمون TAT یک آزمون فرافکنی است و بر اساس نظریه شخصیتی هنری موری ساخته شده است. CAT برای سنجش شخصیت کودکان ۳ الی ۱۰ ساله به کار می‌رود. این آزمون با اقتباس از آزمون اندریافت بزرگسالان (TAT) هنری موری، توسط لئوپولد بلاک و سونیا بلاک در آمریکا در سال ۱۹۴۹ ساخته شد. مواد این آزمون شامل ۱۰ کارت است که روی هر یک، تصویرهایی از حیوانات مختلف در حالت‌های رفتاری شبیه به رفتارهای انسان ترسیم شده است. به عبارت دیگر در این آزمون به جای تصاویر انسان از تصویرهای حیوانات استفاده شده است. زیرا به نظر بلاک، کودکان با حیوانات بهتر می‌توانند همانندسازی کنند. کارت‌ها، یکی پس از دیگری به کودک ارائه شده و از او خواسته می‌شود که برای هر تصویر داستانی بسازد. او باید آنها را که هم اکنون در

صحنه داستان می‌گذرد توضیح داده و بگوید که قبل از آنچه که اکنون در جریان است چه چیزی اتفاق افتاده است و پایان یا نتیجه داستان چه خواهد شد (شریفی، ۱۳۸۲).

آزمون CAT برای فهم چگونگی ارتباط کودک با مهم‌ترین افراد و کشش‌های اوست. تصاویر آزمون وسیله‌ای است برای برانگیختن پاسخ‌های کودک در مورد مشکلات تغذیه‌ی کودک بطور اخص و مشکلات دهانی کودک بطور اعم، بررسی مشکلات مربوط به رقابت و درگیری با برادر و خواهر، آشکارسازی طرز تلقی نسبت به پدر یا مادر و چگونگی اندر یافت کودک از آنان، وقوف به رابطه‌ی کودک با والدین به عنوان یک زوج در خانواده یا در اصطلاح فنی، عقده اودیپ و اوج‌گیری آن در مهم‌ترین صحنه یعنی تخیلات کودک هنگامی که آنان را در رختخواب می‌بیند. این آزمون هم چنین خیال‌پردازی‌های کودک درباره‌ی پرخاشگری، پذیرفته شدن در دنیای والدین، ترس از تنها بودن در شب و احتمال خودارضایی، رفتار در توالی و واکنش والدین در مقابل آن را آشکار می‌نماید. آزمون CAT همچنین ساختمان روانی کودک و روش پویای وی در برخورد با مسائل رشد و پاسخگویی به آن‌ها را تعیین می‌کند. یکی از کاربردهای مهم آزمون CAT، استفاده از آن در پژوهش‌های مربوط به رشد و چگونگی شکل‌گیری شخصیت کودک است. به نظر می‌رسد CAT برای تعیین عوامل پویا و سازمان‌دهنده شخصیت که ممکن است به رفتار و مشکلات کودک در گروه، مدرسه و کودکستان و خانه ارتباط داده شود، کاربرد بالینی و درمانی دارد. آزمون دیگری با محتوی CAT ولی با تصویر انسانی نیز ساخته شده است که CAT-H نام دارد.

توصیف کارت‌های CAT

کارت شماره ۱ توصیف بلاک: جوجه‌ها دور میزی که روی آن یک ظرف غذا قرار دارد نشسته‌اند. در یک طرف کارت و در فاصله‌ای دور طرح تیره‌ای از یک مرغ بزرگ دیده می‌شود. داستان‌ها اغلب پیرامون نگرانی درباره‌ی خوردن و رقابت خوه‌ران و برادران دور می‌زند. رقابت ممکن است به کسی که خوب رفتار می‌کند، پیامدهای رفتار، و کسی که غذای بیشتری می‌خورد معطوف باشد. برای به دست آوردن اطلاعات مفید درباره‌ی این کارت، باید

مشخص شود که آزمودنی با کدام یک از قهرمانان داستان همانندسازی می‌کند. غذا ممکن است به عنوان پاداشی برای رفتار «خوب» و یا تنبیهی برای رفتار «بد» تلقی شود.

کارت شماره ۲ توصیف بلاک: یک خرس یک سر طنابی را می‌کشد، در حالی که خرس دیگری همراه با یک بچه خرس سر دیگر طناب را می‌کشند. در تفسیر این کارت آنچه که اهمیت خاص دارد این است که باید دید خرسی که در کشیدن طناب به بچه خرس کمک می‌کند یک خرس نر است (چهره پدر) یا یک خرس ماده (چهره مادر). کشمکشی که توصیف می‌شود ممکن است یا به صورت یک مسابقه تفریحی مانند مسابقه کشیدن طناب و یا به صورت یک کشمکش جدی و همراه با درجه‌ای از پرخاشگری تلقی شود. برای مثال، بازنده یا بازندگان مسابقه ممکن است در پایان از روی صخره به داخل استخری پر از حیوان خطرناک بیفتند. در جدیدترین فرم CAT، خرس‌های بزرگتر با اندازه‌های یکسان کشیده شده‌اند تا خرس بزرگتر (که قبلاً در سمت راست تصویر بود) به عنوان پدر تلقی نشود.

کارت شماره ۳ توصیف بلاک: یک شیر با پیپ و عصا روی صندلی نشسته است و در گوشه سمت راست و پایین موشی در داخل سوراخ دیده می‌شود. چون شیر با سمبل‌های خاص (پیپ و عصا) ترسیم شده، این کارت نگرش و احساسات نسبت به پدر را فراخوانی می‌کند. توجه به این نکته که آیا این چهره فردی مهربان و حمایت‌کننده است یا خطرناک و تهدیدکننده امری مهم است. گاهی آزمودنی به گونه تلافی سعی می‌کند با دست کم گرفتن شیر تهدید آن را کاهش دهد. بسیاری از بچه‌ها متوجه موشی که در داخل سوراخ است می‌شوند و آن را وارد داستان می‌کنند. چون موش و شیر اغلب دشمن یکدیگر محسوب می‌شوند، توجه به این مسئله که با حضور تهدیدکننده شیر چگونه برخورد می‌شود، مهم است. آیا موش کاملاً در کنترل شیر است، و آیا با تسلیم شدن و اطاعت از شیر خود را با موقعیت تطبیق می‌دهد؟ از سویی دیگر، موش ممکن است به صورت موجودی زیرک و باهوش‌تر از شیر توصیف شود که با نیرنگ او را گول می‌زند. بعضی از آزمودنی‌ها ممکن است گاهی با موش و اندکی بعد با شیر همانندسازی کنند که نشانگر سردرگمی در نقش است.

کارت شماره ۴ توصیف بلاک: یک کانگورو که کلاهی بر سر دارد، سبلی را که شیشه شیر در آن است حمل می‌کند. در کیسه‌اش بچه کانگورویی با یک بادکنک دیده می‌شود و یک بچه کانگوروی بزرگتر هم روی دوچرخه است. همانند کارت شماره ۱، این کارت نیز داستان‌هایی درباره رقابت بین خواهران و برادران و احیاناً موضوع‌هایی پیرامون آرزوی بازگشت به گذشته را هنگامی که آزمودنی با بچه کانگوروی درون کیسه مادر همانندسازی می‌کند فرا می‌خواند. موضوع بازگشت به گذشته به ویژه هنگامی قوت می‌گیرد که کودک در واقع بزرگ‌ترین فرزند خانواده یا فرزند میانی باشد و با بچه کانگوروی درون کیسه همانندسازی کند. از سویی دیگر، کودکی که در واقع جوان‌ترین فرزند خانواده بوده و با کانگوروی بزرگتر همانندسازی کند، نشانه نیاز وی به خودمختاری و کسب استقلال است؛ در بعضی موارد نادر نیز ممکن است داستانی پیرامون موضوع فرار از خطر مطرح شود.

کارت شماره ۵ توصیف بلاک: در قسمت عقبی یک اتاق تاریک، یک تختخواب بزرگ و در قسمت جلوی اتاق تختخواب بچه گانه‌ای دیده می‌شود که دو بچه خرس روی آن قرار دارد. پاسخ به این کارت شامل داستان‌هایی از نگرش‌ها و احساسات درباره وقایعی است که هنگام خواب بودن پدر و مادر رخ می‌دهد. اینها ممکن است شامل جنبه‌هایی مانند کنجکاوی، حدس زدن، سردرگمی، طرد، خشم، و حسادت از سوی کودکان باشد. توصیف‌های ارائه شده در باره دو کودکی که در تخت خواب جلوی اتاق قرار دارند نیز ممکن است پیرامون موضوع‌هایی از دستکاری جنسی و کاوش متقابل متمرکز باشد.

کارت شماره ۶ توصیف بلاک: یک غار تاریک که طرح تیره و مبهم خرس‌هایی را در قسمت عقب غار نشان می‌دهد و یک بچه خرس که جلوی تصویر دراز کشیده است. این کارت هم شبیه کارت شماره ۵ است این هر دو کارت داستان‌هایی را درباره فعالیت والدین به هنگام خواب فراخوانی می‌کند، اما، این کارت معمولاً موضوع‌هایی را که با تصویر ۵ آغاز شده‌اند بزرگتر کرده و آن‌ها را گسترش می‌دهد. داستان‌ها هم چنین ممکن است پیرامون احساسات حسادت‌آمیز فرزند نسبت به روابط نزدیک والدین دور بزنند و یا احساس‌های احتمالی درباره استمناء از سوی بچه خرسی که در جلو قرار دارد را منعکس کنند.

کارت شماره ۷ توصیف بلاک: ببری با دندان‌ها و چنگال‌های خود بیرون آمده به سوی میمونی خیز بر می‌دارد که آن هم در حال جهیدن به هوا است. کودک اغلب ترس از پرخاشگری و شیوه‌های خاصی را که شخصاً برای مقابله با آن به کار می‌برد مورد بحث قرار می‌دهد. گاهی ممکن است اضطرابی که این کارت ایجاد می‌کند موجب شود که کودک به هیچ‌وجه تمایلی برای پاسخ دادن به تصویر نشان ندهد. از سویی دیگر، ممکن است حالت دفاعی به اندازه کافی اثربخش و یا به اندازه‌ی غیر واقع بینانه باشد که کارت را به داستانی عاری از خطر تبدیل کند.

کارت شماره ۸ توصیف بلاک: دو میمون بزرگسال روی نیمکتی نشسته و در حال نوشیدن چای از فنجان هستند. یک میمون بزرگسال در قسمت جلوی تصویر روی بالشتکی نشسته و با یک بچه میمون حرف می‌زند. کودک اغلب موقعیت نسبی و نقش خاص خود در درون خانواده را مورد بحث قرار می‌دهد. توصیف میمون مسلط در قسمت جلوی کارت به عنوان چهره پدر یا مادر باید مورد توجه قرار گیرد، زیرا احتمالاً نشان می‌دهد که چه کسی در خانواده قدرت کنترل و نفوذ بیشتری دارد. هم چنین توجه به اینکه میمون مسلط چگونه توصیف می‌شود اهمیت اساسی دارد. آیا این چهره تهدید کننده و کنترل کننده است یا یاری‌دهنده و حمایت کننده؟

کارت شماره ۹ توصیف بلاک: از داخل در باز یک اتاق روشن، اتاق تاریکی دیده می‌شود. در اتاق تاریک، یک تختخواب کودک قرار دارد که خرگوشی روی آن نشسته و از داخل در به بیرون نگاه می‌کند. پاسخ‌ها معمولاً پیرامون ترس‌های کودک از تاریکی، ترس از این که والدین کودک را ترک کنند، و کنجکاوی درباره آن چه که در اتاق دیگر می‌گذرد دور می‌زند.

کارت شماره ۱۰ توصیف بلاک: یک بچه سگ روی زانوی یک سگ بزرگ دراز کشیده است، در حالی که دو تصویر به سختی دیده می‌شوند. این دو چهره در قسمت جلوی یک حمام قرار گرفته‌اند. در پاسخ به این کارت معمولاً نگرش‌ها و احساس‌های کودک درباره رفتار بد و تنبیه پیامد آن مورد بحث قرار می‌گیرد. به ویژه مفهومی که کودک از کار

درست و نادرست دارد آشکار می‌شود. این تصویر در باره میزان کنترلی که کودک به تکانه‌های خود دارد و نگرش وی نسبت به مراجع قدرت، هنگامی که نقش آنان برقراری مقررات و ایجاد محدودیت باشد، شاخص خوبی به شمار می‌رود (گروث - مارنات، ۲۰۰۹، لطف آبادی، ۱۳۶۹. دادستان، ۱۳۷۴).

آزمون رورشاخ

آزمون رورشاخ یک آزمون فرافکنی متشکل از ده لکه‌ی جوهر به اشکال متقارن است. برخی از آنها رنگی، برخی سیاه، خاکستری و سفید هستند. هدف کلی آزمون، سنجش ساختار شخصیتی مراجع با تاکید بر شیوه‌های ناهشیار وی در پاسخ دادن به آن است. این آزمون یکی از پر مصرف‌ترین (دوران، بلانشار، و میندل ۱۹۹۸؛ لوبین و همکاران ۱۹۸۵) و پرطرفدارترین ابزارهای سنجش به شمار می‌رود. هدف از اجرای آزمون رورشاخ سنجش ساختار شخصیتی مراجع با تاکید خاص بر چگونگی سازمان دهی تجارب خود (سازمان دهی شناختی) و معنای تجارب ادراک شده (تصویر سازی ذهنی از موضوع) می‌باشد.

آزمون رورشاخ به صورت فردی اجرا می‌شود. در این کارت‌ها از آزمودنی خواسته می‌شود به آزمایش کننده توضیح دهد که لگه‌ها او را به یاد چه چیزهای می‌اندازند. آزمایش کننده پس از یک توضیح کلی درباره هدف آزمون، هر یک از ده کارت را یکی پس از دیگری به دست او می‌دهد و از او می‌پرسد: «این چه می‌تواند باشد؟». آزمایش کننده باید از هر گونه راهنمایی اضافی، ایجاد محدودیت در نوع پاسخ و یا القای پاسخ خودداری کند. به عنوان مثال، اگر آزمودنی پرسید: «همه این لکه را توصیف کنم یا قسمتی از آن را؟»، آزمایش کننده در پاسخ باید بگوید: «هر طور مایلید». پس از دادن هر کارت به دست آزمودنی با استفاده از کرومتر، زمان شروع ثبت و پس از اتمام پاسخ‌های آزمودنی، زمان واکنش به هر کارت محاسبه و یادداشت می‌شود. هر کارت دوبار اجرا می‌شود. در مرحله اول که مرحله همخوانی آزاد اندیشه‌هاست، اگر آزمودنی تنها یک پاسخ به کارت بدهد، آزمایش کننده می‌گوید: «بعضی اشخاص بیش از یک چیز در اینجا می‌بینند». این تذکر فقط یک بار داده

می‌شود. اگر آزمودنی از پاسخ دادن به کارت خودداری کند و بگوید چیزی در آن نمی‌بیند، آزمایش‌کننده ممکن است بگوید: «بیشتر مردم واقعاً در اینجا چیزهایی می‌بینند، از فرصت خود استفاده کنید». آزمایش‌کننده ضمن ثبت زمان، واکنش آزمودنی به هر کارت و چرخاندن کارت‌ها از سوی آزمودنی را نیز ثبت می‌کند. وقتی برای یک بار پاسخ ده تصویر گرفته شد، از آزمودنی خواسته می‌شود تا برای بار دوم نیز آنها را وارسی کند. بدین ترتیب که از او می‌خواهند تا توضیحات دیگری درباره پاسخ‌های داده شده بدهد و در مورد این که چرا و چگونه این پاسخ‌ها را داده توضیح دهد. پس از اینکه مرحله دوم انجام شد، آزمایش‌کننده به نمره‌گذاری می‌پردازد. برای این آزمون نمره‌گذاری مختلفی وجود دارد. بر اساس نظریه فرانک وقتی فرد در موقعیت مبهم قرار می‌گیرد، تحت تاثیر تعارض قرار می‌گیرند.

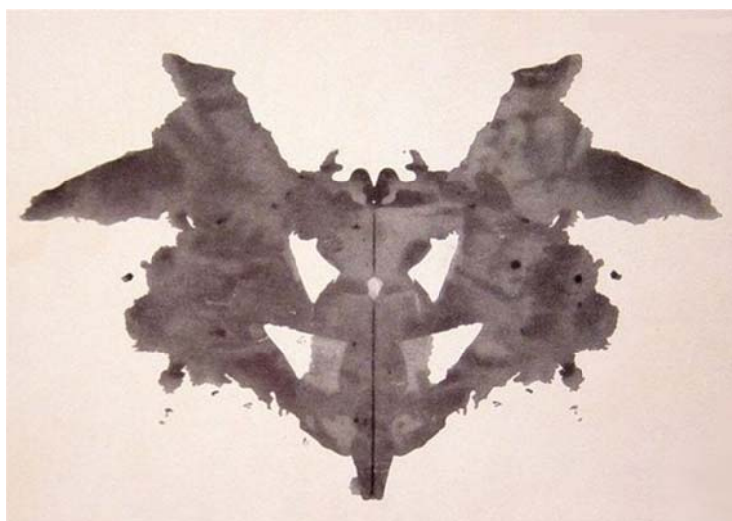
آزمون رورشاخ در سال ۱۹۲۰ توسط دکتر رورشاخ تهیه و از طریق بازی بچه‌ها شروع شد، برای تشخیص گروه‌های مختلف، به عنوان تست فرافکن معرفی شد. فرضیه اصلی رورشاخ آن است که محرک محیطی به وسیله نیازها، انگیزها، تعارض‌ها، و «آمایه‌های» مفهومی شخص سازمان داده می‌شوند. این نیاز به سازمان دادن هنگامی که آزمودنی‌ها با محرک‌های مبهم مانند لکه‌های جوهر روبرو می‌شوند، اغراق آمیزتر، گسترده‌تر و بارزتر است. بنابراین، آنها باید تصورها، افکار، و روابط درونی خود را بیرون بکشند تا بتوانند پاسخی را به وجود آورند. این فرایند مستلزم آن است که افراد این ادراک‌ها را سازمان دهند و همچنین آنها را با تجربه‌ها و برداشت‌های گذشته‌ی خود مرتبط سازند. نخستین نظری که تفسیر رورشاخ بر آن مبتنی است آن است که نحوه‌ی سازمان دادن افراد به پاسخ‌هایشان به رورشاخ معرف چگونگی برخورد آنها با سایر موقعیت‌های مهم است که مستلزم سازمان دادن و قضاوت کردن است.

پس از فوت رورشاخ، آزمون به مدت ۱۰ سال مورد استفاده نبود تا اینکه سموئیل بک که روانشناسی تجربی بود کار وی را ادامه داد. او یک سیستم درست کرد، بعدها کلاپفر با رویکرد روانکاوانه، مجله‌ای درست کرد و مقاله چاپ کرد. هرتس، اسمیت نمره‌گذاری‌های دیگری را ارائه دادند. در نهایت اکسندر سیستم نمره‌گذاری رورشاخ را نوشت و در سال ۱۹۷۴

نمره‌گذاری اکسندر را ایجاد کرد. بهترین نمره‌گذاری سیستم‌های قبلی را انتخاب کرد، این سیستم جدید نیست زیرا عناصری از سیستم‌های دیگر را دارد. نظام جامع اکسندر، دقیق‌ترین نظام است. از نظر اکسندر مهم‌ترین عناصر در تفسیر، آزمون نسبت‌ها و درصدها است. آزمون متاثر از متغیرهای آزمایش‌کننده - آزمایش‌شونده می‌باشد. تولید پاسخ با سن، سطح هوش، استعداد کلامی و میزان تحصیلات مرتبط است. از نظر اکسندر در صورتی که به کارت اول ۶ پاسخ یا بیشتر و به سایر کارت‌ها ۵ پاسخ یا بیشتر دوم داده شود، باید پاسخ آزمودنی محدود و کارت گرفته شود. اگر تعداد پاسخ بسیار کم است، پروتکل کنار گذاشته شود. اکسندر پذیرفت که این آزمون فرافکن - ادراکی است. تفسیر کلینیکی و توجه به محتواها دارد. اکسندر رورشاخ را محرک می‌داند و افراد محرک‌ها را ادراک می‌کنند، پاسخ می‌دهند، در پاسخ اتفاقات ذهنی رخ می‌دهد و در نتیجه پاسخی ناشی از تجربیات شناختی، رشدی، احساسات و عواطف می‌دهند. پس از اینکه پاسخ‌ها ارائه و ثبت شدند، بر حسب سه مقوله‌ی کلی نمره‌گذاری می‌شوند: «محل ادراک»، «سطحی از لکه که آزمودنی به آن توجه کرده است؛» «تعیین‌کننده‌ها» یا خصایص معینی از لکه‌ها که برای ساختن پاسخ‌های خود مورد استفاده قرار داده است (رنگ، شکل، و غیره)؛ و «محتوا» یا طبقه‌ی کلی اشیایی که پاسخ به آن تعلق دارد (انسان، ساختمان، اعضای داخلی بدن، و غیره). توالی ارائه اطلاعات تفسیری نخست بر اساس مقوله‌های نمره‌گذاری خاص (محل ادراک، تعیین‌کننده‌ها، نمره‌گذاری خاص) سازمان داده می‌شود، سپس بر اساس نمره‌گذاری مبتنی بر فرمول‌های کمی (نسبت‌ها، درصدها و سایر مشتق‌ها) تفسیر می‌شود. فرضیه‌های تفسیری به ترتیب توالی مطرح شده در خلاصه ساختاری ارائه می‌شود. شروع فهرست فرمول‌های کمی با بخش اصلی آغاز می‌شود. در زیر آزمون رورشاخ به طور مختصر توضیح داده می‌شود.

کارت‌های رورشاخ

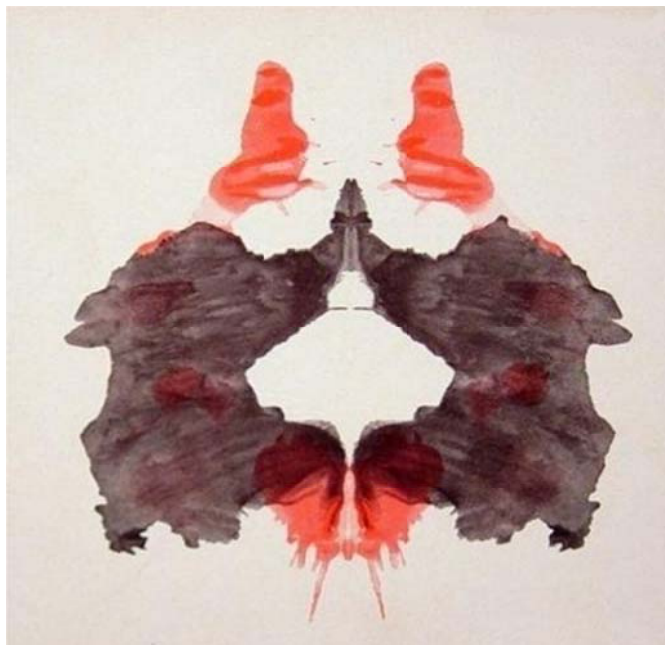
کارت‌ها و پاسخ‌هایی که معمولاً انتظار می‌رود به این کارت‌ها داده شود به ترتیبی است که در صفحات آتی آمده است.

کارت شماره ۱

کارت شماره ۱ از جوهر سیاه تشکیل شده و سیاه و سفید است. به شکل یک مثلث ناهموار است، که نوک آن به طرف پایین است، و عریض به نظر می‌رسد، و به صورت یک روباه با گوش‌های برجسته به نظر می‌آید. اغلب شبیه ماسک یا چهره روباه یا گرگ توصیف شده است. تجسم جنسی احتمالی شامل یک جفت پستان (به صورت برجسته در بالای لکه)، شکل یک زن ایستاده، که برجستگی‌های اندام او نمایان و یک لباس لطیف برتن دارد (در وسط شکل) است. اولین لکه آسان است. چگونگی سرعت جواب دادن فرد نشان دهنده‌ی این است که چگونه به خوبی با موقعیت‌های جدید برخورد خواهد کرد. بهترین واکنش این است که بلافاصله بیشترین پاسخ‌های عمومی را ارائه نماید. پاسخ‌های مناسب چوب، پروانه، بید درختی یا حشرات، و (در وسط لکه) شکل یک زن هستند. همچنین ماسک، برج فانوس دریایی، و صورت حیوان پاسخ‌های عمومی هستند، اما برخی از طرح‌ها آنها را اشارات پارانوایی تفسیر می‌کنند. هر چیز نامناسبی که درباره‌ی شکل زن وسط گفته شود، جزو پاسخ‌های بد محسوب می‌شود. و غالباً به عنوان فرافکنی تصور فرد نسبت به خود در نظر گرفته می‌شود. آزمونگر باید از توضیح در مورد شکلی که دارای دو پستان اما بدون سر است،

اجتناب کند. اگر فرد نتواند جواب‌های زیادی به کارت شماره ۱ بدهد، گفته می‌شود که فرد دیدگاه بسته‌ای دارد.

کارت شماره ۲

کارت شماره ۲ از جوهر سیاه و قرمز تشکیل شده است. دو لکه سیاه - خاکستری که به اشکالی در حال رقصیدن تجسم می‌شوند. اغلب به عنوان مردم در حال رقص و یا لمس دست‌ها یکدیگر توصیف شده است. لکه‌های قرمز در بالای هر شکل و یک لکه در وسط پایین آنها قرار دارد. تجسم جنسی احتمالی شامل آلت تناسلی مرد (در قسمت بالای وسط، لکه‌ی سیاه)؛ آلت تناسلی زن (منطقه قرمز بین دو شکل) است. در این لکه اشکال دو انسان معمولاً به صورت زن یا دلچک دیده می‌شود. اگر فرد نتواند اینها را ببیند نشان دهنده‌ی این است که وی در برقراری ارتباط با مردم دچار مشکل است. امکان دارد که فرد پاسخ‌های خوب دیگری ارائه نماید مانند ورودی یک غار (در فضای سفید سه گوش بین دو شکل) و پروانه (قرمزی «شبه آلت تناسلی زن» در پایین تصویر). در هر یک از کارت‌های رورشاخ حداقل یک تمثیل از اندام جنسی مشاهده می‌شود. در برخی از طرح‌های تفسیری، اشاره به بیش از چهار تصویر

جنسی در ده کارت تشخیص اسکیزوفرنیا داده می‌شود. بیشتر کسانی که با رورشاخ کار می‌کنند معتقدند تصاویر جنسی در بخشی از تفسیر پاسخ‌ها حتی هنگامی که اشاره نشده باشند، باید نقش داشته باشند. فرد ممکن است اشاره‌ای به منطقه قرمز در پایین که به آلت تناسلی زن شبیه است نداشته باشد، اما روانشناسان فرض می‌کنند که فرد آنچه را خواهد گفت نشان دهنده‌ی چگونگی احساس وی درباره‌ی زن می‌باشد. به هیچ وجه نباید به "خرچنگ" اشاره کرد؛ اشاره به "پروانه" خوب است.

کارت شماره ۳

کارت شماره ۳ از جوهر سیاه و قرمز تشکیل شده است. دو شکل مشهود (لکه سیاه) روبروی همدیگر قرار گرفته‌اند. لکه قرمز وسط به شکل پروانه است: پشت هر کدام از تصویرها یک لکه قرمز کشیده قرار دارد. تجسم جنسی احتمالی شامل آلت تناسلی مرد و پستان‌های مرتبط به تشریح اندام هر یک از شکل‌ها است. به طور فرضی این لکه می‌تواند سلیقه‌ی جنسی را تعیین کند. بیشتر مردم شکل دو انسان را می‌بینند. هر کدام از شکل‌ها دارای "پستان" برجسته و همچنین "آلت تناسلی مردانه" هستند. اگر فرد به جنسیت

شکل‌ها اشاره نکنند، آزمونگر از وی خواهد خواست که آن را تعیین نماید. بنا به تفسیرهای سنتی، دیدن شکل‌ها به صورت مرد جزو پاسخ‌های غیر همجنس‌گرایی محسوب می‌شود (برای تست گرایش هر دو جنس). تشخیص شکل‌ها به صورت زن یا تایید این که به طور طبیعی دو جنسیتی است در این لکه جزو پاسخ‌های همجنس‌گرایی فرض شده است. بسیاری مستقیماً شکل‌ها را به صورت زن توصیف می‌کنند، و نمی‌توان برای پاسخ‌ها که داده‌اند همه آنها را همجنس‌باز دانست. سال ۱۹۷۱ یک مطالعه در نیویورک نشان داد که به‌طور واقعی جواب‌های غیرهمجنس‌گرایی (شکل دو مرد) از لحاظ آماری در سطح پایینی قرار دارد. لکه‌های جوهر قرمز معمولاً به صورت مجزا ادراک می‌شوند. پاسخ‌های عمومی "دستمال گردن" یا "روبان" (نواحی قرمز داخل) و معده و مری (نواحی قرمز بیرون) هستند.

کارت شماره ۴

کارت شماره ۴ از جوهر سیاه و سفید تشکیل شده است. یک لکه تقریباً سه گوش مثلث شکل، رو به بالا، دو ناحیه‌ی پایین به کفش، چکمه یا حیوان شباهت دارند. این کارت نیز ممکن است به صورت دیدن یک فرد از پایین و یا شکل یک مرد با اندام جنسی بزرگ دیده می‌شود. تجسم جنسی احتمالی شامل دو آلت تناسلی مرد (در طرفین لکه، تقریباً در بالا به

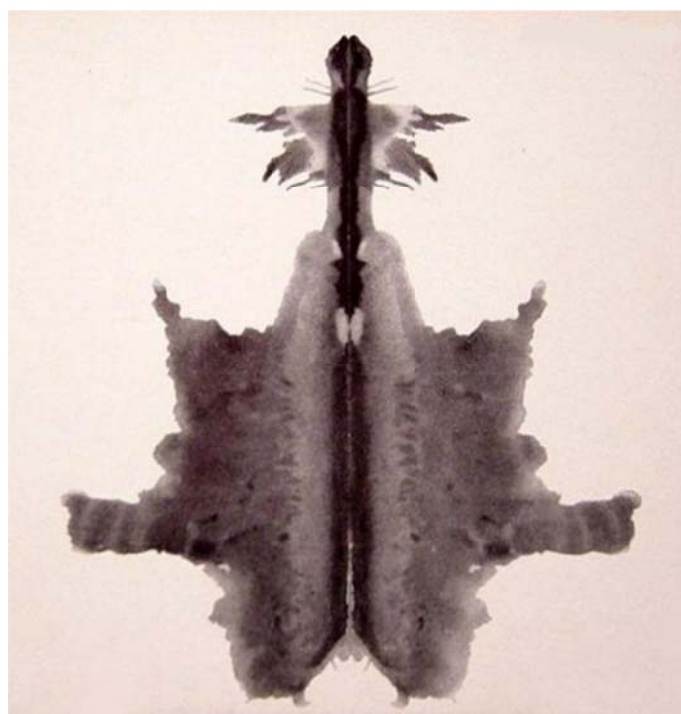
صورت اضافی)؛ آلت تناسلی زن (خط وسط تقریباً بالای لکه) است. این کارت "کارت پدر" نام دارد. در اولین نگاه مشکل است که در این لکه یک تصویر تک را ببینید. پوتین‌ها تقریباً آشکارا رویت می‌شوند؛ در بین آنها سری شبیه سگ یا اژدهای چینی آشکارا دیده می‌شود. بسیاری از موضوعات در این لکه به صورت پوست حیوان مشاهده می‌شوند. بعد از گذشت چند ثانیه، تفکر، بیشتر شکل‌ها یی را از نمای پایین به صورت ایستاده می‌توان مشاهده کرد... پوتین‌ها در پا هستند، توضیح بیشتر اینکه از زاویه غیر معمول دیده می‌شوند. بازوها و سر، در بالا، به صورت کوچک‌تر دیده می‌شوند. مجموعه توصیف‌های دیگر شامل خرس، گوریل، و یا مردی که کت سنگین بر تن دارد هستند. توصیف‌های بد شامل هیولا یا خرس در حال حمله یا گوریل هستند. در نظریه‌های رورشاخ توصیف‌های فرد نسبت به این لکه تصور وی را نسبت به پدرش یا مراجع قدرت فرافکنی می‌کند.

کارت شماره ۵

در کارت ۵ شماره فقط از جوهر سیاه استفاده شده است. یک کارت ساده است. اکثریت قریب به اتفاق افراد آزمودنی یک خفاش یا پرنده‌ای مانند شکل را می‌بینند. این بیشترین پاسخ رایج است. تجسم جنسی احتمالی شامل دو آلت تناسلی مرد (همان بالا که به "گوش" یا "آنتن" شباهت دارد)، است. خود رورشاخ اعتقاد داشت که این آسان‌ترین لکه

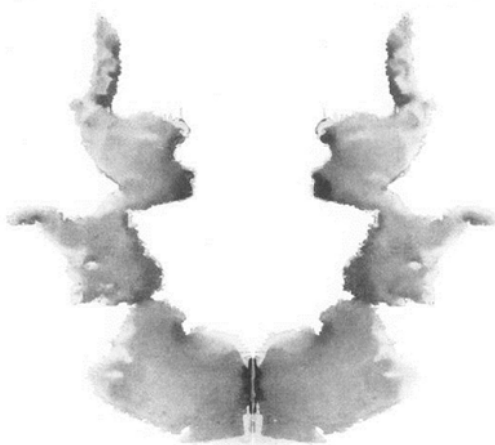
برای تفسیر کردن است. به پروانه یا هر چیز بالداری شباهت دارد. در انتها دیدن تصویر دو بال خفاش یا سرکور و کودیل دلالت بر خصومت پنهان دارد. دیدن پروانه شاخک دار یا رده‌های پا یا انبردست دلالت بر عقده اضطراب اختگی دارد. برخی از افراد اسکیزوفرنیک در این لکه جمعیت در حال حرکت را می‌بینند. بسیاری از اسکیزوفرن‌ها توجه ویژه‌ای به تعداد پاسخ‌های که به این کارت ارائه می‌دهند دارند. اگر فرد در کارت‌های ۴ و ۶ نیز به تصویرهای زیادی اشاره کند برای وی تشخیص اسکیزوفرنی داده می‌شود.

کارت شماره ۶

کارت شماره ۶ از جوهر سیاه تشکیل شده است. یک شکل غیر واضح و نامنظم که به سختی می‌توان در آن چیزی دید و تقریباً به تکه‌ای از پوست حیوان شباهت دارد. گهگاهی به عنوان منظره‌ای از یک فردی که بازوانش را باز کرده است توصیف می‌شود. تجسم جنسی احتمالی شامل آلت تناسلی مرد (خط وسط در بالای تصویر)؛ آلت تناسلی زن (در پایین آلت تناسلی مرد). این کارت مشکل‌ترین لکه است. آلت تناسلی مرد در بالای این لکه نسبت به همه‌ی

لکه‌ها نمایان تر است، اما کمتر به این موضوع اشاره می‌کنند. برخی تصاویر نامفهوم احتمالاً نگرش ناهشیار فرد را نسبت به مسائل جنسی آشکار می‌نماید. یک پاسخ خوب این است که فرد بگوید شبیه پوست حیوان است (در واقع این پاسخ هنگامی که کارت در جهت اصلی می‌باشد، صحیح است)، اگر فرد کارت را بچرخاند، می‌تواند کشتی یا زیردریایی که بالا آمده را تجسم کند، و در جهت پایین به شکل انفجار بمب اتمی است، و یک جفت صورت ماسک دار، یا کاریکاتور مردی با بینی دراز و ریش بزی را می‌تواند نام ببرد.

کارت شماره ۷

کارت شماره ۷ فقط از جوهر سیاه تشکیل شده است. لکه به صورت یو شکل (U) نامنظمی است، هر سمت این یو شبیه چهره زنی در لباس کمر باریک است. اغلب به عنوان چهره‌هایی با نگاه به سوی یکدیگر، کاکتوس "بانی ایرز" و یا تجسماتی مشابه توصیف شده‌اند. تجسم جنسی احتمالی شامل یک آلت تناسلی زن (نقطه مرکز در ته یو) است. کریسینا کرافورد معتقد است که این لکه احساس واقعی فرد را نسبت به مادرش آشکار می‌سازد. قطعاً هر کسی در این لکه دو تا دختر یا زن را می‌بیند. توصیف‌های بی ارزش اشکال شامل "جادوگر"، "چرت و پرت"، "دختران در حال دعوا"، "دختر ترشیده" نشان دهنده‌ی ارتباط ضعیف با مادر است. دیدن این شکل به صورت ابر صاعقه دار به جای اشکال زنانه نشان

دهنده‌ی اضطراب است؛ به اعتقاد برخی از روانشناسان دیدن این لکه به صورت هسته گردو ممکن است تثبیت در مرحله دهانی باشد. فضای سفید بین تصویر دخترها یا زن‌ها می‌تواند به صورت لامپ روغنی یا چیز مشابهی توصیف شود. فرض بر این است که تنها افراد اسکیزوفرنی این لکه را به صورت لامپ می‌بینند.

کارت شماره ۸

کارت شماره ۸، کاردتی بسیار رنگارنگ است. این لکه از جوهر صورتی، آبی، خاکستری و نارنجی تشکیل شده و تقریباً یک آرایش و نظم از شکل‌های کاملاً به هم پیوسته است. یک مثلث سبز در بالای شکل قرار دارد، یک جفت مربع مستطیل آبی در وسط قرار گرفته است، لکه‌های صورتی و قرمز در پایین، و دو شکل "حیوان" صورتی رنگ در سمت چپ و راست این دایره قرار گرفته‌اند. تصویر تقریباً الماس شکل با بسیاری از فضاها برای دیدن چیزهایی چون ماسک، حیوانات در حال بالا رفتن به خارج، یک حشره یا پروانه، شخص با دست به کمر گرفته و غیره است. تجسم جنسی احتمالی شامل یک آلت تناسلی زن (نواحی صورتی و نارنجی پایین) است. این کارت اولین کارت رنگی آسان است. اهمیت دارد

که فرد حیوان‌های چهارپایی همانند شیر، خوک، خرس و غیره،... را در طرفین این لکه ببیند. این پاسخ‌ها یکی از بیشترین پاسخ‌های معمول در این کارت هستند. از دیگر پاسخ‌های خوب شامل درخت (در قسمت بالا، مثلث سبز رنگ)، پروانه (نواحی صورتی و نارنجی در پایین)، قفسه سینه یا آناتومی بدن (نمونه اسکلتی در وسط فضای مربع مستطیل آبی و مثلث سبز). طرح کلی آن می‌تواند به صورت یک نماد یا یک درخت کریسمس با زیور آلات دیده شود. بچه‌ها این لکه را دوست دارند و خیلی درباره آنها صحبت می‌کنند. توصیف آن به صورت رنگ‌های روشن و اشکال حیوانی جالب‌تر از توصیف به صورت آلت ناسلی زن و مرد است مانند شماره‌های (۲ و ۴ و ۶).

کارت شماره ۹

کارت شماره ۹، کارت رنگی دیگری که از جوهر سبز، نارنجی و صورتی تشکیل شده است، مربع مستطیل شکل عمودی خیلی نامرتبی است. نارنجی در بالا، نواحی برآمده سبز رنگ در مرکز، و صورتی در پایین قرار گرفته است. در این کارت تصویرسازی چیز خاصی بسیار مشکل است. اغلب آزمودنی‌ها تلاش بسیاری برای یافتن تصویری در آن کرده‌اند. تجسم جنسی احتمالی شامل یک آلت تناسلی زن (در خط مرکز پایین) است. پاسخ‌های خوب در این کارت وجود ندارد. رنگ‌های این کارت درهم هستند. پاسخ خوب می‌تواند یک آتش با دود، یا یک انفجار (افراد پارانوئید بیشتر به یک قارچ سبز کم‌رنگ که یک ابر در مرکز خط بالای آن قرار گرفته است توجه می‌کنند)، یک نقشه، یا یک گل و یا آناتومی باشد. اگر کارت نود درجه چرخانده شود، در نواحی صورتی رنگ در پایین سر یک انسان دیده می‌شود. (این مرد می‌تواند شبیه مارک توین دیده شود، یا سانتا کلوز، یا تیدی روزولت). پاسخ‌های بد در این لکه در نواحی نارنجی می‌تواند به صورت یک هیولا یا مردان در حال جنگ باشند که نشان دهنده‌ی رشد اجتماعی ضعیف است.

کارت شماره ۱۰

کارت شماره ۱۰ آخرین کارت رورشاخ بوده و طبیعتاً بیشترین رنگ آمیزی را داراست. این لکه از جوهر صورتی، آبی، خاکستری، سبز، زرد، نارنجی تشکیل شده است. این شکل از مجموعه رنگ‌های روشن بی نظم تشکیل شده است. این شکل نامتجانس بسیار پیچیده‌ای به همراه بسیاری فعالیت‌ها و فراوانی فضای دیداری اشیای گوناگون است. این کارت بی-نظم‌ترین کارت رورشاخ به حساب می‌آید. تجسم جنسی احتمالی شامل آلت تناسلی و بیضه‌ها (در مرکز بالا، جوهر خاکستری) است. هدف نامشخص این کارت سنجش توانایی سازماندهی فرد است. این کارت مجموعه‌ی رنگارنگ و با هویتی مشخص است - آبی عنکبوت، خاکستری خرچنگ، یک جفت دانه چوب افرا در محدوده‌ی نارنجی، سبز مانند پيله‌های ابریشم، و سبز کم رنگ سر خرگوش، زرد و نارنجی تخم مرغ نیمرو شده - و از فرد انتظار می‌رود که آنها را نام ببرد. دو تا از پاسخ‌های فراگیر خوب شامل زندگی دریایی و منظره‌ای که از طریق میکروسکوپ دیده می‌شود، هستند. دو تا صورت قرمز رنگ در قسمت مرکزی بالا دیده می‌شوند، که توسط دانه‌های چوب افرا مجزا شده‌اند. اگر فرد آنها را به صورت فوران آتش یا دود پپ توصیف کند، ممکن است نشان دهنده‌ی تثبیت در مرحله‌ی دهانی باشد. دیدن محدوده‌ی خاکستری "بیضه‌ها" و "آلت تناسلی مرد" به صورت دو تا حیوان که در حال خوردن یک چوب یا درخت هستند، نشان دهنده‌ی اضطراب اختگی است (گروث - مارنات، ۲۰۰۹، اصول اخلاقی روانشناسان و کد راهنمای انجمن روانشناسی آمریکا، ۲۰۱۰، مرادی، ۱۳۸۲، اکسندر، ۱۳۹۱).

سمبل‌های استفاده شده برای کدگذاری محل پاسخ در آزمون رورشاخ

سمبل‌های استفاده شده برای کدگذاری محل پاسخ شامل موارد زیر می‌باشد:

۱- W - استفاده از کل لکه

۲- D - استفاده از یک ناحیه جزئی

۳- Dd - ناحیه انتخاب شده خیلی زیاد توسط آزمودنی‌های دیگر استفاده نشده است.

۴- S - استفاده از محل سفید لکه

معیار کدگذاری W شامل قانون همه یا هیچ است. به این معنی که یا آزمودنی از کل

لکه استفاده کرده یا از کمتر از کل لکه استفاده کرده است.

اگر پاسخ W نباشد باید کد D یا Dd بگیرد. طرح سیستم جامع شامل ۷۹ ناحیه می‌باشد که با عنوان D مشخص شده‌اند. این ناحیه‌ها براساس تعداد برای هر ۱۰ کارت در تصاویری در جدولی نشان داده شده است. بنابراین اگر یک پاسخ W نباشد آزمونگر باید به تصویر مناسب در جدول مراجعه کند تا متوجه شود که آیا باید از کد D استفاده کند یا نه؟

هر پاسخی که W یا D نباشد به صورت اتوماتیک کد Dd می‌گیرد. اندازه عامل مهمی در کدگذاری Dd نیست. چنانچه بعضی از ناحیه‌های Dd خیلی کوچک و بعضی دیگر بسیار بزرگ می‌باشد. اگر ناحیه استفاده شده به وسیله آزمودنی در جدول نیامده باشد معمولاً از کد Dd استفاده می‌شود.

سمبل S شامل کد محلی است که از ناحیه سفید در پاسخ استفاده شده باشد در یک پاسخ ممکن است به دو طریق از محل سفید لکه استفاده شود. در یک حالت ممکن است آزمودنی فضای سفید را با ناحیه دیگری از لکه ترکیب کند و در حالت دیگر آزمودنی فقط از فضای سفید استفاده کند علیرغم این مسئله که وی از کدام فرم فضای سفید استفاده کند S هرگز به تنهایی به عنوان کد استفاده نمی‌شود و معمولاً با سمبل‌های دیگر محل باید همراه شود مانند Dds یا Ds، WS. چهار سمبل استفاده شده در کدگذاری محل و معیارهای مربوط به هر کدام در جدول ۱ نشان داده شده است.

جدول ۱- سمبل‌های استفاده شده برای کدگذاری محل پاسخ

سمبل	تعریف	معیار
W	پاسخ کل	حالتی که تمام لکه در پاسخ استفاده شده باشد. تمام قسمت‌ها باید استفاده شده باشد.
D	پاسخ جزئی متعارف	ناحیه‌ای از لکه که به فراوانی از آن استفاده شده است.
Dd	پاسخ جزئی غیرمعمول	ناحیه‌ای از لکه که به فراوانی از آن استفاده نشده است.
S	پاسخ فضا	فضای سفید لکه در پاسخ استفاده شده است (فقط با سمبل‌های محل دیگر باید کدگذاری شود مانند Dds یا Ds، WS)

کیفیت رشدی در آزمون رورشاخ

ارزش تفسیری داده‌های مربوط به انتخاب محل لکه به وسیله اضافه کردن یک کد ثانویه جهت مشخص کردن کیفیت پروسه‌ای که در ساختن پاسخ وجود دارد افزایش می‌یابد. تمام پاسخ‌ها به یک روش مشابه فرمول‌بندی نمی‌شوند. کدهای محل D, W و Dd اطلاعاتی در مورد تفاوت‌های کیفیتی به ما نمی‌دهد، بنابراین کد دیگری برای توجه به این مسئله نیاز است. چهار کد کیفیت رشدی یا DQ برای این مسئله وجود دارد؛ سمبل‌های استفاده شده و معیارهای هر کدام در جدول ۲ نشان داده شده است.

جدول ۲ - سمبل‌ها و معیارهای استفاده شده جهت کیفیت رشدی

معیار	تعریف	سمبل
دو یا چند شیء که به صورت جدا توصیف شده ولی با هم ارتباط دارند. حداقل یکی از اشیا نیاز به فرم مشخصی داشته و یا به طریقی توصیف شده که ایجاد یک فرم خاص را می‌کند.	پاسخ ترکیبی	+
یک ناحیه از لکه که به عنوان یک شیء منفرد که تصویر آن یک فرم طبیعی را ایجاد می‌کند مشخص شده است و یا توصیف شیء که ایجاد چنین فرم خاصی را می‌کند.	پاسخ معمولی	0
دو یا چند شیء که به صورت جداگانه توصیف شده ولی با هم ارتباط دارند. هیچ کدام از اشیا نیاز به داشتن فرم ویژه‌ای را ندارند.	پاسخ ترکیبی	v/+
شیء گزارش شده دارای فرم خاصی نمی‌باشد و طرز بیان معرفی کننده فرم خاصی برای شیء نمی‌باشد.	مبهم	v

پاسخ‌های ترکیبی: برای هر دو نوع پاسخ ترکیبی (+ و v/+) عبارت معیاری "جدا ولی مربوط" وجود دارد، و موضوع دیگری که نیز باید به گزارش اضافه شود این مسئله است که یک رابطه معنادار با یکدیگر داشته باشند. به طور مثال دو پرنده که روی یک نرده نشسته‌اند باید کد + داده شود زیرا سه موضوع در پاسخ وجود دارد که تماماً با یکدیگر ارتباط دارد؛ دو پرنده که روی یک نرده مشترک نشسته‌اند. اگر پاسخ به صورت "دو پرنده که اشاره به یک

حالت قرینه در لکه می‌باشد که مربوط به DQ برای این پاسخ 0 (معمولی) می‌باشد زیرا هیچ رابطه معناداری بین آنها موجود نیست.

پاسخ مانند دو برابر که به سمت هم می‌آیند باید کد $V/+$ بگیرد زیرا مانند کلمات به سمت هم می‌آیند نیاز به یک رابطه دارد، اما ابرها نیاز به یک فرم خاص ندارد. برعکس دو ابر ساخته می‌شوند، وسعت می‌یابد و به سمت هم می‌آیند کد $+$ می‌گیرد زیرا نیاز به فرم با عبارت ساخته شدن یا وسعت یافتن در عبارت تزریق شده است.

تعیین‌کننده‌ها

غالباً برای فردی که تازه شروع به کار با آزمون رورشاخ کرده است، کد گذاری تعیین‌کننده‌ها پیچیده‌ترین جلوه نمره گذاری به نظر می‌رسد. احتمالاً این احساس به این دلیل به وجود می‌آید که آزمونگر باید تمام احتمالات موجود در مورد اینکه چرا عملاً شیء گزارش شده از نظر آزمودنی به این شکل به نظر می‌رسد را در نظر بگیرد. دنیا پیچیده است و زمانی که ما چیزی را در آن تشخیص می‌دهیم، معمولاً تحت تأثیر عناصر محرک متعددی مثل شکل، رنگ، سایه روشن، حرکت ظاهری و غیره هستیم. در مورد لکه جوهر هم که از دید جزیی نگر شامل محرک‌های دیداری مختلفی است که ما در محیط می‌یابیم، وضع به همین ترتیب است. در شرایط ایده‌آل، آزمودنی اطلاعات مهم را مستقیماً بیان می‌کند. مثلاً در جمله‌های شکل کلی‌اش این طور است یا رنگش شبیه آن است یا سایه روشنی که اینجاست این احساس را می‌دهد. ولی گاهی اوقات آزمودنی‌ها اطلاعات مهم را با این دقت در اختیارمان نمی‌گذارند.

کلاً هفت طبقه اصلی تعیین‌کننده وجود دارد که هر یک از آنها نشان‌دهنده یک نوع ترجمان محیط محرک توسط آزمودنی است. برخی از این طبقه‌ها خود دارای طبقات فرعی هستند که نشان‌دهنده شیوه‌های مختلف استفاده از یک عنصر در پاسخ هستند. بسیاری از پاسخ‌ها دارای بیش از یک طبقه تعیین‌کننده هستند و هر یک از این طبقات می‌توانند با هر یک از طبقات دیگر همزمان وجود داشته باشند. این هفت طبقه در جدول ۳ آمده‌اند.

جدول ۳ - نمادها و ملاک‌های کدگذاری تعیین‌کننده‌ها

ملاک	نماد	طبقه
پاسخ شکل: برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که صرفاً براساس شکل لکه جوهر داده شده‌اند.	F	شکل
پاسخ حرکتی انسانی: برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که شامل حرکت جنبشی یک انسان یا یک حیوان یا یک موجود خیالی می‌شوند که این حرکت از نوع حرکات انسانی باشد.	M	حرکت
پاسخ حرکت حیوانی: برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که شامل حرکت جنبشی یک حیوان است. حرکت ادراک شده باید همخوان با فعالیت گونه حیوانی گزارش شده در محتوای پاسخ باشد. حیواناتی که دارای حرکاتی گزارش شده‌اند که در آن گونه حیوانی متعارف نیست، باید M کدگذاری شوند.	FM	v / +
پاسخ‌های حرکت اشیاء غیرجاندار، برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شوند که شامل حرکت اشیاء غیرجاندار، بی‌جسم یا بی‌حس هستند.	M	
پاسخ رنگ تنها: برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که صرفاً براساس جلوه رنگی لکه جوهر داده شده‌اند. شکل تأثیری در پاسخ نداشته است.	C	رنگ‌های فام‌دار
پاسخ رنگ - برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که اساساً بر مبنای جلوه رنگی لکه جوهر داده شده‌اند و البته شکل لکه مورد استفاده قرار گرفته ولی در درجه دوم اهمیت قرار داشته است.	CF	
پاسخ شکل - رنگ برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که اساساً بر مبنای شکل لکه داده شده‌اند ولی رنگ یا فام مورد استفاده قرار گرفته اما در درجه دوم اهمیت قرار داشته است.	FC	

جدول ۳ - نمادها و ملاک‌های کدگذاری تعیین‌کننده‌ها

ملاک	نماد	طبقه
پاسخ نام بردن رنگ - زمانی استفاده می‌شود که پاسخ فقط براساس جلوه خاکستری، سیاه یا سفید یا خاکستری لکه داده شده باشند و اینها به وضوح به عنوان رنگ به کار رفته باشند. شکل تأثیری در پاسخ نداشته است.	Cn	
پاسخ رنگ بی فام تنها: زمانی استفاده می‌شود که پاسخ فقط براساس جلوه خاکستری، سیاه یا سفید یا خاکستری لکه داده شده باشند و اینها به وضوح به عنوان رنگ به کار رفته باشند. شکل تأثیری در پاسخ نداشته است.	C'	رنگ‌های بی فام
پاسخ شکل رنگ بی فام: برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که اساساً بر مبنای شکل لکه داده شده ولی جلوه رنگ بی فام لکه نیز به وضوح به عنوان رنگ دخالت داده شده ولی در درجه دوم اهمیت بوده است.	FC'	
پاسخ رنگ بی فام - شکل: برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که اساساً براساس جلوه سیاه، سفید یا خاکستری لکه داده شده باشند و اینها به وضوح به عنوان رنگ به کار رفته باشند شکل لکه هم استفاده شده ولی در درجه دوم اهمیت قرار دارد.	CF'	
پاسخ بافت خالص: برای پاسخ‌هایی به کار می‌رود که در آنها سایه روشن لکه جوهر به عنوان یک پدیده لمسی مطرح شده و شکل لکه مورد نظر نبوده است.	T	سایه روشن - بافت
پاسخ بافت - شکل برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که در آنها سایه روشن لکه جوهر به عنوان پدیده‌ای لمسی مطرح بوده و شکل لکه ثانوی بر بافت بوده است. هدف از مطرح کردن شکل توضیح داده و یا وضوح بخشیدن به بافت بوده است.	TF	

جدول ۳ - نمادها و ملاک‌های کدگذاری تعیین‌کننده‌ها

ملاک	نماد	طبقه
پاسخ شکل - بافت: برای پاسخی استفاده می‌شود که در اصل براساس شکل لکه داده شده‌اند. سایه روشن لکه به عنوان پدیده‌ای لمسی در پاسخ دخالت داشته ولی در درجه دوم اهمیت قرار داشته است.	FT	
پاسخ عمق خالص: برای پاسخی استفاده می‌شود که در آن جنبه سایه روشن لکه به عنوان عمق یا بعد تلقی شده و شکل لکه دخالت نداشته است.	V	سایه روشن - بعد
پاسخ عمق - شکل: برای پاسخی استفاده می‌شود که در آن جنبه سایه روشن لکه به عنوان عمق یا بعد تلقی شده، شکل لکه دخالت داشته ولی در درجه دوم اهمیت بوده است.	VF	
پاسخ شکل - عمق: برای پاسخی استفاده می‌شود که در اصل براساس شکل لکه جوهر داده شده‌اند. سایه روشن لکه هم به عنوان عمق و یا بعد مطرح بوده است ولی در ساخت پاسخ در درجه دوم اهمیت قرار داشته است.	FV	
پاسخ سایه روشن خالص: برای پاسخی استفاده می‌شود که منحصرأ براساس جلوه تاریک و روشن لکه ارائه شده‌اند و مطلقاً بی‌شکل بوده و بعد یا بافت در آنها مطرح نیست.	Y	
پاسخ سایه روشن - شکل: برای پاسخی استفاده می‌شود که در اصل براساس جنبه سایه روشن لکه جوهر ارائه شده‌اند. شکل لکه هم دخالت داشته ولی در درجه دوم اهمیت بوده است.	YF	
پاسخ شکل - سایه روشن: برای پاسخی استفاده می‌شود که در اصل براساس شکل لکه ارائه شده‌اند. جنبه سایه روشن لکه جوهر در پاسخ دخالت داشته ولی فقط برای توضیح و شرح دقیق‌تر پاسخ و ثانوی بر استفاده از شکل لکه جوهر بوده است.	FY	

جدول ۳ - نمادها و ملاک‌های کدگذاری تعیین‌کننده‌ها

ملاک	نماد	طبقه
پاسخ بعدی براساس شکل: برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که در آنها احساس عمق، فاصله یا بعد داشتن با استفاده از عناصر اندازه و یا برجستگی داده می‌شود. در این پاسخ سایه روشن دخالتی در ایجاد این احساس نداشته است.	FD	بعد شکل
پاسخ دوتایی: برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که در آنها براساس قرینه بودن لکه جوهر دو شیء مشابه گزارش می‌شوند. دو شیء باید از تمام جهات معادل هم باشند ولی نباید یکی انعکاس یا تصویر آینه‌ای دیگری به حساب آید.	(2)	جفت بودن و انعکاس
پاسخ انعکاس - شکل: برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که در آن لکه جوهر یا حیطه آن (به دلیل قرینگی لکه جوهر) به عنوان انعکاس یا تصویر در آینه گزارش شود. شیء یا محتوای گزارش شده نیاز به داشتن شکل خاصی ندارد. مثلاً ابر، منظره، سایه و نظایر آن.	rF	
پاسخ شکل - انعکاس: برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که در آن لکه جوهر یا حیطه آن براساس قرینه بودن لکه جوهر به عنوان یک تصویر انعکاسی یا آینه‌ای برداشت می‌شود. اساس پاسخ شکل است و شیء گزارش شده باید دارای شکل خاص باشد.	Fr	

توضیحات

همیشه وقتی در تعیین‌کننده‌های دیگر هم شکل دخالت دارد، نماد F در کدگذاری اضافه می‌شود مگر یک استثنا و آن M یا m است اینها تنها نمادهایی هستند که به تنهایی به یک پاسخ داده می‌شوند زیرا شکل در نمادهای M و m مستتر است.

رنگ‌های الوان Cn C CF FC

رایج‌ترین مشکل در کدگذاری پاسخ‌های رنگی تمایز بین FC و CF (تعیین‌کننده اصلی شکل و سپس رنگ، تعیین‌کننده اصلی رنگ و سپس شکل) و همچنین تمایز بین C و CF (رنگ خالص و یا رنگ و سپس شکل) می‌باشد. با تشخیص دقیق پاسخ‌های CF این ابهام مطالب روشن می‌گردد.

CF - متأسفانه هیچ قانون عملی مطلق وجود ندارد که با استفاده از آن بتوان پاسخ‌های CF را مشخص نمود. بیشتر پاسخ‌های CF قابل تشخیص هستند زیرا در درجه اول بر رنگ به عنوان تعیین‌کننده اصلی و در درجه دوم بر شکل تأکید دارند. اما حیطة این تأکید؛ دامنه قبال توجهی را در برمی‌گیرد مانند:

پاسخ	استفسار
یک گل زیبا	م - این یک نارنجیه قشنگ همراه با برگ‌های سبز و این هم ساقه آن است.
این نوعی جنگل است	م - این همه‌اش گیاهان و درختان رنگارنگ است.
یک پروانه خوش رنگ	م - یک رنگ قرمز زیبا و در نوع خودش بی‌نظیر است. بال‌هایش در خارج قرار گرفته‌اند.
تخم‌مرغ سرخ شده در کره	م - آنها زرد هستند، مثل اینکه در روغن سرخ شده‌اند، نگاه کنید زرده آن در وسط قرار دارد.

هریک از پاسخ‌های فوق باید با CF مشخص شود، زیرا در همه آنها رنگ تعیین‌کننده اصلی است و کمتر به شکل اشاره شده است (و شکل کمتر مورد توجه بوده است). اما در همه پاسخ‌ها در مرحله اول صحبتی از رنگ نشده و در مرحله واریسی به آن اشاره شده است. در حقیقت هر یک از پاسخ‌های فوق می‌توانسته نمره FC یا حتی F خالص را به خود اختصاص دهد مانند مواردی که در زیر توضیح داده می‌شود:

پاسخ	استفسار
یک گل زیبا	م - اینجا ساقه است اینجا برگ‌هایش است. این گل است، که در گلدان قرار دارد آ - گفتید زیباست م - بله این یک گل نارنجی است
این نوعی جنگل است	م - شما می‌توانید شکل درختان و بوته‌ها را ببینید و این هم ممکن است جاده‌ای باشد که از وسط آن می‌گذرد
یک پروانه خوش رنگ	م - این بال‌های غیرعادی دارد. به نظرم شما چنین بال‌هایی را فقط در پروانه‌های نادر برزیلی می‌توانید ببینید. م - من معتقدم که آنها هم مثل این قرمز هستند.
تخم‌مرغ سرخ شده در کره	م - خوب یک شکل نامنظمی پیدا کرده، مثل یک تخم‌مرغ پس از اینکه شما آن را شکسته باشید و اینهم زرده آن است. آ - گفتی در کره سرخ شده م - این نوعی رنگ زرد است، فکر می‌کنم که ممکن است در کره سرخ شده باشد

سه تا از پاسخ‌های (گل، پروانه و تخم‌مرغ) می‌تواند FC باشد زیرا با وجودی که از رنگ استفاده شده اما تأکید اصلی بر روی شکل است. چهارمی (جنگل) نمره F می‌گیرد زیرا چیز دیگری به غیر از شکل را شامل نمی‌شود.

پاسخ‌های دیگر ممکن است در نگاه اول به نظر رنگ خالص برسد، اما در نمره‌گذاری CF ضروری است زیرا شکل به طور ضمنی در پاسخ گنجانده شده است. به عنوان مثال "آن قرمزی مثل خونی است" یا "عجب! نگاه کنید به همه رنگ‌ها، مثل آتش‌بازی می‌ماند که در حال انفجار به بیرون است" یا "این صورتی من را به یاد بستنی توت فرنگی می‌اندازد".

دو تا قاشق (Scoop) همه این پاسخ‌ها نمره CF می‌گیرند، اگرچه در پاسخ استفاده از

شکل به طور جزئی مطرح شده باشد.

FC - مشخصه اصلی پاسخ‌های FC تأکید بر شکل است. اغلب استفاده از رنگ به صورت یک اشاره گذرا مطرح می‌شود. مانند این "دو آدم در کنار یکدیگر خوابیده‌اند و احتمالاً با هم نجوا می‌کنند، همچنین کلاه‌های قرمزی به سر دارند". در نمونه‌های دیگر رنگ به گونه متمایزی استفاده می‌شود، اما همچنان ثانویه بر شکل است، مانند "اینها دو موش صورتی کوچکتز که تازه متولد شده‌اند (آنها وقتی تازه متولد می‌شوند صورتی هستند). پاهای کوتاه، سر و دم آنها را نگاه کنید".

همچنین نمره FC می‌تواند برای مواردی که شکل مطرح نیست، نمره گذاری صحیحی باشد. به سه پاسخ زیر توجه کنید:

پاسخ	استفسار
این نارنجیه می‌تواند آتش باشد	م - از اینجا که نگاه کنید شعله‌های نارنجی را می‌بینید مثل اینکه دارید به آتش نگاه می‌کنید.
این نارنجی منو یاد آتش می‌اندازد	م - آن نارنجی شبیه شعله است، شعله‌ای که به طرف بالا زبانه می‌کشد (شعله‌ای که زبانه‌اش به طرف بالاست).
این نارنجی شبیه شعله است	م - آنها زبانه‌شان به طرف بالاست، مثل اینکه شما آتش را می‌بینید، تمام تنه‌های درخت که می‌سوزند یک اثر متقارن را ایجاد کرده‌اند مثل اینکه قسمتی که در یک طرف می‌سوزد، در طرف مقابل هم همین حالت قرینه را دارد.

پاسخ اول می‌تواند نمره C بگیرد، زیرا در هیچ یک از آنها استفاده از شکل نشده است. دومی باید نمره CF بگیرد، زیرا کلمه "زبانه بالای شعله" به طور ضمنی نمره شکل را مطرح می‌کند. سومین پاسخ به گونه واضحی FC به حساب می‌آید. علیرغم اینکه رنگ ابتدا ذکر شده، ولی تمام تأکید بر شکل است.

رنگ‌های غیرالوان 'C' 'C'F 'FC'

این نمره‌گذاری برای مواردی است که رنگ‌های استفاده شده و رنگ‌های غیرالوان (بدون فام) هستند (سیاه، خاکستری و سفید). بیشتر جواب‌های بی‌فام شامل این کلمات می‌شوند "سیاه" "سفید" یا "خاکستری"، مانند "این موش سیاه است، مثل بیشتر موش‌ها، یا این سفیدی مثل برف است یا اینکه باید سایه‌ای باشد، زیرا خاکستری است".

سایه روشن - زمینه (بافت)

این نوع نمره‌گذاری معمولاً برای پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که از علائم بافتی یا زمینه‌ای استفاده شده به گونه‌ای که احساس نرمی، زبری، صافی و نمناکی به آزمونگر انتقال یافته است. مسئله مهم این است که آزمودنی به نوعی استفاده از ویژگی سایه روشن را انتقال دهد.

سایه روشن - دورنما (عمق)

علائم دورنما زمانی مشخص می‌شوند که سایه روشن‌ها، وجود یک عمق یا گودی را القاء می‌کند. مانند "این فرورفتگی است"، "این عقب‌تر است". "دور تا دور این را لبه‌ها پوشانده‌اند"، "این بالاتر است از"، این قسمت دورنمایی از ... و غیره. معمولاً وجود عمق یا لبه در پاسخ‌ها آشکار است. وظیفه آزمونگر این است که مشخص کند که ادراک آن بر مبنای خطوط سایه روشن است یا اندازه ظاهری لکه جوهر. در صورتی که شق دوم باشد، نمره‌گذاری شامل بعد می‌شود و نمره FD می‌گیرد نه عمق.

سایه روشن - پراکندگی (پخش‌شدگی نور)

هر پاسخ سایه روشن که نه دورنما باشد و نه بافت سایه روشن مبهم (Diffuse) نمره می‌گیرد. معمولاً این نوع نمره‌گذاری ساده است، هرچند در برخی از موارد یک آزمودنی

ممکن است کلماتی مانند نور، تیرگی، تاریکی و غیره را در پاسخ خود به کار برد به گونه‌ای مبهم و دوپهلوی، که هم پاسخ رنگ‌های بی‌فام را و هم سایه روشن مبهم را دربرگیرد. در این گونه مثال‌ها، نمره‌گذاری مشمول قانون نمره رنگ‌های بی‌فام می‌شود، مگر اینکه آزمونگر متقاعد شود که ویژگی مورد استفاده به عنوان رنگ‌های بی‌فام در واقع روشنی یا تیرگی است (شدت نور)، در این صورت نمره‌گذاری سایه روشن مبهم باید انجام گیرد.

فرم - بعد (عمق)

اینها پاسخ‌هایی هستند که عمق یا بعد را بر مبنای اندازه‌شان می‌دهند. مانند "پاها به مراتب بزرگتر از سرش است به نظر می‌رسد که او خوابیده است" یا این اینقدر کوچک است که انگار راه عبور است از یک مسافت دور" یا این به نظر می‌رسد که در یک دورنمایی قرار دارد که من از بالا به آن نگاه می‌کنم.

جفت‌ها و انعکاس‌ها

هریک از این پاسخ‌ها نشان‌دهنده پاسخی است که آزمودنی تقارن لکه جوهر را برای تشخیص موضوع معین استفاده کند.

محتوی پاسخ

ساده‌ترین نوع کدگذاری، تعیین عمومی بودن پاسخ‌ها و کدگذاری محتوی است و مخفف نام طبقه‌ای که پاسخ به آن تعلق دارد به پاسخ داده می‌شود. نمادها و ملاک‌های کدگذاری در جدول ۵ نشان داده شده است.

جدول ۵: نمادها و ملاک‌هایی که در کدگذاری محتوی استفاده می‌شوند:

ملاک	نماد	طبقه
کل شکل انسان ادراک می‌شود. اگر شکل یک انسان تاریخی مانند ناپلئون، رستم و غیره دیده شوند به کد محتوی باید کد AY نیز اضافه شود.	H	تمام انسان
کل شکل یک انسان خیالی و یا افسانه‌ای ادراک می‌شود مانند دلقک‌ها، جن و پری، گول، کوتوله‌ها، شیطان، فرشته‌ها، شخصیت‌های داستان‌های علمی مانند موجوداتی شبیه انسان و یا هیولاهای شبه انسانی.	(H)	تمام یک انسان خیالی
قسمتی از شکل یک انسان ادراک می‌شود مانند دست، پا، انگشت‌ها، پایین تنه یک انسان و یا انسانی بدون سر	Hd	جزئی از یک انسان
قسمتی از شکل یک انسان خیالی و یا افسانه‌ای ادراک می‌شود مثل سر یک شیطان، دست یک جادوگر، چشم‌های یک فرشته، قسمتی از یک موجود خیالی شبیه انسان و تمام نقاب‌ها و ماسک‌ها	(Hd)	جزئی از یک انسان خیالی یا افسانه‌ای
یک هیجان انسانی و یا تجربه حسی مانند عشق، تنفر، افسردگی، خوشبختی و شادی، صدا، بو، ترس و غیره. بسیاری از پاسخ‌های Hx اغلب در پاسخ‌هایی که انتزاعی نیز نیستند، به عنوان کد دوم مطرح می‌شود مثل دو انسانی که با عشق به یکدیگر نگاه می‌کنند.	Hx	تجارب انسانی
کل شکل یک حیوان ادراک می‌شود.	A	کل یک حیوان
کل حیوانی که خیالی یا افسانه‌ای است مانند تک شاخ، اژدها، اسب پرنده	(A)	کل یک حیوان خیالی یا افسانه‌ای
قسمتی از شکل یک حیوان ادراک می‌شود مثل سم اسب، چنگال خرچنگ، سر سگ، پوست حیوان	Ad	قسمتی از یک حیوان

جدول ۵: نمادها و ملاک‌هایی که در کدگذاری محتوی استفاده می‌شوند:

ملاک	نماد	طبقه
قسمتی از شکل یک حیوان خیالی یا افسانه‌ای ادراک می‌شود مانند سرازدها، پای اسب پرنده	(Ad)	قسمتی از یک حیوان خیالی یا افسانه‌ای
در مورد پاسخ‌هایی استفاده می‌شود که محتوی آنها، آناتومی اسکلت، ماهیچه یا اعضای داخلی است. مثل ساختمان استخوان جمجمه، قفسه سینه، قلب‌ها، شش‌ها، معده، کبد، بافت ماهیچه، ستون فقرات، مغز. اگر پاسخ اسلایدی از بافت است کد Art نیز به عنوان کد دوم اضافه می‌شود.	An	آناتومی
در مورد پاسخ‌هایی است که نقاشی، طراحی و نمادها ادراک می‌شوند چه به صورت انتزاعی و چه به صورت نامشخص. موضوعات هنری مانند مجسمه‌ها، جواهرات، چلچراغ، جار، تاج، علائم و نشانه‌ها، دکوراسیون.	Art	هنر
در مورد پاسخ‌هایی است که دارای معنی خاص فرهنگی و تاریخی می‌باشند مانند توت‌م، کلاه خود رومی، کلاه ناپلئون، تاج کلپاترا، نوک پیکان و تیشه ما قبل از تاریخ	Ay	مردم‌شناسی
پاسخ‌هایی که در آنها خون ادراک می‌شود چه خون انسان، چه خون حیوان	BL	خون
هرگونه زندگی گیاهی که ادراک شود را دربر می‌گیرد مانند بوته‌ها، گل‌ها، جلبک دریایی، درخت‌ها و یا اجزایی از زندگی گیاهی مانند برگ‌ها، گلبرگ‌ها، درخت، تنه، ریشه	BT	گیاه‌شناسی
هرگونه لباس و پوشاکی که ادراک شود مانند کلاه، پوتین، چکمه، کمر بند، کروات، ژاکت، شلوار، شال و روسری	cg	لباس

جدول ۵: نمادها و ملاک‌هایی که در کدگذاری محتوی استفاده می‌شوند:

ملاک	نماد	طبقه
اختصاصاً برای محتوی ابر به کار برده می‌شود. محتوی‌هایی مانند مه یا Fog در کد Na طبقه‌بندی می‌شوند	CL	ابر
ادراک مسائلی مانند ترکیدن و انفجار را دربر می‌گیرند و شامل آتش‌بازی هم می‌شوند.	Ex	انفجار
ادراک آتش یا دود را شامل می‌شوند.	Fi	آتش
ادراک هرگونه خوردنی را دربر می‌گیرند مانند مرغ بریان، بستنی، میگو سرخ کرده، سبزیجات، پشمک، آدامس، استیک یا فیله ماهی	Fd	غذا
ادراک نقشه را شامل می‌شود چه به صورت مشخص و چه نامشخص	Ge	جغرافیا
ادراک وسایل خانه را شامل می‌شوند مثل تختخواب، صندلی، لامپ، ظروف نقره، بشقاب، فنجان، لیوان، لوازم آشپزخانه و آشپزی، چاقوی حکاکی، صندلی باغ، شلنگ باغچه، قالیچه (در مورد قالیچه‌ای که از پوست حیوان است کد Ad نیز اضافه شود).	Hh	وسایل خانگی
در مورد ادراک منظره به کار می‌رود، مانند کوهستان، دامنه کوه، تپه، جزیره، غار، صخره، صحرا، مرداب و باتلاق، دورنمای دریا مانند تپه دریایی (جزیره نما) و یا منظره زیر دریا	Ls	منظره
در مورد دامنه وسیعی از محتواهایی به کار می‌رود که به محیط طبیعی مربوطند ولی به عنوان Bt یا Ls کد گذاری نمی‌شوند مانند خورشید، ماه، سیاره، آسمان، آب، اقیانوس، رودخانه، یخ، برف، باران، مه، رنگین کمان، طوفان، گردباد، شب، قطره باران	Na	طبیعت
هرگونه پاسخی که با علم رابطه دارد و یا محصول علم و داستان‌های علمی است مانند میکروسکوپ، تلسکوپ، اسلحه، موتورها، سفینه‌های فضایی، اسلحه‌های اشعه‌ای، هواپیما، کشتی، قطار، ماشین، موتور سیکلت، لامپ، آنتن تلویزیون و ایستگاه رادار	Sc	علم

جدول ۵: نمادها و ملاک‌هایی که در کدگذاری محتوی استفاده می‌شوند:

ملاک	نماد	طبقه
هرگونه پاسخی که مربوط به ادراک اندام‌های جنسی است و یا فعالیت‌هایی که ماهیت جنسی دارند مثل آلت تناسلی مرد، واژن، باسن، پستان، بیضه، عادت ماهانه، سقط جنین و یا رابطه جنسی. معمولاً Se به عنوان کد دوم کدگذاری می‌شود و معمولاً کدهای اول عبارتند از An، Hd، H	Sx	جنسیت
اختصاصاً برای محتوا اشعه ایکس به کار می‌رود و ممکن است اسکلت، استخوان‌بندی و اندام‌ها را هم شامل شود. زمانی که Xy کدگذاری می‌شود، نباید An به عنوان کد دوم مورد استفاده قرار بگیرد.	Xy	اشعه ایکس

کدگذاری محتواهای چندگانه

بیشتر پاسخ‌ها، دارای بیش از یک محتوا می‌باشند که همه آنها باید کدگذاری شوند جز دو استثناء که در مورد طبیعت، گیاه‌شناسی و منظره است.

طبیعت همیشه بر گیاه‌شناسی و منظره اولویت دارد. به عبارت دیگر، اگر پاسخی هم دارای طبیعت و هم منظره یا گیاه‌شناسی است، فقط طبیعت کدگذاری می‌شود. مثلاً "این حیوانی است که روی چند سنگ که تو آب هستند ایستاده و سعی می‌کند که این بوته را بگیرد". دارای ۴ محتوا است. حیوان (A)، سنگ‌ها (LS)، آب (Na) و بوته (BT) ولی کد محتوا صحیح A و Na است.

چنانچه پاسخی Na نداشته باشد ولی محتوا گیاه‌شناسی و منظره دارد؛ فقط به یکی از آنها کدگذاری می‌شود. پاسخ زیر را در نظر بگیرید: "حیوانی که روی چند سنگ و نزدیک این بوته ایستاده"؛ پاسخ محتوا صحیح A و Bt و یا LS و A است.

محتوای غیرمعمول

بعضی از پاسخ‌ها، دارای محتواهایی می‌باشند که به راحتی با طبقات استاندارد محتوا مطابقت ندارند. در چنین مواقعی، محتوایی که نوشته می‌شود، محتوا نامشخص یا (Id) می‌باشند که در صفحه خلاصه ساختاری نوشته می‌شود.

جدول شماره ۶: پاسخ‌های رایج که در سیستم جامع استفاده می‌شوند

ملاک	محل کارت	کارت
خفاش، پاسخ همیشه کل لکه را دربر می‌گیرد.	W	۱
پروانه، پاسخ همیشه کل لکه را دربر می‌گیرد.	W	۱
حیوان، دقیقاً به عنوان خرس، سگ، فیل یا گوسفند مشخص می‌شود. در پاسخ، معمولاً سر یا بالا تنه دیده می‌شود ولی چنانچه این قسمت به عنوان کل حیوان مطرح شود هم P می‌گیرد.	D ₁	۲
شکل یک انسان یا نمایانگرهایی از یک انسان: مثل عروسک، کاریکاتور و غیره مطرح می‌شوند. چنانچه D ₁ به عنوان تصویر دو انسان مطرح شوند، D ₇ نباید به عنوان شکل انسان مطرح شود تا نمره P به این پاسخ داده شود.	D ₉	۳
انسان یا شکلی شبیه انسان مثل گول، هیولا، مخلوقات داستان‌های علمی و غیره.	D ₇ یا W	۴
خفاش، چه نوک لکه بالا باشد و یا چرخیده شود و همیشه باید کل کله را دربر گیرد.	W	۵
پوست حیوان، پوست گاو و گوسفند، فرش یا پوست پشم‌دار، اغلب پاسخ پوست و یا پوست پشم‌دار یا توصیفی از کل حیوان همراه است مثل گربه یا روباه چه در شکل طبیعی و یا غیرطبیعی	W یا D ₁	۶
سر یا صورت انسان که دقیقاً به عنوان زن، کودک، سرخپوست نامبرده شود و یا جنسیت آن مشخص نمی‌شود. اگر D ₁ استفاده شود،	D ₉ یا D ₁	۷

جدول شماره ۶: پاسخ‌های رایج که در سیستم جامع استفاده می‌شوند

ملاک	محل کارت	کارت
قسمت بالای (Dd) معمولاً به عنوان مو، پر یا غیره مشخص می‌شود. اگر Dd_{23} به عنوان قسمتی از شکل انسان مطرح شود کد P داده نمی‌شود.		
شکل کل یک حیوان که معمولاً از سگ سانان، گربه سانان و یا جوندگان	D_1	۸
شکل انسان و یا انسان مانند مثل جادوگر، غول، هیولا، شخصیت‌های داستان‌های علمی و تخیلی و غیره	D_3	۹
خرچنگ که تمام ضمائم آن باید به منطقه D_1 محدود شود.	D_1	۱۰
عنکبوت که تمام ضمائم آن باید به منطقه D_1 محدود شود.	D_1	

ضروری است، قبل از تصمیم‌گیری در مورد نامشخص بودن یک محتوا، مطمئن شویم که پاسخ مورد نظر با هیچ یک از طبقات استاندارد محتوا تناسب و همخوانی ندارد. مثلاً "لوله آزمایش" پاسخ بسیار نامعمولی است و در وحله اول به نظر می‌رسد باید در پاسخ‌های نامشخص طبقه‌بندی شود چون پاسخ نادری است. در حالیکه، کاملاً با طبقه SC متناسب است و می‌تواند در این طبقه جای گیرد.

پاسخ‌های رایج

۱۳ پاسخ، در تمام گروه‌های آزمودنی‌ها بیشترین فراوانی را داشته‌اند که پاسخ‌های رایج نامیده می‌شوند و با این ملاک انتخاب شده‌اند که حداقل از هر سه پروتکل، در یکی چنین پاسخی دیده می‌شود و کد P به این پاسخ‌ها داده می‌شود.

فهرستی از پاسخ‌های معمول در سیستم جامع و محل پاسخ در جدول ۶ نشان داده شده است.

فعالیت سازمانی

فعالیت سازمانی خصوصیت مهم دیگری است که امکان دارد در پاسخ‌های رورشاخ مشاهده شود. برای پاسخ‌هایی که در آن فعالیت سازمانی اتفاق می‌افتد یک ارزش عددی معین می‌گردد که به آنها نمره‌های Z گفته می‌شود. گرچه نمره‌های Z به تنهایی دارای ارزش تفسیری کمی هستند، اما میزان تناوب دفعات رخداد و جمع نمره‌ها، اطلاعات مهمی در مورد اینکه آزمودنی تا چه حد توانسته میدان محرک‌ها را سازماندهی کند و اینکه آیا کوشش وی در این باره مؤثر بوده است یا نه، به دست می‌دهد.

نمره Z برای هر پاسخی که شامل فرم باشد و دربرگیرنده حداقل یکی از معیارهای زیر باشد تعیین گردیده است:

۱- ZW یک پاسخ کلی می‌باشد و یک کد +DQ، +V یا Q دارد (برای پاسخ‌های WV نمره Z تعیین نشده است).

۲- ZA پاسخی است که در آن دو شیء و یا بیشتر جدا از هم وجود دارد که در زمینه‌هایی متصل بهم با جزئیات زیاد و با یک ارتباط معنادار گزارش شده‌اند.

۳- ZD پاسخی است که در آن شیء جدا و یا بیشتر در زمینه غیرمتصل (با فاصله) و با جزئیات زمینه در یک ارتباط معنادار گزارش شده‌اند.

۴- ZS پاسخی است که در آن فضای سفید با دیگر قسمت‌های لکه ترکیب شده باشد و تشکیل یک پاسخ را بدهد.

هنگامی که مشخص شد که حداقل یکی از چهار معیار Z در پاسخ وجود دارد قدم بعدی انتخاب ارزش کامل برای نمره‌گذاری خواهد بود.

نمره‌ها از یک کارت به کارت دیگر متفاوت می‌باشند و بستگی به این دارند که کدامیک از معیارها صدق کند. نمره‌ها در ارتباط با پیچیدگی و یا میزان سعی مورد نیاز افزایش می‌یابند، که در جدول شماره ۷ نشان داده شده است.

جدول شماره ۷: نمره‌های تعیین شده برای هریک از ۱۰ کارت

نوع فعالیت‌های سازمانی				
یکپارچگی فضای سفید	جزئیات پراکنده	جزئیات مرتبط	W	
			کارت ۰، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰	
۳/۵	۶/۰	۴/۰	۱/۰	I
۴/۵	۵/۵	۳/۰	۴/۵	II
۴/۵	۴/۰	۳/۰	۵/۵	III
۵/۰	۳/۵	۴/۰	۲/۰	IV
۴/۰	۵/۰	۲/۵	۱/۰	V
۶/۵	۶/۰	۲/۵	۲/۵	VI
۴/۰	۳/۰	۱/۰	۲/۵	VII
۴/۰	۳/۰	۳/۰	۴/۵	VIII
۵/۰	۴/۵	۲/۵	۵/۵	IX
۶/۰	۴/۵	۴/۰	۵/۵	X

اگر پاسخ بیش از یکی از نمره‌های Z را بتواند بگیرد آنکه نمره بیشتر را دارد منظور می‌گردد. برای مثال، اگر یک پاسخ به کل کارت I یک نفر در وسط (D₄) و دو نفر در اطراف او در حال رقصند (D₂) باشد، نمره بالاتر ۴/۰ برای پاسخ در نظر گرفته می‌شود. نمره‌های Z پس از کدهای محتوی و [پاسخ‌های] رایج داده می‌شوند، مانند آنچه که در زیر برای یک پاسخ کلی به کارت VIII داده شده است.

W+FMa.Fco (2) A, P 4.5

نمره‌های ویژه

آخرین مرحله در نمره‌گذاری پاسخ‌های رورشاخ تصمیم‌گیری در مورد این است که آیا پاسخ دارای خصوصیتی هست که نیازمند گرفتن یک نمره ویژه و یا بیشتر باشد. در حال حاضر چهارده نمره ویژه در سیستم جامعه‌اکسز وجود دارد. شش نمره برای ارتباط کلامی غیرمعمول، دو نمره برای عدم توانایی در نگهداری و یکپارچگی، چهار نمره شامل ترکیب‌های خاص محتوی، یک نمره برای پاسخ شخصی و یک نمره برای پدیده‌های خاص رنگ به کار می‌رود.

تمایز بین سطوح ۱ و ۲

دو نمره‌ای که برای بیان کلامی انحرافی (DV و DR) استفاده می‌شود و دو نمره از سه نمره‌ای که برای تشخیص ترکیب‌های نادرست (FABCOM و INCOM) استفاده می‌شوند، همچنین برای تمایز درجات نامأنوس به عنوان سطح یک با سطح دو متمایز گردیده‌اند، به کار می‌رود.

ایجاد این تمایز لازم می‌باشد زیرا یک دامنه قابل ملاحظه‌ای از نارسایی اعمال شناختی در بین هریک از طبقات وجود دارد. بنابراین سعی بر تمایز بین پاسخ‌هایی که بیانگر شکل‌هایی می‌باشند که دارای خطای کم تا شدید و پاسخ‌هایی که نمایانگر شکل‌هایی از خطای شدیدتر هستند، می‌باشد.

I - بیان غیرعادی یا غیرمعمول

الف - بیان انحرافی (Deviant Verbalization)

۱- بیان

a- واژه‌سازی (Neologism)

عبارتست از به کار بردن نادرست کلمات یا ساختن کلمه جدید

مثال - چند باکتری که می‌توان زیر تلکسوپ دید.

b- بیان حشو و زائد (Redundancy)

وقتی نمره گذاری می‌شود که فرد دوباره وضعیت یا خصوصیت شیء گزارش شده را معین می‌کند. البته باید توجه نمود که اینگونه صحبت کردن در فرهنگ مراجع معمول نباشد.

مثال - جسد مرده یک نفر DV1

یک دو قلو دوتایی DV2

۲- پاسخ غیرعادی (Deviant Response)

به پاسخ‌هایی اطلاق می‌شود که یک کیفیت غیرعادی دارند به خاطر اینکه مراجع لغات و جملاتی به پاسخ اضافه می‌کند که ربطی به پاسخ ندارد. این به دو صورت ممکن است اتفاق بیفتد.

a- عبارت نامناسب (Inappropriate Phrase)

عبارات و جملاتی که کاملاً نامتناسب یا بی‌ربط هستند.

مثال - این صدف دریایی است ولی فکر می‌کنم حالا فصل آن نباشد DR1

این شبیه یک پرنده است ولی من امیدوار بودم پروانه بینم DR2

شبیه یک جانور است که هیچ کس تا به حال مثل آن را ندیده است DR2

b- پاسخ‌های حاشیه‌دار (Circumstantial Responses)

به پاسخ‌هایی اطلاق می‌شود که در آن فرد حاشیه پردازی کرده و قادر به رسیدن به یک تعریف از شیء یا خاتمه دادن به پاسخ خود نیست.

مثال:

- شبیه مرغ است. مثل مرغی که از ساندویچ‌فروشی می‌گیرید ولی مادر من بهتر درست

می‌کند فکر می‌کنم دارم گرسنه می‌شوم. DV1

- شبیه مجسمه سعدی است، شاید هم سعدی نباشد ولی ممکن است مجسمه سعدی

باشد. سعدی اشعار زیادی گفته است ولی من بیشتر با اشعار حافظ آشنایی دارم و شعرهای او

را می‌خوانم و فال حافظ می‌گیرم تعجب می‌کنم چرا مردم بیشتر فال حافظ نمی‌گیرند. DV2

توضیح: باید مواظب بود که پاسخ‌های حاشیه‌ای با پاسخ‌های توضیحی اشتباه گرفته

نشود. در مورد دوم، مراجع پاسخ‌های خود را بیشتر توضیح می‌دهد ولی از اصل موضوع

منحرف نمی‌شود. در مورد پاسخ‌های حاشیه‌ای مراجع از موضوع اصلی منحرف شده و ممکن است به موضوع اصلی برنگردد.

بعضی از پاسخ‌های غیرعادی (DR) شامل بیان غیرعادی (DV) هم خواهد بود که در این صورت فقط پاسخ غیرعادی (DR) نمره‌گذاری خواهند شد.

ب - ترکیب‌های نامناسب

اینگونه پاسخ‌ها شامل تلخیص برداشت‌ها یا ایده‌ها است که واقعیت را نقض می‌کند. اینها پاسخ‌هایی هستند که در آن رابطه‌هایی بین اشیاء یا ایده‌ها تصور می‌شود که بر واقعیت استوار نیستند. سه نوع ترکیب نامتناسب وجود دارد:

۱- ترکیب نامتناسب (INCOM) Incongruous Combination

در این نوع، جزئیات لکه با برداشت‌هایی از آنها به طور نامتناسب ترکیب شده و یک شیء واحد گزارش می‌شود:

INCOM2	مثال: یک قورباغه با چهار چشم
INCOM2	یک زن با سر مرغ
INCOM1	یک خرس قرمز

۲- ترکیب افسانه‌وار (FABCOM) Fabllized Combination

در این نوع، یک رابطه غیرممکن بین دو یا چند چیز گزارش می‌شود. این پاسخ‌ها همیشه دو یا چند جزء جداگانه از لکه جوهر را شامل می‌شود. ترکیب افسانه‌وار همچنین برای دیده شدن از وراء چیزی که ممکن نیست نیز داده می‌شود.

مثال:

FABCOM1	دو جوجه که دارند یک توپ بسکتبال را روی دستشان می‌برند.
FABCOM1	دو جوجه در حال رقصیدن
FABCOM2	یک مرد که نشسته و شما می‌توانید قلب او را که می‌تپد ببینید.
FABCOM2	سر یک خرگوش که از چشم‌هایش دود بیرون می‌آید.

۳- آلوده ساختن (Contamination (Contam)

این نوع پاسخ‌ها از همه پاسخ‌ها، ترکیب‌های عجب و غریب‌تر دارند. آلوده‌سازی عبارتست از ترکیب دو یا چند برداشت از یک بخش یا جزء لکه و رسیدن به یک پاسخ که به طور واضح دور از واقعیت است. فرایند ترکیب دو برداشت باعث می‌شود که در کفایت و تناسب هر کدام از برداشت‌ها اختلال ایجاد شود، در حالیکه اگر هر یک از این برداشت‌ها به طور جداگانه ارائه می‌شدند از نظر کیفیت ممکن بود اشکالی نداشته باشند.

مثال:

این شکل جزیره است، شبیه خون است پس این جزیره خونین است.

شکل آتش است، شکل کرده است پس کوه آتشین است.

توجه: بسیاری از مواقع این نوع پاسخ‌ها به طور اتوماتیک از نظر فرم نمره - (منفی) می‌گیرند. در این پاسخ‌ها گاهی ممکن است منطق نامناسب، واژه‌سازی یا بیان غیرعادی نیز وجود داشته باشد ولی همیشه فقط نمره آلوده ساختن (contam) می‌گیرند.

ج - منطق نامناسب یا اوتیستیک

این نمره به پاسخ‌هایی داده می‌شود که مراجع بدون هدایت آزمونگر استدلال نامناسب جهت قبولاندن پاسخ خود به کار ببرد. منطق و استدلالی که به کار می‌رود به طور وضوح خارج از عرف بوده و نشانگر ساده اندیشی و تفکر سست مراجع است. منطق نامناسب به سادگی قابل تشخیص است، زیرا که مراجع اندازه، در کنار هم بودن، رنگ یا خصوصیات دیگر شیء را مبنای برداشت خود از لکه قرار می‌دهد.

مثال:

این باید قطب شمال باشد چون بالای کارت قرار دارد.

این باید کارگر معدن باشد چون صورتش سیاه است.

این باید کاهو باشد چون کنار این خرگوش است.

این باید یک پرنده بزرگ باشد چون تمام کارت را گرفته است.

تکرار پاسخ و عدم موفقیت در یکپارچه‌سازی اجزاء

در بعضی موارد مراجع دو پاسخ کاملاً یکسان به یک کارت می‌دهد. در موارد دیگر جوابی را که به یک کارت داده به کارت دیگر نیز می‌دهد. بعضی اوقات نیز یک جزء لکه را در نظر گفته و سپس پاسخ خود را به بخش دیگر یا جزء دیگر لکه تعمیم می‌دهد. اینگونه پاسخ‌ها نشان دهنده اختلال ادراکی یا اشغال ذهنی مشخص است. در سیستم اکسندر دو نوع نمره‌گذاری وجود دارد:

الف - تمایل به تکرار

۱- تکرار پاسخ به یک کارت

پاسخ‌های ارائه شده به یک کارت از نظر محل لکه، تعیین‌کننده‌ها و کیفیت فرم، محتوا و نمره سازمانی یکسان هستند. محتوای پاسخ‌ها ممکن است تا حدودی با هم فرق داشته باشند ولی از نظر طبقه‌بندی در یک دسته قرار می‌گیرند ولی از نظر نمره پاسخ رایج P و نمره‌های ویژه لزوم نباید یکسان باشند.

مثال: پاسخ به کارت شماره V

Wo Fo A P 100

۱- یک خفاش است.

Wo Fo A P 100

۲- یک پرنده است.

۲- تکرار محتوی در کارت‌های مختلف

در اینجا فرد شیء گزارش شده در یک کارت را همان شیء گزارش شده در کارت‌های قبلی عنوان می‌کند. در این مورد لزومی ندارد که از نظر نمره‌گذاری این پاسخ‌ها یکسان باشند.

مثال: این همان خفاش است که در کارت قبلی بود اما حالا دارد پرواز می‌کند.

۳- تکرار مکانیکی

این نوع تکرار بیشتر در میان افرادی که از نظر هوشی یا عصبی دچار اختلال هستند یافت می‌شوند. در اینجا مراجع به طور مکانیکی و خودکار یک پاسخ را در مورد همه

کارت‌ها یا بیشتر کارت‌ها تکرار می‌کند. مثلاً به همه کارت‌ها پاسخ "این خفاش است" می‌دهد.

ب - افسانه‌سازی (CONFAB) Confabulation

در موارد بسیار نادر مراجع فقط به یک جزء کوچکی از لکه توجه می‌کند، ولی پاسخ خود را به بخش بزرگتری از لکه تعمیم می‌دهد.

مثال - "این چنگال است، این خرچنگ است".

در این پاسخ‌ها معمولاً جزئی که انتخاب شده به طور مناسب توضیح داده می‌شود ولی پاسخ نهایی که داده می‌شود با در نظر گرفتن جزء اضافی لکه مناسبتی نخواهد داشت. گاهی مراجع در پاسخ خود از استدلال و منطقی نامناسب (ALOG) جهت قبولاندن پاسخ خود استفاده می‌کند. مثلاً "این چنگال است پس باید خرچنگ باشد چون خرچنگ چنگال دارد". در این صورت نمره ALOG داده نمی‌شود زیرا افسانه‌سازی CONFAB نوع جدی‌تر اختلال کیفیت پاسخ و اختلال ادراکی - شناختی است.

توجه - پاسخ‌های افسانه‌سازی حتی وقتی کل لکه را شامل می‌شوند نمره سازماندهی نمی‌گیرند.

خصوصیات ویژه محتوای پاسخ‌ها

چهارنوع نمره‌گذاری برای محتوای پاسخ‌ها که خصوصیات ویژه دارند در نظر گرفته شده است:

۱- پاسخ‌های انتزاعی (AB) Abstract Content

این نمره‌گذاری برای دو دسته از پاسخ‌ها به کار می‌رود:

الف - پاسخ‌هایی که محتوای آنها تجربیات انسانی Human Experience بوده و نشانگر حالات عاطفی و تجربیات احساسی انسانی است.

ب - پاسخ‌هایی که در آنها مراجع به طور وضوح نماد سمبولیک ایده یا موضوعی را مطرح می‌کند مثلاً: مجسمه یادبود انقلاب اسلامی
باید توجه کرد که نقاشی کوبیسم نمره AB نمی‌گیرد مگر اینکه بیانگر موضوع به خصوصی باشد مثلاً نقاشی کوبیسم که افسردگی را نشان می‌دهد.

۲- اعمال خشونت‌آمیز (AG) Aggressive Movements

به هر پاسخ حرکتی 'm'، 'FM'، 'M' که در آن رفتار خشونت‌آمیز و جنگ و دعوا باشد نمره AG هم داده می‌شود.

باید توجه نمود که شیء یا فرد مورد نظر این اعمال را خود انجام بدهد نه اینکه هدف این خشونت باشد. مثلاً پاسخ "یک مرد که کتک خورده و صورتش خون‌آلود است" نمره من A نمی‌گیرد مگر اینکه فرد، حیوان یا شیئی که خشونت را انجام داده نیز گفته شود.
پاسخ‌های انفجار به تنهایی نیز AG نمی‌گیرند مگر اینکه چیزی با این انفجار از بین رفته باشد یا صدمه دیده باشد.

مثال: دو حیوان که دارند با هم می‌جنگند.

دو نفر در حال جر و بحث در مورد موضوعی هستند.

به نظر می‌رسد که یک فرد دارد به شما خیره خیره (غضب‌آلود) نگاه می‌کند.

۳- رفتارهای همکاری (COP) Cooperative Movements

این نمره به پاسخ‌های حرکتی داده می‌شود که در آنها دو یا چند شیء، انسان یا حیوان در تعامل همکاری با یکدیگر هستند. خصوصیت مثبت یا همکاری باید کاملاً واضح و بی‌ابهام باشد.

مثال: دو نفر دارند با هم بازی می‌کنند

یک پرنده دارد به بچه‌اش غذا می‌دهد

دو گرگ دارند با هم به یک حیوان حمله می‌کنند

به پاسخ آخر، هم نمره AG و هم نمره COP داده می‌شود.

۴- محتوای بیمارگونه (MOR) Morbid Content

به پاسخ‌هایی داده می‌شود که یکی از دو خصوصیت زیر را داشته باشد:

الف - شیء مشاهده شده یا مرده، از بین رفته، خراب شده، فاسد شده، معیوب، زخمی شده یا شکسته شده گزارش شود.

ب - نسبت دادن حالت غم، اندوه، دل‌تنگی به شیء، انسان یا حیوان
مثال: خانه ملال آور، درخت غمگین، آدم افسرده، فردی در حال گریه و زاری،
افسردگی

پاسخ‌های شخصی شده (Personalized Answers)

این نمره (PER) به پاسخ‌هایی داده می‌شود که در آن مراجع اطلاعات و یا تجربیات خود را پایه و اساس توجیه یا تشریح پاسخ خود قرار می‌دهد. در بعضی موارد شخص برای رساندن اطلاعات یا تجربیات خود از ضمائر اول شخص استفاده می‌کند و بعضی مواقع چنین نمی‌کند؛ در این صورت آزمونگر باید مطمئن شود که مراجع اطلاعات یا تجربیات خود را در پاسخ‌ها دخالت داده است.

مثال - ما یکی مثل این داشتیم.

من مثل این را قبلاً دیده‌ام.

در ارتش ما را مجبور می‌کنند چیزی شبیه این را بپوشیم.

اگر شما کلاس بیولوژی داشته‌اید می‌دانید اینها شبیه عکس قلب که در کتاب بیولوژی است می‌باشد.

توجه - پاسخ‌های زیر نمره PER نمی‌گیرند.

خیلی وقت پیش از این مثل این را می‌ساختند.

من اینها را دوست ندارم.

پدیده رنگ (فرافکنی رنگ)

نمره‌ای است که به پاسخ‌هایی داده می‌شود که مراجع لکه غیررنگی یک کارت را رنگی گزارش کند. این گونه پاسخ‌ها بسیار نادر هستند و بیشتر در کارت‌های ۴ و ۵ رورشاخ اتفاق می‌افتند.

بیشتر مردم وقتی که به لکه‌های سیاه و سفید خصوصیت رنگ الوان نسبت می‌دهند از سایه روشن لکه استفاده می‌کنند که به این ترتیب باید نمره‌های سایه روشن Y، YF، FY به پاسخ داده شود. ولی هیچ‌گاه نمره‌های C، CF یا FC داده نمی‌شود چون در لکه رنگ الوان وجود ندارد.

به طور خلاصه در آزمون رورشاخ نمره‌های ویژه عبارتند از:

الف- بیان انحرافی Dv که شامل موارد زیر هستند:

۱- بیان غیر عادی (Dv شامل الف) واژه سازی (Neologism) و (ب) بیان حشو و

زائد (Redundancy)

۲- پاسخ غیر عادی (DR شامل الف) عبارت نامناسب و (ب) پاسخ‌های حاشیه دار

(ب) ترکیب‌های نامناسب که شامل موارد زیر هستند:

۱- ترکیب نامتجانس (INCOM)

۲- ترکیب افسانه وار (FABCOM)

۳- آلوده ساختن (CONTAM)

ج- منطق نامناسب یا اوتیستیک (ALOG)

تکرار پاسخ و عدم موفقیت در یکپارچه سازی اجزاء (PSV شامل الف) تمایل به تکرار

عبارت است از ۱) تکرار پاسخ به یک کارت، ۲) تکرار محتوی در کارت‌های مختلف، ۳)

تکرار مکانیکی و (ب) افسانه سازی (CONFAB).

ترکیب‌های خاص محتوای پاسخ‌ها شامل ۱) پاسخ‌های انتزاعی (AB) برای دو دسته از پاسخ‌ها، ۲) اعمال خشونت آمیز (AG)، ۳) رفتارهای همکاری (COP) و ۴) محتوای بیمار گونه (MOR).

بنابراین به طور کل در آزمون رورشاخ ۱۴ نمره ویژه وجود دارد که شامل موارد زیر هستند:

- بیان یا ارتباط کلامی غیر معمول یا انحرافی (Dv و DR) (۶ نمره)
- عدم توانایی در نگهداری و یکپارچگی (PSV) (۲ نمره)
- ترکیب‌های خاص محتوی (۴ نمره)
- پاسخ شخصی شده (PER) (۱ نمره)
- پدیده‌های خاص رنگ (فرافکنی رنگ) (۱ نمره)

نمونه پاسخ‌ها به آزمون رورشاخ و علامت‌های آن برای نمره‌گذاری

- یک برگ، یک تکه ابر (v)
- دو تکه ابر که دارند به هم نزدیک می‌شوند که رعد و برق ایجاد کنند (v)
- یک تکه ابر که افتاده در آب (v)
- آدم که در آب عکس خود را می‌بیند (v)
- دو آدم که عکس خود را در آینه می‌بیند (+)
- دو گنجشک که هر دو روی طناب نشسته‌اند (+)
- دو پرند که روی یک نرده نشسته‌اند (+)
- دو ابر ساخته می‌شوند، وسعت می‌یابند و به سمت هم می‌آیند (+)
- دو ابر که به سمت هم می‌آیند (V/0)
- نوعی جنگل این شکل درخت، بوته، جاده وسط (F)
- یک گل زیبا ساقه، برگ، گل، گل نارنجی (FC)
- یک پروانه خوش رنگ بال‌های غیر عادی، در برزیل قرمز (FC)

- تخم مرغ سرخ شده در کره تخم مرغ شکسته، زرده (FC)
- یک آدم که کلاه قرمز سر او است، رنگش قرمز است (FC)
- شبه آدمی است که پالتو پوست سیاه تن اوست (FC)
- این دو آدم در کنار یکدیگر خوابیده‌اند و احتمالاً نجوا می‌کنند و کلاه قرمزی به سر دارند (FC)
- دو موش صورتی کوچکتر که تازه متولد شده‌اند: پاها، سر، دم (FC)
- این نارنجیه شبیه شعله زبانه به طرف بالا (FC)
- یک گل زیبا نارنجیه قشنگ همراه با برگ‌های سبز و این هم ساقه آن (CF)
- نوعی جنگل همه گیاه و درختان رنگارنگ (CF)
- یک پروانه خوش رنگ قرمز زیبا، بی نظیر، بال‌ها خارج (CF)
- تخم مرغ سرخ شده در کره زرده، سرخ و روغن، زرده وسط (CF)
- شبه خون است خونی که روی زمین و دیوار پخش شده است (CF)
- این نارنجیه من را به یاد آتش می‌اندازد شبیه شعله به بالا (CF)
- نارنجیه می‌تواند آتش باشد نگاه به شعله‌های نارنجی انگار نگاه به آتش (C)
- شبه پوست است، پوست گوسفند است چون سیاه است (C' C'F FC')
- دو آدم که دست‌هاشون گرفتند و می‌رقصند (M)
- فردی که دارد پرواز می‌کند (M)
- فردی که می‌رود (M)
- فردی که می‌رقصد (M)
- فردی که می‌خندد (M)
- فردی که پارس می‌کند (M)
- سگی که دارد حرف می‌زند (M)
- گره‌ای که دارد می‌رقصد (M)
- گره‌ای که پرواز می‌کند (M)

شیری که چهچهه می‌زند (M)

سگ غمگین (M)

دو گربه یک قل و دو قل بازی می‌کنند (M)

دو گربه کنار ساحل هستند (M)

دو درخت که با هم والس می‌رقصند (M)

دو حیوان می‌روند (FM)

طوطی که حرف می‌زند (FM)

سنگی که دارد از کوه پایین می‌آید (m)

درختی که تکان می‌خورد (m)

دو آدم با کلاه قرمز می‌رقصند M.FC

شادی و خوشحالی تداعی می‌شود با رنگ‌های مختلف M.C (تنها زمان امکان پذیر

تعیین‌کننده خالص بدون F، M.C است).

آدمی که نشسته است (M)

آدمی که دراز کشیده است (M)

آدمی که تسلیم شده است (M)

آدمی که حرف زده است (M)

آدمی که ایستاده است (M)

آدمی که نگاه کرده است (M)

آدمی که می‌دود (M^a)

آدمی که راه می‌رود (M^a)

آدمی که خیره می‌شود (M^a)

آدمی که نجوا می‌کند (M^a)

آدمی که پارس می‌کند (M^a)

پارچه مخمل است (T)

هر پاسخی مانند گرم، سرد، نرم، زبر (T)

مثل گوسفند پشمالو (FT)

چیز نرم مثل پوست گوسفند (TF)

مثل یک تکه یخ بعضی جاها روشن و برخی جاها تیره است (V)

شبيه جوی آب اینجا گودتر داخل عمق است (V)

از بالا به خود نگاه کردن (V)

جای عمیق مثل جوی (V)

شبيه ابر است، برخی جاها روشن‌تر، برخی جاها تیره‌تر (FY)

شبيه یک چیزی است مثل ابر (YF)

مثل صبح است قبل طلوع آفتاب مثل گرگ و میش (YF) ؟

یک آدم که عکس او در ابر است (Fr)

یک آدم در آینه است (Fr)

یک تکه ابر که در آسمان است، عکس آن در آب افتاده است (rF)

دیدن هواپیما از دور (FD)

هواپیما دور است (FD)

دو پلنگ از صخره بالا می‌روند که به دو آدم بالای کوه حمله کنند در دوردست هستند

(FD)

انسان کامل و واقعی H

عضوی از انسان واقعی Hd

انسان افسانه‌ای، پری، فرشته، دیو، پری دریایی، پری افسانه‌ای (H)

عضوی از انسان افسانه‌ای (Hd)

حیوان واقعی A

عضوی از حیوان واقعی Ad

حیوان افسانه‌ای، اسب بالدار، سیم‌رخ، بال فرشته، دیو (A)

عضوی از حیوان افسانه‌ای (Ad)

فردی که غصه می‌خورد (Hx)

فردی که خوشحال است (Hx)

سنگی که خون‌گریه می‌کند (Hx)

دو انسانی که با عشق به یکدیگر نگاه می‌کنند (Hx)

انسانی که نشانی روی سینه‌اش است

کلاه خود ناپلئون (Ay)

عبای پیامبر (Ay)

دو پلنگ از صخره بالا می‌روند از این جو و رودخانه می‌پرند بروند بالای درخت تا آنها

را بخورند (Na)

دو پلنگ از صخره بالا می‌روند آدم‌ها را بخورند (BT, Ls)

دو بچه در حال توپیدن هستند (بیان غیر عادی DV، واژه سازی)

میکروبی که زیر تلسکوپ می‌بینیم (بیان غیر عادی DV، واژه سازی)

کبابی که در یخچال درست می‌کنیم (بیان غیر عادی DV، واژه سازی)

دو تا دو قلوی دوتایی (بیان غیر عادی DV، حشو و زاید)

بچه ریزه میزه (بیان غیر عادی DV، حشو و زاید)

دانشمند عالم (بیان غیر عادی DV، حشو و زاید)

این شبیه پروانه است ولی من امیدوارم که خفاش بینم (عبارات نامناسب DR)

این شبیه گربه است ولی پدر من گربه را دوست ندارد (عبارات نامناسب DR)

این شبیه مرغ سوخاری است ولی مادر من بهتر درست می‌کند (عبارات نامناسب DR)

این شیه خفاش است خفاش‌ها در جنگل‌های آمازون می‌بینیم آره شبیه خفاش است

(حاشیه دار DR)

شیه مجسمه سعدی است ولی من شعرهای حافظ را بیشتر دوست دارم (حاشیه دار DR)

یک آدم با سر شتر (ترکیب نامتجانس INCOM)

یک آدم با چهار چشم (ترکیب نامتجانس INCOM)

یک زن با سر مرغ (ترکیب نامتجانس INCOM)

یک قورباغه با چهار چشم (ترکیب نامتجانس INCOM)

یک خرس قرمز (ترکیب نامتجانس INCOM)

دو گربه دارند با هم والس می‌رقصند (ترکیب نامتجانس، ترکیب افسانه‌وار

(FABCOM)

دو مورچه که با هم شمشیربازی می‌کنند (ترکیب نامتجانس، ترکیب افسانه‌وار

(FABCOM)

یک پروانه که دو فیل را روی بالهایش حمل می‌کند (ترکیب نامتجانس، ترکیب

افسانه‌وار (FABCOM)

دو سنگ که دارند با هم توپ بازی می‌کنند (ترکیب نامتجانس، ترکیب افسانه‌وار

(FABCOM)

دو جوجه دارند یک توپ بسکتبال روی دستشان می‌برند (ترکیب نامتجانس، ترکیب

افسانه‌وار (FABCOM)

دو جوجه در حال رقص هستند (ترکیب نامتجانس، ترکیب افسانه‌وار (FABCOM)

یک مرد نشسته و می‌تواند قلب او را که می‌تپد ببیند (ترکیب نامتجانس، ترکیب

افسانه‌وار (FABCOM)

سر یک خرگوش که از چشم هایش دود بیرون می‌آید (ترکیب نامتجانس، ترکیب

افسانه‌وار (FABCOM)

دو جزیره خون است پس جزیره خونین (ترکیب نامتجانس، (CONTAM)

پروانه صخره‌ای، صخره پروانه (ترکیب نامتجانس، (CONTAM)

آتش، شکل کوه، کوه آتشین (ترکیب نامتجانس، (CONTAM)

شبه قطب شمال است چون بالای کارت است (منطق نامناسب یا اوتیستیک (ALOG)

شبه هویج کنار ... (منطق نامناسب یا اوتیستیک (ALOG)

ملکه کلاغ‌ها چون کل کارت را گرفته است (منطق نامناسب یا اوتیستیک ALOG)
کارگر افریقایی چون سیاه است (منطق نامناسب یا اوتیستیک ALOG)
این شیهه چنگک است پس باید خرچنگ باشد چون شیهه ... (افسانه سازی

(CONFAB)

این شیهه انگشت است، پس آدم است چون شیهه ... (افسانه سازی CONFAB)

دو دوقلو، دو بچه سطح ۱

شیهه پروانه امیدوار بودم بلبل و گنجشک بینم سطح ۱

دو گربه دارند با هم والس می‌رقصند سطح ۱

جسد مرده سطح ۲

یک آدم با کله گاو سطح ۲

یک آدم با چشم‌های بنفش سطح ۲

یک خانه زیر دریایی حمله کرده است سطح ۲

یک پروانه دارد دو فیل را روی باله‌ایش حمل می‌کند سطح ۲

این کارت شادی و خوشحالی را به یاد من می‌آورد AB

این نقاشی نشانگر عشق انسان‌ها به یکدیگر است AB

شیهه مجسمه سمبل زیبایی AB

این آدم این آدم را کشته است AG

یک جراح شکم کسی را پاره می‌کند AG

یک نفر اعدام می‌شود AG

دو حیوان می‌جنگند AG

دو نفر یک نفر را بلند کردند به زمین بکوبند AG, COP

دو نفر چیزی را حمل می‌کنند دو نفر کاری را انجام می‌دهند COP

آهن پوسیده (محتوای بیمار گونه MOR)

پوتین پاره (محتوای بیمار گونه MOR)

- زخمی (محتوای بیمار گونه MOR)
- شکسته (محتوای بیمار گونه MOR)
- معیوب (محتوای بیمار گونه MOR)
- شی مرده (محتوای بیمار گونه MOR)
- از بین رفته (محتوای بیمار گونه MOR)
- خراب شده (محتوای بیمار گونه MOR)
- فاسد شده (محتوای بیمار گونه MOR)
- خانه غمگین (محتوای بیمار گونه MOR)
- سنگ نالان (محتوای بیمار گونه MOR)
- دل سوخته (محتوای بیمار گونه MOR)
- دل شکسته (محتوای بیمار گونه MOR)
- شیشه میکروبی که در کتاب زیست دیدم (PER)
- شیشه عروסקی که خواهر من دارد (PER)

نمره‌های Z یا نمره سازمانی شامل چهار مورد هستند: Z - W, Z - Dis, Z - adjust و Z - space.

مثال: Z - W یک تکه ابر نمره سازمانی ندارد.

Z - Dis دو سگ دارند با هم حرف می‌زنند و از هم فاصله دارند.

Z - adjust دو پلنگ دارند برای هم زوزه می‌کشند.

Z - space یک پروانه که بالهایش سوراخ شده است.

باید دید به چه کارتی پاسخ داده است و در این کارت محل لکه، تعیین کننده، محتوی، سازمان دهی و نمره ویژه را بررسی نمود. در نمره گذاری تعیین کننده با ۰، محتوی و نمره ویژه با ویرگول مشخص می‌شود برای مثال:

W0 F0 A P

پاسخ شبیه خفاش

همان خفاش است ولی دارد پرواز می‌کند. رنگ سیاه روی آن ریخته شده است (تکرار

W0 FM. FC A P- پاسخ (PSV):

W0 F0 A یک پرنده:

یک آدم لباس سیاه پوشیده جایی می‌خواهد برود گم می‌شود و پیدا نشود:

Dds + M^a . FC¹ . FD – H, idio, cg

Dds + FM^a - A چند تا حیوان پشت سر هم راه می‌افتند و می‌افتند پایین:

نمونه پاسخ در مراحل تداعی آزاد و واری در آزمون رورشاخ

نمونه پاسخ‌های آزمون رورشاخ شامل مرحله تداعی آزاد و واری در صفحه بعد نشان

داده شده است:

پاسخ‌های آزمون رورشاخ

وارسی	تداعی آزاد	
آ- تکرار پاسخ م- سیاهی و چشمهای وحشتناکش و خنده مسخره اش آ- مطمئن نیستم من همانطور که شما می‌بینید می‌بینم م- فقط صورت آدم است. این چشمها، این دهن این هم خنده مسخره آ- خنده مسخره م- حالت دهن مثل خنده مسخره است. آ- تکرار پاسخ م- سیاهی، چون سیاه است نمودنم، همین	۱- یک آدم شیطان صفت W ۲- سیاهی، زشتی W	I ۴۰” ۸۵”
آ- تکرار پاسخ م- لکه‌های قرمز، این لکه‌های قرمز مثل خون هستند. نمودنم. آ- تکرار پاسخ م- جنایت‌ها بیشتر از هر چیز قلب را تحت تاثیر قرار می‌دهند.	۳- اثر یک جنایت D2 ۴- قلبی که له شده است D3.	II ۴۰” ۱۴۰”

پاسخ‌های آزمون رورشاخ

وارسی	تداعی آزاد	
<p>نمیدونم بنظرم مثل قلب میاد. آ- گفتند له شده؟ م- بنظرم له شده بنظر می آید. شکل قلب له شده است، نمیدونم</p>		
<p>آ- تکرار پاسخ م- شبیه آدم هستند، شکل آنها. آ- مطمئن نیستم چرا آنها متظاهر بنظر می آیند. م- مثل بقیه آدمها هستند، همه چیز را بازیچه می گیرند</p>	<p>۵- دو تا آدم متظاهر D9</p>	<p>III ۴۰” ۵۰”</p>
<p>آ- تکرار پاسخ م- پاهای گنده، چهره اش وحشتناک است. سر و این پاها آ- وحشتناک؟ م- خوب غول است دیگر، سر کوچک، پاهای بزرگ آ- گفتید همه خوبها رازیر پاش له کرده؟ م- آدم‌های بد سرشت غول هستند این غول خوبی‌ها رازیر پاله کرده است. پاهای بزرگ دارد.</p>	<p>۶- یک غول که همه خوبها را زیر پاش له کرده. W</p>	<p>IV ۵۰” ۷۰”</p>
<p>آ- تکرار پاسخ م- بالها، پاهاش، شاخک‌ها آ- چه چیز در تصویر به نظر یک خفاش کثیف می آورد. م- سیاهی اون آ- تکرار پاسخ م- این سر، این پا. آ- یک آدم نادان؟ م- بله، سرش شبیه همان خفاش است و این اونو مثل آدم نادان میکنه</p>	<p>۷- یک خفاش کثیف W ۸- یک آدم نادان D7</p>	<p>V ۳۰” ۷۰”</p>

پاسخ‌های آزمون رورشاخ

وارسی	تداعی آزاد	
<p>م- یک موجود مرده، چون ساکت است، خفه شده است.</p> <p>آ- مطمئن نیستم من هم آن را مثل شما می‌بینم می‌توانید کمک کنید منم مثل شما بینم.</p> <p>م- نمیدونم، ساکت، خفه شده، مثل مرده می‌مونه. شکل یک چیز مرده است.</p> <p>آ- تکرار پاسخ</p> <p>م- چون برگ خزان زده شبیه مرده هاست. حالت دور برگ (با دست دور لکه نشان می‌دهد)، حالت دور آن آنرا شبیه برگ خزان زده می‌کند.</p>	<p>۹- یک مرده D1</p> <p>۱۰- یک برگ خزان زده W</p>	<p>VI ۵۰"</p> <p>۷۰"</p>
<p>آ- تکرار پاسخ</p> <p>م- این گوشها، این دستها، حرکت مسخره اشان</p> <p>آ- حرکت مسخره اشان؟</p> <p>م- بنظر مسخره ایستاده‌اند.</p> <p>آ- تکرار پاسخ</p> <p>م- سر، گوشها- چون دلکک هستند معنی خوبی‌ها را نمی‌فهمند.</p> <p>آ- گفتید پلید</p> <p>م- چون دلکک هستند معنی خوبی‌ها را نمی‌فهمند و پلید بنظر می‌آیند.</p>	<p>۱۱- دوتا دلکک که همدیگر را بازیچه قرار داده‌اند. W</p> <p>۱۲- دوتا موجود پلید W</p>	<p>VII ۳۰"</p>
<p>آ- تکرار پاسخ</p> <p>م- رنگ‌های آن زیبایی را بنظر میاره، چون له شده جسد زیباییهاست.</p> <p>آ- له شده اند؟</p> <p>م- به نظر له شده، نمی‌دونم به نظر له شده می‌آید.</p>	<p>۱۳- جسد زیباییها W</p>	<p>VIII ۵۰"</p> <p>۱۰۰"</p>

یک آدم که لباس سیاه تنش است جایی که می‌خواهد برود گم شود و پیدا نشود.
شکل اش - تونل سیاه است.

Dds+ M^a . FC' . FD - H, Idio cg Z - adjust 4/5

تفسیر: فرد سعی دارد مسائل را حل کند ولی در حل مسائل راه‌ها را اشتباه می‌رود و به نتیجه نمی‌رسد. در برخورد با مسائل و مشکلات به جای برخورد فعالانه، حتی می‌خواهد آنها را در تخیلاتش حل کند.

Dds+ توجه به محرک‌های محیطی درست است، ولی مواجهه به جای مذاکره، مقابله است.

در کارت ۴: م- چند حیوان پشت سر هم راه می‌رفتند و می‌افتند پایین.

چه باعث شد که حیوان بنظر آیند؟

م- حالتش، اینجوری، یواش یواش می‌روند.

من نمی‌توانم مثل حیوان ببینم، می‌توانید نگاه کنید من هم مثل حیوان ببینم.

م- این سرش، معلومه

Dds+ FM^a - A 4

تفسیر: توجه به محرک‌ها (ترکیب محرک‌ها) در محیط، فرد فعالانه سعی دارد هیجان‌ها چه قبول چه غیر قابل قبول، در جهت حل مشکلات، مقابله با استرس فعالانه سعی دارد ولی به نتیجه نمی‌رسد. فرد چه کل، چه جزء محیط توجه دارد به محرک‌ها، پیامد موثر ندارد.

در کارت ۸: دو پلنگ که از صخره‌ها بالا می‌روند و صخره‌های پروانه‌ای است که دارند بالا می‌روند و از این آب رودخانه دارند می‌پرند روی این تارهای عنکبوت می‌خواهند بگذرند تا برسند به دو آدم که دارند جرّ و بحث و کتک کاری می‌کنند که به این آدم‌ها حمله کنند. این درخت خشک شده است. رنگ تیره و سیاه دارد. این پلنگ‌ها توی دستشون سنگ است و پرت می‌کنند طرف آدم‌ها.

آ- نشان بدهید که کجا پلنگ دیدید

م- کل لکه

آ- چه چیزی باعث شد که پلنگ ببینید

م- شکل اش، قیافه، رنگ بنفش

آ- گفתי صخره پروانه ای

آ- گفתי تار عنکبوت

WS+ M^a FM^a m^a FC FY Z H, A, N, Idio P COTAM, MORBID,
INCOM, AG, COP ZW = 4/5

بیش از پنج تعیین کننده نباید باشد.

تفسیر: این فرد به محیط و محرک‌ها توجه دارد ولی وقتی می‌خواهد آنها را با هم ترکیب کند، امکان دارد محرک‌هایی که ارتباطی با هم ندارند را کنار هم قرار دهد. ادراک تحریف شده از محرک‌ها دارد. احساس ناتوانی دارد، پرخاشگری می‌کند. فردی پرخاشگر - منفعل است. برخورد وی با مسائل این طور است ولی خشم درونی کاملاً مشهود است شاید به خاطر خشم، تفکرش مشکل دارد.

توان تمایز شرایط عاطفی مختلف با آزمون رورشاخ

حدود ۴۰۰ مطالعه منتشر شده، قابل قبول بودن آزمون رورشاخ را نمایان کرده‌اند (ماسلینگ، ۲۰۰۶). اگرچه برخی از پژوهشگران اعتبار برخی از متغیرهای آزمون رورشاخ را مورد تردید قرار داده‌اند، بسیاری از بررسی‌ها نیز از سودمندی آن به عنوان یک ابزار ارزیابی شخصیت حمایت کرده‌اند (کولپ، ۲۰۰۵). بر همین اساس، کفایت مقیاس‌های کلی رورشاخ در پژوهش‌های متعدد به اثبات رسیده است (مهیر و دیگران، ۲۰۰۵، هارتمن، ونگ، برگ و ساسر، ۲۰۰۳، ویگلیون و هیلسنرث، ۲۰۰۱). بنابراین، انتظار می‌رود اضطراب نیز مانند سایر عواطف (استیصال، خشم، علائق و رغبت‌های بین فردی، اندوه و نشاط) جایگاهی در متغیرهای رورشاخ داشته باشد. به عبارت دیگر، فرض بر این است که اضطراب نیز از خلال پاسخ‌های آزمودنی آشکار شود یا جنبه‌های سازماندهی یا کنش‌های شناختی (نمره‌های سازمان یافتگی، کیفیت شکل، کیفیت تحولی، نمره‌های خاص ۱، ...) یا درجه‌های سازش یافتگی را که از خلال آزمون قابل دستیابی است تحت تأثیر قرار دهد.

با توجه به آنچه در مورد اضطراب عنوان شد انتظار می‌رود جنبه‌های مختلفی از این آزمون شخصیتی، بالینی و تشخیصی بیانگر اضطراب باشند یا حداقل از آن متأثر شوند. چارنی (۲۰۰۵) دو ویژگی مهم اضطراب را که می‌تواند بر پاسخدهی به آزمون رورشاخ اثر کند، مطرح کرده است: نشانه‌های اضطراب و بازدهی رفتاری.

از نظر رورشاخ (۱۹۲۱) از سویی، نوعی توازن بین کنش‌وری روانی آزمودنی در موقعیت‌های واقعی زندگی و موقعیت آزمون رورشاخ وجود دارد و از سوی دیگر، اضطراب هیجانی است که می‌تواند بر جنبه‌های مختلف پاسخ‌های آزمودنی مؤثر باشد.

با توجه به ماهیت اضطراب و با توجه به ویژگی‌های آزمون رورشاخ می‌توان سه نوع تأثیر احتمالی اضطراب را بر پاسخ‌های رورشاخ برشمرد: نخست، پاسخ‌هایی که شاخص اضطراب هستند، بیانگر مستقیم حضور اضطراب‌اند یا معنای اضطرابی دارند (به ویژه سایه-روشن و حرکت اجسام و اشیا). دوم، پاسخ‌هایی که متأثر از اضطراب هستند بدون اینکه مستقیماً ترجمان اضطراب باشند مانند آنچه در مورد افسردگی مشاهده می‌شود (رحمانی، ۱۳۸۵). در اینجا، تخریب یا تغییر در پاسخ‌های مربوط به سایر متغیرهای آزمون در اثر اضطراب، مورد نظر است. چنین تغییراتی می‌تواند مانع بیان بهنجار متغیرها شوند (از قبیل، کیفیت شکل و کیفیت تحولی). سوم، مربوط به بازدارنده‌ها یا جنبه‌های مختلف آنها (محتواها و تعیین‌کننده‌ها) تحت تأثیر اضطراب است.

پژوهش‌های متعددی قابلیت رورشاخ را در تمایز شرایط اضطرابی مطرح کرده‌اند. برای مثال پژوهش رایدین، شالینگ و آسبرگ (۱۹۸۲) نشان داده است که بیماران در معرض خودکشی، اضطراب و خصومت، از سطح تحمل پایین اضطراب و کمترین کفایت در اداره تعارض‌ها در آزمون رورشاخ برخوردارند. لیشترینگ (۲۰۰۴) نیز عنوان کرده است که جنبه تفسیری و ساخت‌نیافتگی لوح‌های رورشاخ همراه با اختلال‌های تفکر می‌توانند، حضور اضطراب را نیز آشکار سازند.

پژوهش برانت و دیگران (۲۰۰۵) نیز نشان داده است که آزمون رورشاخ به خوبی می‌تواند اضطراب شخص در دل‌بستگی و روابط بین شخصی را متمایز سازد. از دیدگاه این

شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی / ۱۰۳

مؤلفان، چنین تمایزی در شاخص‌های مربوط به مشکلات آزمودنی‌ها در تنظیم و مهار هیجان‌ها، ادراک خود و استیصال، قابل مشاهده بوده است.

رنجبر کهن (۱۳۸۲) پژوهشی جهت بررسی تفاوت بین میانگین نمرات گروه‌های افسرده، مضطرب، وسواسی - جبری و گروه عادی در آزمون رورشاخ بر اساس نظام نمره نمره‌گذاری اکسندر انجام داد. به این منظور از جامعه بیماران سرپایی شهر اصفهان که به مراکز درمانی روانپزشکی و یا مراکز مشاوره مراجعه می‌نمودند، ۱۴ نفر برای هر گروه مرضی مورد آزمون قرار گرفتند. گروه عادی پژوهش نیز از بین کسانی که بر اساس پرسشنامه SCL-90R بهنجار شناخته شدند، انتخاب و آزمون شدند. سپس پاسخ‌ها بر اساس نظام جامع اکسندر نمره‌گذاری و نمرات ۱۰۸ متغیر برای هر آزمودنی به دست آمد. نتایج تحلیل با استفاده از تحلیل واریانس چند متغیری (همراه با کنترل متغیرهای سن، معدل، سطح تحصیلات و وضعیت اقتصادی / اجتماعی) نشان داد که میانگین نمرات گروه افسرده در متغیرهای زیر به طور معنی داری بیشتر از گروه عادی بوده است (۰/۰۵): $p >$ An+xy, W/M, W/D/Dd, S- \cdot /۰۵).
L, MOR, POP, PSV, A, Bt, V, VF, C, CF, T, W
گروه افسرده در متغیرهای زیر، به طور معنی داری کمتر از گروه عادی بوده است (۰/۰۵): $p >$ Id, Na, Fi, Fd, Cg, TF, (2), C, CF, FM, M, Blend, FQu, FQo, DQ+, Dd, D, R Afr, 3r + (2) / R, F + % ,X + % ,a/p, H + A/Hd + Ad, Blend/R, EA, eb, Zf, AB, COP, میانگین نمرات گروه مضطرب در متغیرهای زیر، بطور معنی داری بیشتر از گروه عادی بوده است (۰/۰۵): X-%, EA, AG, POP, Fi, Fd, Bt, Bl, Cg, Hx, YF).
FY, CF, m, DQV, FQ-, S, W, t, T
طور معنی داری کمتر از گروه عادی بوده است (۰/۰۵): F+%, EB, Z sum, Ge, FD
گروه عادی بوده است (۰/۰۵): Wgtd sum6, Raw sum6, DR, DV, ALOG, Id, Bt, Hd, F, m
FQ+, DQV, DQV/+, Dd, Rt, T, 2AB (Art + Ay), Afr, L,
وسواسی - جبری در متغیرهای زیر، بطور معنی داری کمتر از گروه عادی بوده است:
Blend/ R, 3r + (2)/R, F+ % ,H+A/ Hd+Ad, COP, POP, A, VF, Cn

رحمانی و صالحی (۱۳۸۶) به منظور تعیین ویژگی‌های مبتلایان به اختلال اضطراب تعمیم‌یافته (GAD) براساس شاخص‌های و سایر شاخص‌های آزمون رورشاخ (در سیستم جامع اکسندر، ۲۰۰۳) و فراهم شدن امکان تشخیص GAD بر مبنای نتایج این آزمون ۳۰ بیمار واجد اختلال اضطراب تعمیم‌یافته و ۳۰ فرد فاقد این اختلال را با استفاده از مصاحبه بالینی و فهرست نشانه‌های اضطراب تعمیم‌یافته در DSM-IV، انتخاب کردند. نتایج دو گروه در آزمون رورشاخ با استفاده از تحلیل نیمرخ و تحلیل واریانس چند متغیری مقایسه شد. نتایج به دست آمده امکان دستیابی به یک شاخص کلی با عنوان شاخص اضطراب (ANXI) را فراهم کرد.

مشهورترین نوع آزمون فرافکن در تشخیص افسردگی آزمون رورشاخ می‌باشد. این آزمون، کندی زمان واکنش و یا عدم وجود پاسخ ابتکاری را به خوبی نشان می‌دهد و در تشخیص افسردگی سهم به‌سزایی دارد. محمدی نیک (۱۳۷۸) ۲ گروه افراد افسرده (۲۹ نفر) و افراد عادی (۳۰ نفر) را با استفاده از آزمون افسردگی بک و آزمون رورشاخ مقایسه کرد. نتایج نشان داد که بین افراد افسرده و عادی تفاوت معناداری در الگوی پاسخ به آزمون رورشاخ وجود دارد و افراد افسرده الگوی پاسخ دهی متفاوتی به تعیین‌کننده‌ها ارائه می‌کند. این الگو با متغیرهای معناداری چون K, FC, CF مشاهده می‌شود. همچنین مشخص شد که متغیر FIR، در افراد افسرده به‌طور معناداری کوچکتر از افراد عادی است. همچنین افراد افسرده به‌طور معناداری از رفتارهای کنترل‌شده، دفاعی و بازداری‌های هیجانی استفاده می‌کند. نیازهای عاطفی و اساسی خود را انکار نموده و بنابراین خود انگیختگی و کارآمدی پایینی را نشان می‌دهند.

رحمانی (۱۳۸۵) در یک پژوهش اعتبار شاخص‌های افسردگی و مقابله نارسا در زنان افسرده و غیرافسرده ایرانی را بررسی نمود. ۴۰ آزمودنی افسرده و ۴۰ آزمودنی غیرافسرده با سنین و تحصیلات مشابه براساس مصاحبه بالینی DSM IV و فهرست افسردگی بک انتخاب شدند. برای ارزشیابی شاخص‌های افسردگی و مقابله نارسا در هر آزمودنی، آزمون رورشاخ اجرا و با استفاده از سیستم جامع اکسندر نمره‌گذاری شد. نتایج نشان دادند که شاخص

افسردگی (DEPI) رورشاخ می‌تواند در تشخیص افسردگی و اختلال‌های عاطفی به کار برده شود اما تفاوت معناداری در شاخص مقابله نارسا (CDI) بین دو گروه مشاهده نشد. بدین ترتیب عدم سودمندی CDI در رورشاخ افسردگی و احتمال استقلال بین دو شاخص مشخص و تأثیر احتمالی بازداری‌ها در نتایج گروه افسرده و اهمیت وضعیت عاطفی و ابعاد مهم شخصیت بر سازماندهی ادراکی، توانایی ارزیابی منطقی محرک‌ها و شیوه خاص توجه به آنها مطرح شد.

شادفر (۱۳۹۱) تعیین‌کننده‌ها (حرکت-رنگها)، محتوا (انسانی- حیوانی) و پاسخ‌های ابتکاری (O+) افراد افسرده و غیرافسرده مورد مقایسه قرار داد. جامعه آماری ۴۰۰ نفر دانشجوی داوطلب مرد و زن دانشگاه آزاد اسلامی افسرده و ۲۰ نفر غیرافسرده براساس نمره‌های آزمون بک انتخاب و با آزمون لکه‌های جوهر رورشاخ مورد بررسی قرار گرفتند. اجرا و نمره‌گذاری آزمون رورشاخ براساس دستورالعمل کلاپفر بود نتایج نشان داد که دو گروه افراد افسرده و غیرافسرده در تعیین‌کننده‌های حرکت انسانی (M)، حرکت حیوانی (FM) شکل رنگ (FC) رنگ بی‌فام (C) و در محتوای انسانی و حیوانی (A.H) و پاسخهای ابتکاری (O) تفاوت معنی‌داری داشتند اما دو گروه مذکور در پاسخ‌های حرکت اشیا (m) رنگ شکل (CF) و رنگ خاص (C) اختلاف معنی‌داری نداشتند افراد غیرافسرده از نظر عملکردهای ایگو (من) (قویتر از افراد افسرده بودند، همچنین از نظر شخصیت سازمان یافته‌تر، دارای روابط بین فردی سازگارتر بوده و به نیازهای عاطفی خود و دیگران آگاهی بیشتری داشتند و نیز از ادراک‌های عام و معمولی و کلیشه‌ای و همنوایی خودداری می‌کردند. در مقابل، افراد افسرده شخصیت‌های انعطاف‌ناپذیر، ناپخته، توانایی هوشی و خلاقیت پایین، عزت نفس نازل و افت دامنه‌علاق بر خوردار بوده و در به تاخیر انداختن ارضای نیازهای خود دچار مشکل بوده و کنترل ضعیفی بر غرایز، تکانه‌ها و عواطف خود داشتند.

علیرغم یافته‌های مثبت کم، رورشاخ اعتبار کمی را به عنوان یک ابزار تشخیصی نشان داده است. گفتار آشفته و شکل بد در رورشاخ و شاخص‌های مبتنی بر این متغیرها با اسکیزوفرنی مرتبط‌اند و شاید در تشخیص اختلال دو قطبی و اختلال شخصیت اسکیزوتایپال

موثر باشند. بیماران دچار اختلال شخصیت مرزی نمرات بالایی را در گفتار آشفته به دست می‌آورند. با توجه به اینها، رورشاخ یک ارتباط مثبت بین این اختلالات با افسردگی عمده، PTSD، اختلالات اضطرابی، اختلال تجزیه‌ای، خودشیفتگی یا شخصیت ضداجتماعی، اختلال کردار یا آسیب روانی را نشان نمی‌دهد (مایر و دیتچی، ۱۹۹۶).

فرشام و خدابخش (۱۳۹۲) در پژوهشی از نوع تک موردی، با هدف بررسی اثر بخشی روان درمانی مبتنی بر بینش در وابستگی و کاهش افسردگی مراجع، از آزمون رورشاخ استفاده کردند، یک آزمودنی ۲۶ ساله دختر که با استفاده از مصاحبه بالینی، ملاک‌های تشخیصی DSM-IV-TR و آزمون رورشاخ مبتلا به اختلال شخصیت وابسته تشخیص داده شده بود، با استفاده از مقیاس افسردگی بک (بک، ۱۹۷۸) و پرسشنامه مکانیسم‌های دفاعی (آندروز و همکاران، ۱۹۹۳) مورد ارزیابی قرار گرفت. اثربخشی درمان با استفاده از مشاهده، خود گزارشی مراجع و تکرار پرسشنامه افسردگی انجام شد. در میزان وابستگی بیمار کاهش قابل ملاحظه‌ای مشاهده شد و در مقیاس افسردگی بک، نمره مراجع از ۱۹ در جلسات اول به ۸ در جلسه آخر کاهش یافت. پژوهشگران نتیجه گرفتند که روان درمانی بینش مدار با تکیه بر تداعی آزاد و تخلیه هیجانی در درمان اختلال شخصیت وابسته مؤثر می‌باشد و در این راستا برای تشخیص بهبود می‌توان از آزمون رورشاخ استفاده نمود.

درصد قابل توجهی (۱۰ درصد) از مراجعین به مراکز روانپزشکی از ضایعات مغزی رنج می‌برند. مختارزاده (۱۳۷۴) پژوهشی با هدف بررسی اعتبار و پایایی ملاک‌های اعلام شده در آزمون رورشاخ برای تشخیص ضایعات مغزی انجام داد و از موج‌نگار الکتریکی (E.E.G) به عنوان ملاک خارجی استفاده کرد. به منظور آزمون این فرضیه که آزمون رورشاخ در تشخیص ضایعات مغزی دارای توانایی تشخیصی می‌باشد، از بین مراجعه کنندگان به مرکز الکتروآنسفالوگرافی به تعداد ۱۵۰ نفر با در نظر گرفتن شرایط داشتن حداقل سواد خواندن و نوشتن و دامنه سنی ۱۲ تا ۶۰ سال و بدون در نظر گرفتن جنسیت به صورت غیر تصادفی انتخاب شدند. ابتدا از افراد آزمون رورشاخ به عمل آمد و براساس ملاک‌های ضایعه مغزی ارائه شده توسط پیوتروفسکی در مورد آنان تشخیص‌گذاری و سپس نوار مغزی به عمل آمد و

توسط متخصصین مغز و اعصاب نوار آنان تفسیر و در صورت داشتن ضایعه به سی تی اسکن آنان مراجعه و با تشخیص متخصصین جراحی مغز و اعصاب میزان ضایعه مشخص شد. در مرحله بعدی نتایج اجرای آزمون رورشاخ و تفسیر نوار مغزی با استفاده از آزمون آماری مقایسه دو نسبت همبسته مورد ارزیابی قرار گرفت تا بدین وسیله اعتبار آزمون بررسی شود. برای بررسی پایایی از آزمون ۳۰ نفر گروه نمونه آزمون مجدد به عمل آمد و با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون میزان پایایی آزمون محاسبه گردید. نتایج آزمون آماری انجام شده نشان داد آزمون رورشاخ در تشخیص ضایعات مغزی شدید از قدرت تشخیص خوبی برخوردار است. همچنین این آزمون به خوبی می‌تواند افراد طبیعی را مشخص کند اما در تشخیص افراد با ضایعات خفیف دارای قدرت تشخیص کافی نمی‌باشد. آزمون مجدد نیز نشان داد آزمون رورشاخ در تشخیص گذاری افراد در اجرای مجدد دارای پایایی بالایی (۰/۸۸۹) است. با توجه به نتایج این پژوهش می‌توان از این آزمون به عنوان یک ابزار تشخیص اولیه در مراجعان به مراکز روانپزشکی و مشاوره و کلینیک‌ها استفاده کرد اما باید توجه داشت آزمون به تنهایی قادر به تشخیص قطعی ضایعات مغزی نمی‌باشد.

نوربخش، خان زاده و یوسفی لویه (۱۳۸۸) نوع ادراک کودکان دچار اختلالات یادگیری (LD) و کودکان عادی را با آزمون رورشاخ و قابلیت این آزمون در شناسایی و تشخیص بالینی کودکان دچار LD را مورد مقایسه قرار دادند. آنها ۲۳ کودک LD (۸ نارساخوان، ۸ نارسانویس و ۷ نفر با نارسایی در حساب) به عنوان گروه اصلی و ۲۳ کودک عادی به عنوان گروه کنترل در دامنه سنی ۹ تا ۱۳ سال و پایه تحصیلی سوم تا پنجم ابتدایی با آزمون رورشاخ، بررسی شدند و پس از نمره گذاری با سبک رورشاخ یافته‌های دو گروه با یکدیگر مقایسه گردید. نتایج به دست آمده نشان می‌دهد که کودکان LD در مقایسه با کودکان عادی از کاهش قابل توجه فراوانی کل پاسخ‌ها (R)، افزایش پاسخ‌های کلی ساده (G)، کمبود پاسخ جز بزرگ (D)، پاسخ‌های جز کوتاه (Dd)، وجود رنگ محض (C)، وجود پاسخ‌های خون (Blood)، افزایش پاسخ‌های رایج (Ban) و رد کارت برخوردارند که از نظر ادراکی نشانگر ادراک محدودتر و کم توجهی به جزئیات، ادراک کلی و یکنواخت

پدیده‌ها و تفکر عینی و از نظر بالینی نشانگر ادراک کلیشه‌ای، بی‌توجهی به امور عینی، یک‌بعدنگری، بازداری‌های عاطفی، رفتارهای تکانه‌ای، محدودیت در کنترل هیجانی، تعارضات روانی، گرایش به همنوایی و دریافت تاییدهای اجتماعی و آمادگی برای بروز اختلالات هیجانی می‌باشند.

تعداد پاسخ‌های رایج آزمودنی‌ها، میزان شباهت آنان با بیشتر مردم، میزان همنوایی آنان با معیارهای اجتماعی، و سهولت نسبی نفوذ پذیری آنان در روابط میان فردی را منعکس می‌کند. اشخاصی که از شیوه‌های سنتی تفکر خودداری می‌کنند، در مقایسه با افراد هم‌نوا و نسبتاً سنتی پاسخ‌های رایج کمتری دارند. با نظام نمره‌گذاری اکسنر، متوسط تعداد پاسخ‌های رایج برای آزمودنی‌های غیر بیمار روانی $6/66$ (SD) $1/66$ است. متوسط تعداد پاسخ‌های رایج بیماران سرپایی و بیماران غیر اسکیزوفرن نیز در هر پروتکل تقریباً برابر هفت است. در صورتی که تعداد پاسخ‌های رایج بیماران اسکیزوفرنیک بستری شده چهار یا کمتر، اختلال منش شناختی تقریباً پنج و افراد افسرده اندکی بیش از پنج است (اکسنر ۱۹۶۱). تعداد زیاد پاسخ‌های P نشانگر آن است که آزمودنی به سبب ترس از اشتباه اضطراب را تجربه می‌کند و لذا به عنوان راهی برای دریافت تایید به ادراک‌های رایج متوسل می‌شود. این افراد را می‌توان به عنوان افرادی سنتی، دارای گرایش افراطی به هم‌رنگی با جماعت، محتاط، و اغلب افسرده توصیف کرد (اکسنر، ۱۹۷۴؛ لویت و تروما، ۱۹۷۲؛ واینر، ۱۹۶۱). کمترین تعداد پاسخ‌های P در مورد افراد اسکیزوفرنیک بستری شده دیده می‌شود، که با ارتباط ضعیف آنان با واقعیت هماهنگ است. آنها را می‌توان به عنوان افرادی کم‌سازگار، جدا شده، و بیگانه نسبت به محیط خود توصیف کرد که نمی‌توانند جهان را آن‌گونه که دیگران می‌بینند ادراک کنند. مولیش (۱۹۶۷) پیشنهاد کرده است که اگر آزمودنی‌های روان رنجور (نوروتیک) به ویژه بیماران وسواس فکری- عملی، دارای پاسخ‌های P کم باشند، در این صورت باید احتمال اسکیزوفرنیای نهفته مورد بررسی قرار گیرد. همچنین در مورد بیمارانی که تشخیص اختلال‌های منشی دریافت کرده‌اند تعداد پاسخ‌های P کم است که امتناع آنان از سنتی بودن و فقدان همنوایی را منعکس می‌سازد.

چون پاسخ‌های رایج برای کارت‌های ۱، ۳، ۵، و ۸ عمومیت بیشتری دارد، فقدان این گونه پاسخ‌ها در کارت‌های مذکور معنی‌دار است، زیرا این وضعیت بیش از پایین بودن پاسخ‌های P در سایر کارت‌ها روندی را که مورد بحث قرار گرفت نشان می‌دهد. اما، این فرض را که پایین بودن پاسخ‌های P به تنهایی ناسازگاری را تایید می‌کند باید محتاطانه تلقی کرد. در مورد افرادی که پاسخ‌هایشان از کیفیت شکل خوب برخوردار است ($F+0\%$) و فعالیت سازمانی آنان نیز خوب است، این احتمال بیشتر وجود دارد که افراد اخلاقی هستند که از ادراک‌های عام و معمولی خودداری می‌کنند و می‌خواهند تخیل خود را گسترش دهند. در صورت ضعیف بودن سازمان و کیفیت شکل پاسخ‌ها، احتمال بیشتر آن است که ابعاد آسیب‌شناسی غالب باشد.

در آزمون رورشاخ پاسخ کم در افراد افسرده و کج خلق و پاسخ حرکت انسانی بسیار کم در افراد افسرده دیده می‌شود. در افراد اسکیزوفرنیک تعداد زیادی پاسخ با کیفیت ضعیف ملاحظه می‌شود. پاسخ کم یا تولید پایین حاکی از حالت دفاعی، افسردگی و تمارض است. در تمارض کنندگان همخوانی آزاد اندیشه طولانی‌تر (سانسور پاسخ‌ها و دخل و تصرف در آنها)، ادراک‌های نسبتاً دقیق‌تر، پاسخ‌نمایشی و مختص به خود (نگاه کردن به آن خیلی وحشتناک است) وجود دارد. پاسخ خیلی نمایشی، نسبتاً بازداری نشده و حاکی از نارسایی اغراق آمیز در واقعیت‌آزمایی حاکی از تمارض در مورد اختلال استرس پس از سانحه است. پاسخ خیلی زیاد یا تولید خیلی زیاد نشان‌دهنده پیشرفت تحصیلی سطح بالا و شخصیت وسواسی فکری - عملی، خلاقیت، کنترل خوب تکانه، سطح بالای استعداد کلامی است. پاسخ بسیار زیاد و شتاب‌آلود حاکی از شیوه ادراک و تفکر "پراکنده و نامنظم" است. درنگ‌های طولانی یا پاسخ‌های شوک مربوط به احساس درماندگی و واپس‌رانی هیجانی می‌باشد.

در محل ادراک، خصایص غیر معمول نشانه‌شناسی روان رنجوری ترس، اضطراب، گرایش‌های وسواسی فکری عملی را نشان می‌دهد و استفاده زیاد از آن انعکاسی از آسیب‌شناسی جدی می‌باشد.

W کم افسردگی، اضطراب، سطوح جدی ناسازگاری مانند عقب ماندگی ذهنی و احتمال تحریف ذهنی مربوط به آسیب مغزی را نشان می‌دهد.

D زیاد با کیفیت پایین سطح جدی ناسازگاری را نشان می‌دهد.

Dd زیاد در افراد اسکیزوفرنیک کوشش برای محدود کردن ادراک نسبت به محیط برای هماهنگی این ادراکات با جهان درونی خود است. Dd زیاد در وسواسی‌ها تمرکز بر جزئیات موقعیت و کاهش اضطراب و کنترل بر ادراک هایشان را نشان می‌دهد، خشکی و انعطاف ناپذیری فرایند فکری به ویژه با افزایش Dd زیاد و کاهش W دیده می‌شود.

F زیاد %F

F زیاد در افراد اسکیزوفرنیک بعد از درمان حاکی از پاسخ جامعه پسند برای محدود کردن عواطف است. F زیاد در الکلی‌ها بیشتر از جامعه ستیزها است. در بیماران روانی %F بیشتر است.

M زیاد در بیماران مانیک زیاد است. M کم در افراد افسرده، افراد تکانشی، دمانس مسن، شخصیت‌های خشک و انعطاف ناپذیر (از یک نظر به دلیل همدلی پایین و فقدان تخیل) دیده می‌شود.

FM زیاد نشان‌دهنده دفاعی بودن، استفاده از توجیه عقلی، دلیل تراشی، واپس روی و جانشین سازی برای کاهش اضطراب می‌باشد. FM پرخاشگرانه در افراد متجاوز دیده می‌شود. شاخص‌های بیماری روان تنی در آزمون رورشاخ شامل C' زیاد، T کم و شکل به رنگ ۴:۱ یا $CF + C = 0$ یا اندک است.

شاخص‌های خودکشی در آزمون رورشاخ شامل موارد زیر است: m زیاد (حرکت گردابی در افرادی که بعدها خودکشی کردند)، C و CF کم به همراه سایر شاخص‌های خودکشی، C' زیاد + فقدان پاسخ سایه داری (پیش بینی حرکات و اعمال خودکشی)، V زیاد شاخصی از خطر خودکشی بخش مهمی از منظومه خودکشی، پاسخ سایه داری و ترکیب رنگ و سایه داری نشانگر صفت خودکشی پایاتر ولی عدم تفکیک خودکشی موفق از ناموفق، بالا بودن تعداد پاسخ مرضی مثل es بزرگتر از EA از منظومه خودکشی، منظومه خودکشی ۱۲ نشانه با نقطه برش ۸ و بیشتر، FD زیاد + V احتمال خودکشی بالقوه و در منظومه

شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی / ۱۱۱

خودکشی، محتوای بیمار گونه ۲ یا بیشتر شاخص خطر خودکشی، L بالا افزایش آمادگی اقدام به خودکشی افسرده ۰/۹۹، در شاخص پیچیدگی، پاسخ مرکب و اقدام به خودکشی در منظومه خودکشی ولی نه به عنوان نشانه تکک برای پیش بینی دقیق خودکشی.

شاخص منظومه خودکشی (S - CON) متشکل از ۱۱ متغیر است. نمره ۸ تشخیص اقدام

به خودکشی را نشان می‌دهد. نرخ منفی کاذب ۱۵٪ و نرخ مثبت کاذب افسرده‌ها ۱۰٪.

بررسی کنید اگر ۸ مورد یا بیشتر صحیح هستند:

توجه: فقط برای آزمودنی‌های ۱۴ سال به بالا به کار ببرید.

S – Consellation (Suicide potential):

$$FV + VF + V + FD > 2$$

$$\text{Color – Shading Blends} > 0$$

$$3r + (2) / R < .31 \text{ or } > .44$$

$$\text{MOR} > 3$$

$$\text{ZA} > 3.5 \text{ or } \text{Zd} < - 3.5$$

$$\text{es} > \text{EA}$$

$$\text{CF} + \text{C} > \text{FC}$$

$$\text{X} + \% < .70$$

$$\text{S} > 3$$

$$\text{P} < 3 \text{ or } \text{P} > 8$$

$$\text{Pure H} < 2$$

$$\text{R} < 17$$

شاخص‌های ویژه در آزمون رورشاخ

شاخص‌های ویژه در آزمون رورشاخ شامل شاخص نقص کنار آمدن (CDI) و شاخص

گوش به زنگ بودن (HVI) است که در زیر به آنها اشاره کوتاهی می‌شود:

شاخص نقص کنار آمدن (CDI)

در شاخص نقص کنار آمدن (CDI) نمره ۴ یا ۵ حاکی از روابط میان فردی توام با

نارضایتی و بی معنی است، زیرا فرد در برخورد مؤثر با الزامات روزمره دچار اشکال است. این

شاخص مشکلات اجتماعی، روابط میان فردی ناموفق، احساس تحت فشار بودن در برابر

انتظارهای میان فردی را نشان می‌دهد. روان درمانی کارآمد دراز مدت و میان مدت باعث

کاهش نقص کنار آمدن (CDI) می‌گردد.

بررسی کنید اگر ۴ یا ۵ شرط زیر صحیح هستند:

CDI (Coping Deficit Index):

(EA < 6) OR (AdjD < 0)

(COP < 2) and (AG < 2)

(Weighted Sum C < 2.5) OR (Afr < .46)

(Passive > Active + 1) OR (Pure H < 2)

(Sum T > 1) OR (Isolate / R > .24) OR (Food > 0)

شاخص گوش به زنگ بودن (HVI)

شاخص گوش به زنگ بودن (HVI) در اسکیزوفرن پارانوئید و اختلال شخصیت پارانوئید ۸۵٪ و ۹۰٪ است. این شاخص مربوط به ویژگی گوش به زنگ بودن سبک پارانوئیدی است تا خود ویژگی پارانوئیدی. برخورداری از سطح بالای آماده باش به دلیل عدم اطمینان به محیط خود و آسیب پذیری مزمن، اندیشه دقیق قبل از چرایی و چگونگی عمل، حالت آماده باش و حفاظت خود در برقراری ارتباط نزدیک، بیم و نگرانی در تلاش خود یا دیگران برای برقراری ارتباط، این افراد فقط در صورت کنترل وضعیت به دیگران نزدیک می‌شوند. احساس نگرانی در مورد نزدیکی هیجانی و فضای شخصی به طور کلی در فرد وجود دارد.

بررسی کنید اگر مورد 1 صحیح است و حداقل ۴ مورد از موارد زیر صحیح هستند:

HVI (Hypervigilance Index):

(1) FT + TF + T = 0

.....
(2) Zf > 12

(3) Zd > +33

(4) S > 3

(5) H + (H) + Hd + (Hd) > 6

(6) (H) + (A) + (Hd) + (Ad) > 3

(7) H + A: Hd + Ad < 4:1

(8) Cg > 3

شاخص‌های تمارض در آزمون رورشاخ شامل پاسخ کم یا تولید پایین حاکی از حالت دفاعی، افسردگی و تمارض است. در تمارض کنندگان همخوانی آزاد اندیشه طولانی‌تر (سانسور پاسخ‌ها و دخل و تصرف در آنها)، ادراک‌های نسبتاً دقیق‌تر، پاسخ نمایشی و مختص به خود (نگاه کردن به آن خیلی وحشتناک است) وجود دارد. پاسخ خیلی نمایشی، نسبتاً

بازداری نشده و حاکی از نارسایی اغراق آمیز در واقعیت آزمایی حاکی از تمارض در مورد اختلال استرس پس از سانحه می‌باشد.

پاسخ کم، پاسخ نمایشی و مختص به خود مثل گفتن این جمله بعد از دیدن، " نگاه کردن به آن خیلی وحشتناک است". ادراک نسبتاً دقیق تر، همخوانی آزاد اندیشه طولانی تر است (سانسور پاسخ و دخل و تصرف در آنها). پاسخ نمایشی، نسبتاً بازداری نشده و حاکی از نارسایی اغراق آمیز در واقعیت آزمایی، تمارض به اختلال استرس پس از سانحه و تعداد پاسخ پایین بخش مرکزی یا اصلی (در بزرگسالان زیر ۱۷ پاسخ و در کودکان زیر ۱۵ پاسخ) دیده می‌شود.

شاخص‌های آسیب مغزی در آزمون رورشاخ شامل W کم (احتمال تحریف ذهنی)، D کم (عادات ادراکی نابسند، F کم (کنترل تکانه دشوار)، M کم (دمانس مسن، C و Cn زیاد (علاقه زیاد به رنگ و درک رنگ محرک - وابسته)، A زیاد، CONFAB، تعداد پاسخ پایین بخش مرکزی یا اصلی (در بزرگسالان زیر ۱۷ پاسخ و در کودکان زیر ۱۵ پاسخ) و % F + پایین وجود دارد.

شاخص‌های عقب ماندگی ذهنی در آزمون رورشاخ شامل W کم، ۳ DQv یا بیشتر (ناپختگی و مهارت کم)، C و Cn زیاد، Hd زیاد، CONFAB، فقدان پاسخ مرکب در شاخص پیچیدگی و % F + پایین در میزان هوش محدود دیده می‌شود.

شاخص‌های الکلیسم در آزمون رورشاخ شامل F زیاد در الکلی‌ها بیشتر از جامعه ستیزها است. F زیاد، V زیاد، Y زیاد، AD و A بالا، An و X زیاد، و نیز در ترک اعتیاد دیده می‌شود.

شاخص‌های پرخاشگری در آزمون رورشاخ شامل موارد زیر است: FM پرخاشگرانه در افراد متجاوز دیده می‌شود. S ۳ یا بیشتر، M کم، FM زیاد، C و Cn زیاد، محتوای آتش و انفجار، حرکت همیارانه CO پایین (صفر و کمتر از ۳) و پرخاشگرانه AG بالا (۲ به بالا)، L پایین ۳۳٪، C + CF بالا و در خودشیفته‌ها نسبت شکل به رنگ و % S - خشم شدید را نشان می‌دهد.

پیش‌آگهی درمانی در آزمون رورشاخ شامل موارد زیر می‌باشد: F بالا پیش‌آگهی درمانی مثبت، M کم پیش‌آگهی درمانی منفی و ضعیف، M زیاد پیش‌آگهی درمانی مثبت، C و CF کم پیش‌آگهی درمانی مثبت برای اسکیزوفرنیا، FC زیاد پیش‌آگهی درمانی مثبت، H کم پیش‌آگهی درمانی ضعیف، H + کم ختم ناگهانی درمان به دلیل اضطراب بالا + هوش پایین، حرکت همیارانه CO بالا (۲ به بالا) و پرخاشگری AG پایین پیش‌آگهی درمانی مثبت، افزایش L و کاهش es بهبودی درمان کودکان، بعد از درمان افزایش تجربه واقعی EA $M + C$ ، در بخش عاطفی شکل به رنگ $FC / (CF + C)$ ، غالب $۲/۵ - ۱/۵$ بار بزرگتر پیش‌آگهی درمانی مثبت برای اسکیزوفرنیا و عود کمتر، در بخش پردازش Zd بالا یعنی سبک الحاقی بالا می‌رود.

استراتژی‌های جستجوی تفسیری بر اساس متغیرهای کلیدی در آزمون رورشاخ

استراتژی‌های جستجوی تفسیری بر اساس متغیرهای کلیدی در آزمون رورشاخ به شرح

زیر است:

متغیر مثبت	روال جستجوی خوشه‌ای معمول
شاخص اسکیزوفرنیا بالاتر از ۳ ($SCZI > 3$)	ادراک بین فردی > ادراک خود > عاطفه > کنترل > پردازش > میانجی > اندیشه پردازش
شاخص افسردگی بالاتر از ۵ ($DEPI > 5$)	اندیشه پردازش > میانجی > پردازش > ادراک بین فردی > ادراک خود > کنترل > عاطفه
$D \rightarrow Adj D$	(روال جستجوی باقیمانده باید برای متغیر کلیدی مثبت بعدی یا لیست متغیرهای ثالث شناسایی شود) > استرس موقعیت > کنترل
$CDI > 3$	اندیشه پردازش > میانجی > پردازش > ادراک بین فردی > ادراک خود > عاطفه > کنترل
$Adj D$ منفی است	(روال جستجوی باقیمانده باید برای متغیر کلیدی مثبت بعدی یا لیست متغیرهای ثالث شناسایی شود) > کنترل
$0/99 > لامبدا$	ادراک بین فردی > ادراک خود > عاطفه > کنترل > اندیشه پردازش > میانجی > پردازش
$0 > انعکاس$	(روال جستجوی باقیمانده باید از متغیر کلیدی مثبت بعدی یا لیست متغیرهای ثالث که شناسایی شده اند، انتخاب شوند) > کنترل > ادراک بین فردی > ادراک خود
درون نگری = EB	ادراک بین فردی > ادراک خود > عاطفه > کنترل > میانجی > پردازش > اندیشه پردازش
برون نگری = EB	اندیشه پردازش > میانجی > پردازش > کنترل > ادراک بین فردی > ادراک خود > عاطفه
$P > a + 1$	عاطفه > ادراک بین فردی > ادراک خود > کنترل > میانجی > پردازش > اندیشه پردازش
HVI مثبت	عاطفه > ادراک بین فردی > ادراک خود > کنترل > میانجی > پردازش > اندیشه پردازش

استراتژی‌های جستجوی تفسیری بر اساس متغیرهای ثالث کلیدی در آزمون رورشاخ

استراتژی‌های جستجوی تفسیری بر اساس متغیرهای ثالث کلیدی در آزمون رورشاخ به

شرح زیر است:

متغیر مثبت	روال جستجوی خوشه‌ای معمول
شاخص وسواس مثبت (OBS positive)	ادراک بین فردی → ادراک خود → عاطفه → کنترل → اندیشه پردازی → میانجی → پردازش
شاخص افسردگی مساوی با ۵ (DEPI=5)	اندیشه پردازی → میانجی → پردازش → ادراک بین فردی → ادراک خود → کنترل → عاطفه
EA > ۱۲	ادراک بین فردی → ادراک خود → عاطفه → میانجی → پردازش → اندیشه پردازی → کنترل
0 or M ⁺ > M _p or SUM6 SPEC SC > 5 M →	ادراک بین فردی → ادراک خود → عاطفه → کنترل → پردازش → میانجی → اندیشه پردازی
SUM SHAD > FM - M or Cf - C > FC - 1 Or Afit < 0/46	اندیشه پردازی → میانجی → پردازش → ادراک بین فردی → ادراک خود → کنترل → عاطفه
> 20% or Zd > +3.0 X - % or < - 3.0	ادراک بین فردی → ادراک خود → عاطفه → کنترل → اندیشه پردازی → میانجی → پردازش
3R + (2) / R < 33	کنترل → عاطفه → ادراک بین فردی → ادراک فردی اندیشه پردازی → میانجی → پردازش
MOR > 2 or AG > 2	اندیشه پردازی → کنترل → ادراک بین فردی → ادراک فردی عاطفه → میانجی → پردازش
T = 0 or > 1	اندیشه پردازی → پردازش → کنترل → عاطفه → ادراک بین فردی → ادراک فردی

شاخص‌های تشخیصی برخی از اختلال‌های روانی در آزمون‌های روانشناسی

اسکیزوفرنیا

شاخص‌های تشخیصی اسکیزوفرنیا در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند:

اوگدن (۱۹۷۷) دامنه وسیعی از مطالعاتی را که از آزمون رورشاخ استفاده کردند مرور کرد و چندین الگوی پاسخ مرتبط با پسیکوز به طور کلی و اسکیزوفرنیا به طور خاص عبارتند از: ۱) کیفیت ضعیف و تعداد کم پاسخ‌های حرکت انسانی (پاسخ‌هایی که در آن انسان‌ها به عنوان درگیر در حداقل چندین عمل جزئی ادراک می‌شوند)، ۲) پاسخ‌های حرکت حیوانی که در آن سازمان دهی پاسخ خیلی ضعیف است، ۳) تعداد پاسخ‌های شکل خالص به طور غیر عادی بالا و پایین (که در آن پاسخ مراجع به سادگی بر اساس فرم لکه، بدون ارجاع به هر جنبه دیگری) می‌باشد، ۴) پاسخ فقط به واسطه رنگ لکه دیکته می‌شود (که پاسخ‌های رنگ خالص است)، ۵) یک تعداد کم به طور غیر عادی پاسخ‌ها که در آن همه جنبه‌های لکه به سمت پاسخ یکپارچه می‌شوند (پاسخ‌های کل یا W)، ۶) یک تعداد پایین‌تر از متوسط پاسخ‌های رایج یا P (پاسخ‌هایی که توسط اکثر مردم ادراک شده‌اند) و ۷) ارائه بواسطه دیدن به طور مداوم پاسخ‌های یکسان یا مشابه در سرتاسر چندین لکه به دنبال هم.

از نظر اکسنر (۱۹۷۸، ۱۹۸۶) چندین تفاوت بین افراد اسکیزوفرنیک و عادی را در آزمون رورشاخ بیان کرده است. افراد اسکیزوفرنیک پاسخ‌های F و M بیشتری نسبت به هم افراد مرزی و عادی می‌دهند، گرچه ممکن است که درصد بالایی از پاسخ‌های F وجود داشته باشد. متوسط پاسخ‌های افراد مرزی ۶/۴ است در حالی که در افراد اسکیزوفرنیک متوسط پاسخ فقط ۳/۶ می‌باشد. تعجب آور نیست که بیماران اسکیزوفرنیک حداکثر دو مرتبه بیشتر از افراد مرزی و قطعاً به مراتب بیشتر از افراد عادی، پاسخ‌های غیر عادی دارند. همچنین افراد اسکیزوفرنیک در مقایسه با افراد عادی سه بار کمتر پاسخ‌های S و دو بار کمتر تعیین‌کننده‌های T می‌دهند. به طور اختصاصی‌تر، افراد اسکیزوفرنیک به طور معنی‌داری نمره کمتری در R، Sum t، DQt، D، Xt%، Pop، Aff و نمره بالاتری در Dd، (fQ-)، FQw، Sum

Sum SP.SL، Y، L در مقایسه با افراد عادی به دست می‌آورند (ماسون و دیگران، ۱۹۸۵).
اکسندر (۱۹۸۶) یک شاخص اسکیزوفرنیک را به وجود آورده است که شامل ملاک‌های زیر
می‌باشد:

$$1- X + \% < 70$$

$$2- \text{Sum FQ} > \text{Sum FQu, or } X - \% > 20$$

$$3- M = 0, \text{ or } \text{WSUMG} > 11$$

$$4- (\text{Sum DV} + \text{DR} + \text{INCOM} + \text{FABCOM} + \text{ALOG} + \text{CONTAM}) > 4$$

$$5- (\text{Sum DR} + \text{FABCOM} + \text{ALOG} + \text{CONTAM}) > (\text{Sum DV} + \text{INCOM}), \text{ or } M > 1$$

افراد اسکیزوفرنیک بیشتر از سایر گروه‌ها تمایل دارند، توده‌ای از پاسخ‌های رنگ
خالص را نشان بدهند و آنها گاه گاهی پاسخ‌های FC خیلی دلبخواهی (مانند موش‌های
صورتی) نشان می‌دهند. شوک رنگ یا تفسیرهای کلامی خوشایند در باره رنگ در کارت‌ها،
نشانه‌های پیش‌آگهی مطلوب در اسکیزوفرنیا در نظر گرفته می‌شود (فیلیس و اسمیت، ۱۹۵۳).
همراه با بیان‌های انحرافی مانند پاسخ‌های افسانه‌ای (دو خرگوش با یک چوب بیسبال)،
آلودگی (سر یک سوسک - ببر)، و ترکیب‌های ناجور (یک زن با یک سر یک اسب)، افراد
اسکیزوفرنیک تمایل به تشریح بیش از حد نمادسازی و پاسخ‌های نامربوط و نامعقول در این
الگوها و تعدادی از ادراک‌های لت و پار و تحریف شده دارند. افراد اسکیزوفرنیک بیشتر
احتمال دارد که تداومی از پاسخ‌های Dd را نشان دهند که یک درجه بالایی از بیش‌کنترلی را
در الگوهای پاسخ هایشان همراه با کم‌فعالی در ادراک‌های واقعی را منعکس می‌کند. آنها
همچنین ممکن است توده‌ای از پاسخ‌های جنسی به ویژه با ارجاع بیشتر به عمل جنسی تا
ارگان‌های جنسی را نشان دهند. یک تمایل برای کیفیت پاسخ‌ها برای بدتر شدن به سمت پایان
این آزمون وجود دارد. افراد اسکیزوفرنیک نه فقط درصد بالاتری از پاسخ‌های F را بلکه
همچنین سطوح بالاتر بیان شی به گونه‌ای که آنها آن درون پاسخ F ادراک می‌کنند، نشان
می‌دهند. در اصل منابع ایگوشان به سمت رفتار خیال پردازانه هدایت می‌شود.

در افراد اسکیزوفرنیک تعداد زیادی پاسخ با کیفیت ضعیف ملاحظه می‌شود. F زیاد در افراد اسکیزوفرنیک بعد از درمان حاکی از پاسخ جامعه پسند برای محدود کردن عواطف است. در اسکیزوفرنیا پاسخ زیاد با کیفیت ضعیف و کیفیت ضعیف پاسخ، Dd زیاد، Fu و F- زیاد، F زیاد بعد از درمان و در اسکیزوفرنیای نوع پارانوئید بیشتر است، Dd زیاد در افراد اسکیزوفرنیک کوشش برای محدود کردن ادراک نسبت به محیط برای هماهنگی این ادراکات با جهان درونی خود است. F کم اسکیزوفرنیای حاد دیده می‌شود، m در اسکیزوفرنیای درمان نشده وجود دارد، Fc زیاد بیانگر نامحتمل بودن اسکیزوفرنیا است، Fc کم و با کیفیت ضعیف پاسخ، Y کم در اسکیزوفرنیا ۲/۱۲، Z زیاد در بیمارانی که هذیان‌های سازمان یافته را فرافکنی می‌کنند. H کم، Ad و A در اسکیزوفرنیا (۳۱٪) است، X در اسکیزوفرنی با هذیان بدنی دیده می‌شود، An زیاد آناتومی، P کم در اسکیزوفرنیای بستری وجود دارد، Wsum6 ۴۵ در اسکیزوفرنیا، DR در سطح ۲ است، در شاخص توجیه عقلی AB + Art ۳ یا بیشتر در اسکیزوفرنیای نوع پارانوئید دیده می‌شود، C خالص ۳۲٪ است، در بخش میانجی فرمول $X + \%$ کمتر از ۷۰٪ (پایین) یعنی ۴۰٪ است. لذا یک شاخص بحرانی اسکیزوفرنیا (کمتر از ۵۰٪) از پنج شاخص تشخیص اسکیزوفرنیا می‌باشد. $F + \%$ پایین (۴۲٪) و $X + \%$ بالا (۳۷٪) است، در بخش میان فردی، پارانوئیدها سمت راست ۵۰٪ و در $H + A: Hd + Ad$ بیشتر تا عادی هستند (مارنات).

نشانه‌های اسکیزوفرنی شامل تعداد کم پاسخ فاقد کیفیت بالا $X + \%$ ، وجود یک یا چند ترکیب افسانه بافی سطح ۲ (FAB2)، بیش از یک پاسخ منفی حرکت انسان (M-) هستند. در شاخص اسکیزوفرنیا (SCZI) نمره ۴ یا بیشتر نشان دهنده بسیاری از ویژگی‌های اسکیزوفرنی مانند تفکر تحریف شده، ادراک نادقیق، روابط نامناسب میان فردی و کنترل نابسند، مثبت کاذب است. نمره برش ۵ یا ۶ حاکی از کاهش مثبت کاذب است. حتی با مثبت کاذب یک شاخص نیرومند تشخیص ویژگی‌هایی که با اسکیزوفرنی همخوانی دارند. اکسنر بیان می‌کند نمره برش ۴ یا ۵ یک نشانگر اسکیزوفرنیا است. این نشانه‌ها یک شاخص مفید کلی تحریف تفکر / ادراکی هستند.

بررسی کنید اگر ۴ یا بیشتر از وضعیت‌های زیر وجود دارد، نشانگر اسکیزوفرنیا مثبت

است:

SCZI (Schizophrenia index):

1- **Either:** $(X + \% < .61)$ and $(S - \% < .41)$ **OR:** $(X + \% < .50)$

2- $X - \% > .29$

3- **Either:** $(FQ- \geq FQu)$

OR: $(FQ- > FQ0 + FQ+)$

4- $(\text{Sum level 2 Sp. Sc.} > 1)$ and $(FAB2 > 0)$

*5- **Either:** $(\text{Raw Sum of 6 Spec. Scores} > 6)$ **OR:** $(\text{Weighted Sum of 6 Sp. Sc.} > 17)$

6- **Either:** $(M- > 1)$

OR: $(X - \% > .40)$

* توجه: نقطه برش‌ها برای 6، Raw Sum of 6، Weighted Sum of 6، و $1.3r + (2) / R$ باید

برای مراجعین جوان‌تر به منها و به علاوه یک انحراف استاندارد ادجاست شود.

شاخص‌های تشخیصی اسکیزوفرنیا در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند:

در آزمون TAT داستان‌های درهم و برهم و مغشوش، پاسخ محدود، ارائه نظرهای خود

ارجاعی یا نشان دادن واکنش‌های شخصی مانند تنفر و بیزاری در پاسخ به کارت‌ها، تمرکز

کم در پاسخ‌های شان، تفسیرها و نظرهای عجیب و غریب دیده می‌شود. نشان دادن

موضوع‌های پرخاشگرانه و جنسی مستقیم / موضوع‌های تعقیب / همه کار توانی / تغییرات منش

به شیوه‌های گنج‌کننده، عجیب و غریب، جادویی و سحر آمیز، ایده‌های ارجاعی (به ویژه از

کارت فعلی به کارت قبلی)، فقدان جهت یابی به شخص، مکان و زمان، مجاورت افراطی

مانند عمل قتل، فقدان مرزهای روشن جسم، انحراف زیاد از خواص محرک و موضوع‌های

عجیب یا جنسی مخرب وجود دارد (بلک، ۱۹۹۳، کارون، ۱۹۸۱).

شاخص‌های تشخیصی اسکیزوفرنیا در آزمون MMPI-2 به شرح زیر می‌باشند:

مقیاس ۸ به طور معمول بالاتر از ۶۵ می‌باشد. اکثر بیماران اسکیزوفرنیک تمایل به

داشتن نمره در دامنه ۸۵ - ۷۰ (مزمن بودن) دارند یا وانمود بد دارند. نمره بالا روی BIZ و

FAM دیده می‌شود. کد تاپ ۸-۷/۷-۸ در اسکیزوفرنیای مزمن و کد تاپ ۸-۷-۲ در

مرحله اولیه بیماری مشاهده می‌شود. با نمره استاندارد مقیاس F ۸۵ - ۶۵ / مقیاس ۸-۹۰

۷۰ / مقیاس ۷ پایین‌تر از مقیاس ۸، می‌توان اسکیزوفرنیا را پیش‌بینی نمود. مقیاس ۸ بالا / مقیاس

۱ ≈ ۸۵ و ۱۰ تا ۲۰ نمره استاندارد بالاتر از مقیاس‌های ۲ و ۳ بیماری اسکیزوفرنیا با هذیان جسمی و کد تایپ ۴-۸/۸-۴ نشان دهنده اسکیزوفرنیا/ اجزاء اصلی خصومت و خشم می‌باشد. شاخص‌های تشخیصی اسکیزوفرنیا در MCMI به شرح زیر می‌باشند:

اختلال تفکر (SS) اما مستعد برای خوب جلوه دهی، مرحله فعال، فقدان جهت یابی/ عاطفه نامتناسب/ توهم/ هذیان و برافراشتگی مقیاس‌های شخصیت اسکیزوئید، وابسته، خودآزار و اسکیزوتایپال (2A, S, 1 & 8B). مقیاس‌های اختلال افسردگی اساسی و اختلال هذیانی (CC & PP) نشان دهنده افسردگی و پارانویا است. $1, 2A + B, 3, 8A$ = اسکیزوفرنیای بستری. به طور کلی برافراشتگی در مقیاس‌های شخصیت اسکیزوئید، وابسته، دوری‌گزین، خوشیفته، منفی‌گرا، خودآزار و اسکیزوتایپال (2 & S, 1, 3, 5, 8A, 8B) دیده می‌شود.

شاخص‌های تشخیصی اسکیزوفرنیا در WAIS-R به شرح زیر می‌باشند:

عملکرد کلامی بالاتر از عملکرد عملی است. تمایل به موفقیت در سوال‌های سخت‌تر و شکست در برخی سوال‌های آسان‌تر، نمره‌های بالاتر روی B.D /INF /VOC و نمره‌های کمتر روی S/AR/ P.A /D.S/COM دیده می‌شود. بیش شمولی = S، نمره بالا = پیش‌آگهی خوب/ تداعی نامربوط = COM

افسردگی

شاخص‌های تشخیصی افسردگی در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند:

در افسرده‌ها زمان واکنش طولانی به کارت‌ها و چندین کارت محتمل است. وانگهی، تعداد پاسخ‌ها معمولاً کمتر از بیست تا می‌باشد. فرد در حین پاسخ دادن به آزمون رورشاخ اغلب تا حد زیادی خود انتقادگر است. یک درصد پایین پاسخ‌های خوب W یا اصلی و درصد F و یک درصد بالای پاسخ‌های رایج شایع هستند (اسویرسینسکی، ۱۹۸۵). پاسخ‌های FY یا MY به عنوان شاخص افسردگی دیده می‌شود (فیلیپ اسمیت، ۱۹۵۳) و چیزی شبیه یک پاسخ YF به ویژه در افسردگی خواهد بود. به طور تیپیک پاسخ‌های کم C و CF، تعداد اندک پاسخ‌ها و تعداد کم پاسخ‌های W، یا Wt (واگنر و هیس، ۱۹۷۰) وجود دارد. محتوای

دیسفوریک شایع است و پاسخ‌های ابر و عمق گاه گاهی درون سیستم اکسنر هست. ماسون و همکاران (۱۹۸۵) دریافتند که نمره‌های افراد افسرده در ملاک‌های نمره‌گذاری رورشاخ M، Xt%، رایج و به طور معنی داری بالاتر است روی DQv، Col - Shd، جمع V، جمع SP.SC به طور معنی داری پایین‌تر از نمره‌های افراد عادی است. آنها همچنین روی (fQ-) - (FQw)، Xt% و رایج در مقایسه با افراد عادی ولی بالاتر از اسکیزوفرنیک‌ها نمره دارند. اکسنر (۱۹۸۶) یک شاخص افسردگی دارد. ولی از موارد زیر به عنوان شاخص‌های عمومی افسردگی استفاده می‌شود:

$$\begin{aligned} \text{Sum FV} + \text{VF} + \text{V} &> 0 \\ \text{Color Sh Blend} &> 0 \\ (3r + (2)) / R &< 30 \\ \text{Sum FC}' + \text{C}'\text{F} + \text{C}' &> 2 \\ \text{Sum MOR} &> 3 \end{aligned}$$

بررسی کنید اگر ۵ مورد یا بیشتر صحیح هستند:

DEPI (Depression Index):

$$\begin{aligned} (\text{FV} + \text{VF} + \text{V} > 0) \text{ OR } (\text{FD} > 2) \\ (\text{Col} - \text{Shd Blends} > 0) \text{ OR } (\text{S} > 2) \\ (3r + (2) / R > .44 \text{ and } \text{Fr} + \text{rF} = 0) \text{ OR } (3r + (2) / R < .33) \\ (\text{Afr} < .46) \text{ OR } (\text{Blends} < 4) \\ (\text{Sum Shading} > \text{FM} + \text{m}) \text{ OR } (\text{Sum C}' > 2) \\ (\text{MOR} > 2) \text{ OR } (2 \times \text{AB} + \text{Art} + \text{Ay} > 3) \\ (\text{COP} < 2) \text{ OR } ([\text{Bt} + 2 \times \text{CL} = \text{Ge} + \text{Ls} + 2 \times \text{Na}] / R > .24) \end{aligned}$$

در آزمون رورشاخ پاسخ کم در افراد افسرده و کج خلق و پاسخ حرکت انسانی بسیار کم در افراد افسرده دیده می‌شود. در بیماران افسرده پاسخ کم، پاسخ حرکت انسانی بسیار کم، W کم، M کم، C و CF کم، C'، F'، C'، (شاخص افسردگی)، C' زیاد، T کم افسردگی بستری با Y زیاد، V زیاد، Y زیاد در افسرده سرپایی، Y کم در افسرده ۱/۸۱، FD زیاد + سایر شاخص‌ها به ویژه V بیانگر مشکلات عاطفی است، زوج‌ها و انعکاس زیاد، در صورت مانع محیطی برای موفقیت و Z در افسرده‌ها کمتر است. Hd زیاد، A زیاد، Ad و A بالا، X در بیماران افسرده‌ای که نگرانی در مورد کار کرد بدنی دارند. P زیاد، محتوای بیمارگونه ۲ یا بیشتر نشان دهنده افسردگی + اختلال استرس پس از سانحه است. محتوای بیمارگونه ۳ یا بیشتر

شاخص نیرومند افسردگی می‌باشد. تعداد پاسخ پایین بخش مرکزی یا اصلی (در بزرگسالان زیر ۱۷ پاسخ و در کودکان زیر ۱۵ پاسخ)، L بالا ۰/۹۹ >، C خالص ۰/۴۵، در شاخص پیچیدگی فقدان پاسخ مرکب وجود دارد. ترکیب رنگ - سایه داری V, F, T, Y, C و در بخش میانجی % - X ۲۰٪ می‌باشد (مارنات).

در شاخص افسردگی (DEPI) نمره ۴ حاکی از نشانه‌های اختلال افسردگی مانند نوسان خلق، نارضایتی، بدبینی، و نشانه‌های خفیف نباتی مانند خستگی، بیخوابی، کندی فکر و فقدان احساس لذت است. نمره ۵ و ۶ به ویژه ۷ احتمال یک اختلال عاطفی با تشدید نشانه‌های بالا را نشان می‌دهد. بیانگر انواع سنخ‌های مردم و دامنه گسترده‌ای از تشخیص‌های احتمالی مانند اختلال‌های شخصیت است. اصطلاح افسردگی گاه برای توصیف افراد دارای اختلال هیجانی، بدبین، خودشکن، بی حال و بی علاقه و احساس پوچی و ناتوانی در دست یافتن به کارهای رقابت انگیز در جامعه پیچیده به کار می‌رود. این شاخص رای سنجش کودکان و نوجوانان کارایی لازم را ندارد. لذا با توجه به موارد فوق عدم قطعیت افسردگی با این شاخص نشان داده می‌شود.

شاخص‌های تشخیصی اختلال افسردگی اساسی در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند:
داستان‌های کوتاه و کلیشه‌ای، اغلب فقط توصیف‌های کارت‌ها تا یک داستان واقعی، انجام واری هم در آزمون TAT و هم در آزمون رورشاخ مشکل است زیرا شخص امکان دارد فقط پاسخ تک سیلابی به هر کارت بدهد. موضوع احساس گناه، فقدان موفقیت و کفاره دادن از طریق رنج بردن شایع هستند. کارت‌های 12BG, 14, 3BM, 3BF احساس‌های افسردگی یک آزمودنی را بیرون می‌کشند. همچنین کارت 9GF می‌تواند احساس‌های فشار حتی تمایلات خودکشی را بیرون بکشد.

شاخص‌های تشخیصی اختلال افسردگی اساسی در آزمون MMPI-2 به شرح زیر می‌باشند:

- مقیاس ۲ = افسردگی مزمن

- DEP در مقیاس محتوایی و ANX در زنان

- کد تایپ ۷-۲/۲-۷ طیف افسردگی

شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی / ۱۲۳

- مقیاس ۴ منفعل - مهاجم / خصومت / افکار افسرده به جای کندی روانی حرکتی
- کد تایپ ۸-۲/۲-۳ (مقیاس ۸ اسکیزوافکتیو، بیقرار، طرح خودکشی)
- کد تایپ ۷-۸-۲ افسردگی شدید
- کد تایپ ۸-۷-۲ / ۲-۸-۴-۲ تفکیک افسردگی از اسکیزوفرنیا
- بالا بودن نمره روی مقیاس های F و ۸ و نمره پایین تر روی مقیاس ۹ نشان دهنده افسردگی شدید می باشد.
- کد تایپ ۹-۱ بیانگر افسردگی پنهان می باشد.
- شاخص‌های تشخیصی اختلال افسردگی اساسی در آزمون MCMI به شرح زیر می باشند:
- مقیاس های 1, 2B, 3, 8A
- مقیاس های CC و D بالاتر از ۸۵ است به ویژه با تظاهرات پسیکوتیک
- مقیاس A = افسرده ناراحت
- مقیاس های 2 و C بالاتر از ۸۵-۷۴، نشان دهنده تهی بودن و پوچی، دیسفوری، اجتنابی و خلق شدید است.
- MMPI-2 بهتر از MCMI است.
- مقیاس های 8A, 8B, 3, 2, A, CC & D
- شاخص‌های تشخیصی اختلال افسردگی اساسی در آزمون WAIS-R به شرح زیر می باشند:
- عملکرد کلامی پایین تر از عملکرد عملی
- پاسخ کوتاه
- در مقیاس های عملی، مقیاس P.C معمولاً بالاترین است.
- در مقیاس های کلامی، مقیاس های D.S / AR معمولاً پایین ترین است.
- مقیاس VOC بالا است.

مانیا

شاخص‌های تشخیصی مانیا در آزمون رورشاخ به شرح زیر می باشند:

رفتار آشفته باید به یک تعدادی از پاسخ‌های W ضعیف در آزمون رورشاخ منجر گردد. با توجه همزمان به جزئیاتی که سایرین اغلب زمان شروع پاسخ را نادیده می‌گیرند به طور تپیک خیلی کوتاه هستند و معمولاً تعداد کمی پاسخ M وجود دارد (واگنر و واگنر، ۱۹۸۱). شافر (۱۹۵۴) اظهار می‌کند که یک تعداد بالایی از پاسخ‌های افسانه بافی و یا پاسخ‌های shading در ترکیب با یک درصد بالای پاسخ‌های C، CF، Dd، S، و W، نیز توسط واگنر و هاینز (۱۹۸۱) تایید می‌شود.

M زیاد در بیماران مانیک زیاد است. در بیماران مانیک M زیاد (علایم روان‌پریشی)، A و Ad کم، تعداد پاسخ بالا (۳۳ با بالا) بخش مرکزی یا اصلی دیده می‌شود. در توازن تجربه EB، C، m، و C بالای غیر معمول مانیا را نشان می‌دهد (مارنات، ۱۳۸۴).

شاخص‌های تشخیصی مانیا در آزمون TAT شامل داستان‌های هیجانی، پراکنده، پرش و مکانیزم‌های دفاعی و علائم مانیک می‌باشد.

شاخص‌های تشخیصی مانیا در آزمون MMPI-2 به شرح زیر می‌باشند:

- مقیاس ۹
- برافراشتگی نمره روی مقیاس‌های ۴، ۸ و ۶
- نمره مقیاس ۲ در بعد مانیک اختلال سیکلوتایمی خیلی پایین است، به استثنای مرحله افسردگی در اختلال دو قطبی
- کد تایپ ۶-۹ بیمار مانیک را از بیمار اسکیزوفرنیک تفکیک می‌دهد.
- مقیاس ۳ در بیمار مانیک برافراشته است.
- مقیاس ۶ مرتبط با تحریک پذیری، خیلی تحریک پذیر بالاترین برافراشتگی روی مقیاس‌های ۳ و ۴ و کمترین برافراشتگی روی مقیاس‌های ۶، ۸ و ۹
- مقیاس ۷ بالا برای کنترل تنش و اضطراب
- در سطح متوسط مقیاس F پایین تر از مقیاس K باشد، انکار آسیب شناسی روانی را نشان می‌دهد.

شاخص‌های تشخیصی مانیا در آزمون MCMI به شرح زیر می‌باشند:

شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی / ۱۲۵

- نمره بالا روی مقیاس‌های S و C زمینه‌سازی تفاوتی هیجانی و دوسوگرایی می‌باشد.
- مقیاس N بالاتر از ۸۵ در طول مرحله بیماری
- مقیاس T ۸۵-۷۴ رفتار تکانه‌ای
- نمره بالا روی مقیاس SS پرش افکار و حالت گیجی را نشان می‌دهد، اگر نمره ۷۵ یا بالاتر باشد، ممکن است اسکیزوافکتیو باشد.
- مقیاس‌های N & 4, 5, 6A, P, T, PP
- شاخص‌های تشخیصی مانیا در آزمون WAIS-R به شرح زیر می‌باشند:
 - نمره بالا در رمز ارقام
 - نمره پایین در B.D, P.A, O.A (فقدان بازخورد)
 - عملکرد خوب در مقیاس‌های VOC, COM.SM (اگر فرم بی‌تابی/بی‌صبوری ممکن است پایین باشد).
 - تمایل به حرکت به سمت یک سوال جدید

اضطراب

شاخص‌های تشخیصی اضطراب در آزمون رورشاخ بدین شرح‌اند:

یک نشانه کلاسیک در رورشاخ، اضطراب بالا و ناتوانی برای مقابله با اضطراب زمان واکنش افراطی (هر دو شیوه) به کارت‌هاست. شوک رنگ، یا ناتوانی برای یکپارچه کردن و پاسخ دادن به طور متناسب به کارت‌های رنگی است، همچنین به طور رایجی به عنوان یک نشانه اضطراب یا نوروز بیان می‌شود (اکستر، ۱۹۸۶). به طور ضعیفی پاسخ‌های W به طور ضعیف یکپارچه شده، یک سطح زیر فرم قابل قبول ۸۰٪ - ۶۵٪، و همچنین پاسخ‌های مبهم از قبیل ابر، سیگار، نقشه‌ها ناشی از اضطراب بالا است. شافر (۱۹۶۴) بیان کرد که چندین پاسخ C یا P به طور متوسط پایین درصد F و پاسخ‌های محتوای تهدید دهانی بیانگر استعداد بالقوه برای اضطراب با حرکت بخ سمت اختلال پانیک است.

در محل ادراک، خصایص غیر معمول نشانه شناسی روان رنجوری ترس، اضطراب، گرایش‌های وسواسی فکری عملی را نشان می‌دهد و استفاده زیاد از آن انعکاسی از آسیب شناسی جدی می‌باشد.

W کم، FC کم، T, Y, C (همه تجارب آزارنده)، Y زیاد، Hd زیاد، An و X زیاد، P زیاد، L بالا ۰/۹۹، D کم یا EA-es کم در سربازان مبتلا به اختلال استرس پس از سانحه (مارنات)، FM. زیاد نشان دهنده دفاعی بودن، استفاده از توجیه عقلی، دلیل تراشی، واپس روی و جانشین سازی برای کاهش اضطراب می‌باشد

شاخص‌های تشخیصی اضطراب در MMPI-2 به شرح زیر می‌باشند:

- برافراشتگی روی مقیاس‌های ۲، ۳ و ۷
- مثلث نوروتیک: مقیاس‌های ۱، ۲، ۳
- مقیاس F بالا است، برخی برافراشتگی‌ها روی اکثر مقیاس‌ها به استثناء مقیاس‌های ۵، ۶ و ۹ وجود دارد.

- وجود نمره‌های بالا روی مقیاس‌های A, ANX, FRS

شاخص‌های تشخیصی اضطراب در MCMI به شرح زیر می‌باشند:

- برافراشتگی بالا روی مقیاس A
- مقیاس‌های D و H بالاتر از ۷۵، اختلالات سوماتیک و افسردگی
- نوع شخصیت: 2A & B, 8A, 8B, C, S
- مقیاس ۷ به طور منفی با تجربه آشکار اضطراب همبستگی دارد.
- نمره بالا روی مقیاس B برای رویارویی با اضطراب مزمن
- مقیاس‌های A & 2, 8A, 8B

شاخص‌های تشخیصی اضطراب در WAIS-R به شرح زیر می‌باشند:

- نمره پایین روی مقیاس‌های A.R و D.Span
- عملکرد پایین‌تر در کل
- اشتباهات غیر منتظره روی مقیاس‌های O.A و B.D

- خطاها در INF اولیه

وسواس

شاخص‌های تشخیصی وسواس در آزمون رورشاخ به شرح زیر هستند:

بیان‌های شک و تردید همراه با بیان‌های موشکافانه، ملانقطی و کوتاه نظرانه انتظار می‌رود. علاوه بر این، انتظار می‌رود که فرد نمره بالایی روی کل پاسخ‌ها، یک نمره بالا W و یا Dd، یک نمره بالا در صد F+، جزئیات تیز و احتمال پاسخ‌های فضای سفید را بدهد. به طور کلی پاسخ‌های رنگ کمی وجود دارند و اگر پاسخ‌های رنگ فرم ضعیف اتفاق بیفتد، انتظار می‌رود تصور برود که آنها جبران را بیان کنند (شافر، ۱۹۵۴).

افراد وسواسی - جبری تمایل به انتقاد به لکه‌ها همچنین به پاسخ‌هایشان دارند و ممکن است نگرانی در باره تقارن کارت‌ها بیان کنند. برخی ترکیب‌های تعجب آور یا پاسخ‌های تصویری ممکن است اتفاق بیفتد؛ برای مثال در در کارت X "دو کرم خاکی دارند از چشم‌های خرگوش بیرون می‌آیند".

Dd زیاد در وسواسی‌ها تمرکز بر جزئیات موقعیت و کاهش اضطراب و کنترل بر ادراک‌هایشان را نشان می‌دهد، خشکی و انعطاف ناپذیری فرایند فکری به ویژه با افزایش Dd زیاد و کاهش W دیده می‌شود. پاسخ خیلی زیاد، خصایص غیر معمول محل ادراک یا W، کم، Dd زیاد، C زیاد، افزایش Hd در برابر H، An و X زیاد، P کم احتمال اسکیزوفرنیای نهفته، تعداد پاسخ بالا (۳۳ به بالا) بخش مرکزی یا اصلی، در شاخص توجیه عقلی $AB + Art$ ۳ یا بیشتر در وسواسی، در بخش پردازش Zd بالا (بالا تر از ۳) وجود دارد.

شاخص سبک وسواسی (OBS) (این افراد کمال گرا، نامصمم، اشتغال ذهنی در مورد جزئیات، مشکل در بیان هیجان‌های خود، محتاط، محافظه کار، همنوا و سنتی (فراوانی زیاد P)، پردازش اطلاعات به گونه افراطی از روی قواعد و روش شناسی، در ZD بسیار الحاقی، لزوما آسیب شناسی روانی نیست بلکه نشانگر سبک رویکرد مراجع به جهان و پردازش

اطلاعات است. سبک بیش از حد انعطاف ناپذیر شامل بدکاری فرد به ویژه زیر فشار یا موقع تحقق اهدافی در زمان محدود دیده می‌شود.

OBS (Obsessive Style Index):

- (1) $Dd > 3$
- (2) $Zf > 12$
- (3) $Zd > + 3.0$
- (4) $Populars > 7$
- (5) $FQ+ > 1$

.....

بررسی کنید اگر یکی یا بیشتر صحیح است:

Conditions 1 to 5 are all true

2 or more of 1 to 4 are true AND $FQ+ > 3$

3 or more of 1 to 5 are true AND $X + \% > .89$

$FQ+ > 3$ AND $X + \% > .89$

شاخص‌های تشخیصی و سواس در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند:

جمله‌ها و عبارات موشکافانه، ملانقطه‌ای و کوتاه‌نظرانه، دوسوگرایی روی موضوع‌ها و تاکید بر روی جزئیات محتوای داستان در آزمون TAT شایع هستند به‌ویژه اگر فرد نیز به سمت پارانویا نیز جهت پیدا کرده باشد. داستان‌های ایده آلیستی و خیال پردازی‌های esoteric گرچه غیر هیجانی ممکن است رخ بدهند.

شاخص‌های تشخیصی و سواس در MMPI-2 به شرح زیر هستند:

- نیمرخ شایع ۷-۸/۸-۷ (۷-۸ عملکرد مختل و افسردگی) و ۲-۷/۷-۲ (افسردگی و

گوشه گیری اجتماعی)

- ۸-۷-۲ (احساس ناامیدی)

- ۷: نیمرخ نادری است ولی نمره بالا فوییا و سواس فکری را نشان می‌دهد.

- ۷ و سواس فکری را پیش بینی می‌کند تا سواس اجباری

شاخص‌های تشخیصی و سواس در MCMI به شرح زیر می‌باشند:

- برافراشتگی افراطی روی مقیاس‌های D و H تا A (بیان آشکار وجود ندارد)

- برافراشتگی روی مقیاس‌های S, 2A, 8A وجود ندارد.
- مقیاس ۷ برافراشته است.
- شاخص‌های تشخیصی وسواس در WAIS-R به شرح زیر هستند:
- IQ بالاتر از سایر اختلال‌ها است.
- هوشبهر کلامی بالاتر از عملی است.
- O.A و B.D به ندرت منجر به پاسخ‌های نادرست می‌گردد.
- عملکرد خیلی خوب روی مقیاس‌های VOC, SIM, COM
- افزایش در مقیاس P.A (عقلانی سازی)

شاخص‌های تشخیصی اختلال‌های شخصیت در آزمون‌های روانشناسی

اختلال شخصیت پارانوئید

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت پارانوئید در آزمون رورشاخ به شرح زیر هستند:

در آزمون رورشاخ بیماران مبتلا به اختلال شخصیت پارانوئید مستعد رنجش و خشم از محرک‌های مبهم هستند و از این رو با انتقاد ملایم، طرد گاه گاهی، از کوره در رفتن از کارت‌ها و با تمرکز کردن روی پاسخ‌های جزئی به آزمون رورشاخ پاسخ می‌دهند. F% و F+% بالا هستند و پاسخ‌های نسبتاً کم M (به ویژه در سطح عقلانی شان) و پاسخ‌های کم رنگ وجود دارند. افراد مبتلا به اختلال شخصیت پارانوئید که بزرگ منشی دارند، بیشتر احتمال دارد که پاسخ‌های W داشته باشند. پاسخ‌های رایج و حیوانی شایع هستند و ثبت پاسخ معمولاً محدود است.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت پارانوئید در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند:

در آزمون TAT سوء ظن و شک روی کارت‌های معینی برای مثال کارت‌های 9GF،

11 و 16 محتمل است (بلک، ۱۹۹۳)

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت پارانوئید در MMPI-2 به شرح زیر هستند:

۱۳۰ / شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی

- نمره بالا روی مقیاس ۶
- استفاده از نوعی پاسخ دادن تصادفی
- تحریک پذیر و بیقرار در فرم انتخاب اجباری
- مقیاس‌های ۱-۶-۳ و K (استفاده از مکانیزم دفاعی انکار و فرافکنی)
- برافراشتگی متوسط روی مقیاس ۸ (پیشانی و ناراحتی فوری)
- نمره بالا روی مقیاس محتوایی CYN
- شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت پارانوئید در MCMI به شرح زیر می‌باشند:
- برافراشتگی روی مقیاس‌های 6B و P (ناتوانی از قضاوت درست / صحیح از نادرست / غیر صحیح و با شخصیت ضد اجتماعی رخ می‌دهد)
- برافراشتگی روی مقیاس‌های 5 و P (با شخصیت خودشیفته رخ می‌دهد) و 8A و P (با شخصیت منفعل مهاجم رخ می‌دهد)
- برافراشتگی روی مقیاس A (تجربه‌های دلهره و هراس)
- شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت پارانوئید در WAIS-R به شرح زیر می‌باشند:
- نتایج در جزئیات زیاد (از قبیل مقیاس درک مطلب، تشابهات، محاسبه و تکمیل تصاویر و برخی از تنظیم تصاویر بالا است).
- خشکی و سوء ظن روی مقیاس درک مطلب
- مقیاس تشابهات بالاترین است.
- جزئیات خیلی ضعیف روی مقیاس فراخنای ارقام (Digit symbols)

اختلال شخصیت اسکیزوئید

- شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت اسکیزوئید در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند:
- هم اختلال شخصیت اسکیزوئید و هم اسکیزوتایپال، ثبت پاسخ محدود همچنین برخی پردها را در آزمون رورشاخ ارائه می‌دهند. درصد بالای پاسخ‌های محتوای حیوانی و

پاسخ‌های پایین رنگ انتظار می‌رود. پاسخ‌های پایین H یا پاسخ‌های با کیفیت پایین H را می‌توان انتظار داشت. گاهی یک پاسخ مبهم یا حتی یک پاسخ FC حمایت شده عجیب و غریب گاه گاهی، وجود دارد. اکسندر (۱۹۷۸، ۱۹۸۶) اظهار می‌کند که چنین افرادی احتمالاً یک پتانسیل تجربی بالاتری دارند تا عمل واقعی و اینکه تولید پاسخ M آنها معمولاً نسبت به کیفیت کلی پروتکل بالا است. آنها احتمالاً همچنین زمان واکنش کمی به بسیاری از کارت‌ها نشان می‌دهند.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت اسکیزوتایپال در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند: یک ثبت پاسخ محدود همراه با یک مطلوبیت موضوع blandness of theme و تصویر منش character portrayal عملکردی شایع در این افراد در آزمون TAT است.

اختلال شخصیت اسکیزوتایپال

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت اسکیزوتایپال در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند:

این افراد شباهت‌هایی با الگوی‌های پاسخ دهی افراد اسکیزوتایپال دارند. به هر حال در بسیاری از جهات افراد اسکیزوتایپال به افراد اسکیزوفرنیک و اختلال شخصیت مرزی نزدیک‌تر هستند، به ویژه در عملکردشان روی آزمون‌هایی مانند WAIS - R و رورشاخ (اسویرسینسکی، ۱۹۸۵). الگوهایی که قبلاً برای افراد اسکیزوفرنیک حاد و کمتر پریشان ذکر شدند، برای این افراد نیز کاربرد دارند.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت اسکیزوتایپال در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند: - ارائه نظرهای خود ارجاعی، نظرهای عجیب و غریب، تجارب غیر معمول، جادویی و خرافی، ترس و تخیل

اختلال شخصیت نمایشی

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت نمایشی در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند:

افراد مبتلا به اختلال شخصیت هیستریونیک اغلب آن چیزی که ارائه می‌دهد ممکن است، تعداد کمی از پاسخ‌های شگفت آور ابتدایی و پاسخ‌های بلوکه شده و یا تعداد کمی رنگ یا پاسخ‌های سایه، در نظر گرفتن شدت آشکار و درگیری باشد. اما این به طور مستقیم به فقدان درون نگری و بینش‌شان بستگی دارد. یک درصد پایین $W\%$ و یک تأکید روی جزئیات آسان، آشکارا وجود دارد. آنها ممکن است برخی از کارت‌ها را به عنوان ترسناک یا زشت توصیف کنند. آنها ممکن است حیوانات هیولایی یا ترسناک را ببینند و پاسخ‌هایی شامل کنایه‌ها و معانی جنسی را به کارت‌ها بدهند. ضمناً، آنها محتوای ملال آور در کارت‌ها را انکار می‌کنند. تعداد کمی از پاسخ‌های W و M ، نسبت به هوش وجود دارد. گاهی اوقات افراد مبتلا به اختلال‌های شخصیت نسبت به کارت‌های رنگی، پاسخ‌های "خون" ایجاد خواهند کرد.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت نمایشی در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند:

داستان‌های TAT اغلب شامل موضوع‌های کنترل و وابستگی است و آنها حتی ممکن است شخصی بشوند و برخی بیان عاطفی تولید کنند. انسداد گاهگاهی برای تصویرهای "جنسی" یا "پرخاشگری" رخ می‌دهد و برخی کارت‌ها ممکن است "زشت"، "بیمار کننده" یا مشابه این واژه‌ها نامیده شوند. مانند افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی "دو نیمه سازی ابتدایی"، ارائه دهنده کاراکترهایی چون همه خوب یا بد، یا در یک موقعیت *juxta* نامتجانس، گهگاهی دیده می‌شوند (بلک، ۱۹۹۳).

اختلال شخصیت خودشیفته

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت خودشیفته در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند:

افراد مبتلا به اختلال شخصیت خودشیفته تمایل دارند تا پاسخ‌های "به سمت و سوی من" بدهند. اگر آنها احساس کنند که متخصص بالینی به طور مثبتی به آنها توجه دارد، آنها در مقایسه با افراد هیستریونیک پاسخ‌های بیشتری ارائه می‌دهند، اما به ندرت در جزئیات دقیق، به ویژه در پاسخ‌های M و W . در نتیجه این پاسخ‌ها کیفیت ضعیفی را نشان می‌دهند. در یک

سبک مرتبط، % + F بالا نیست. اگر آنها پریشان هستند، آنها ثبت‌های محدود تولید می‌کنند که روی پاسخ‌های رایج و حیوانی متمرکز است و ممکن است پاسخ‌های انعکاس یا "جفت" را ارائه دهند.

افراد مبتلا به اختلال شخصیت خودشیفته تعداد بالاتری از پاسخ‌های رنگ (C) دارند تا افراد مبتلا به اختلال وسواسی جبری و پاسخ‌هایی که در ثبت وسواس فکری اتفاق می‌افتند با الگوی پاسخ کلی بهتر یکپارچه و ادغام می‌شوند. آنها به‌ندرت به طور مستقیم به سایه پاسخ می‌دهند، اما اغلب پاسخ‌های بافت می‌دهند که ظاهراً از طریق فرم یا طرح کلی (زمینه) می‌باشد. اگر خودشیفتگی به سمت بیان بدنی مستقیم کانالیزه گردد ممکن است به پاسخ‌هایی از قبیل "ورزش کردن مردم" اشاره شود. پاسخ‌هایی که یک کیفیت پر آب و تاب یا پر زرق و برق و نمایشی دارند پیدا می‌شوند. همچنین تصور می‌رود که پاسخ‌های متمرکز بر غذا یا پوشاک و لباس تجملی، به ویژه فرم‌های عجیب و غریب لباس یا پاسخ‌های عطر و جواهر، بیانگر اختلال شخصیت خودشیفته باشد (شافر، ۱۹۵۴). همچنین تاکید هم بر روی پاسخ‌های CF و هم C نشان دهنده خودشیفتگی است.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت خودشیفته در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند:
داستان‌های TAT اغلب خالی از محتوای معنی دار است و اختلال شخصیت خودشیفته ممکن است از طریق یک پایان "جذاب و دلفریب" یا یک شوخی مرتبط، از ذات و ماهیت داستان بکاهد. کارت‌هایی که یک پاسخ برای فانتزی اضطراب آور بالقوه را طلب می‌کند مانند MF 13، ممکن است یا به یک داستان اجتنابی سطحی یا یک داستان جنسی پر هیاهو یا محتوی شوک برانگیز، انعکاس مجدد یک اجتناب از ویژگی‌های اساسی کارت‌ها منجر شود (بلک، ۱۹۹۳).

اختلال شخصیت ضد اجتماعی

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت ضد اجتماعی در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند:

گاکونو و میلوی (۱۹۹۴) با استفاده از سیستم اکسنر دریافت که متغیرهای زیر نمونه‌ای از پسیکوپات هستند:

(۱) تقریباً ۲۰ پاسخ

(۲) ویژگی‌های هسته‌ای: $0/99, D = 0, Adj D = 0 > \text{لامبدا}$

(۳) بخش عاطفی: $FC: CF + C = 14, Afr < 0/50, C > 0$ خالص، $T = 0, Y = 0, > 2$

فضای سفید

(۴) بخش بین فردی: $H = 2$ خالص، $(Hd) = Hd = 2/5 + (Hd), COP = 0, Ag = 0$

$Sx = 1$

(۵) بخش ادراک خود: $W: M > 3:1, Per > 2, Rf = 1$

(۶) بخش شناختی: $X + \%$ و $F + \%$ هر دو حدود 55% ، $X - \%$ مساوی ۲۲ است، M

مساوی ۱ است، $WSum6 SpecSc$ مساوی ۱۷ است.

در آزمون رورشاخ افراد مبتلا به اختلال شخصیت ضد اجتماعی معمولاً نماهای تصادفی در عین حال زیرکانه و هوشیارانه نشان می‌دهند که بر عکس پروتکل‌های حداقل به طور متوسط محدود و کم عمق آنها است (هیر، ۱۹۸۶). اگر آنها دفاعی هستند، ثبت کاملاً محدود خواهد بود و آنها ممکن است کارت‌هایی را طرد کنند که آنها می‌توانند به وضوح به لحاظ شناختی رفتار کنند. از طرف دیگر تعداد کم تا متوسطی از پاسخ‌ها ارائه می‌شوند. ادراک‌های مبهم ممکن است در ابتدا دیده بشوند و سپس به طور پوزر و برقی توسعه پیدا کنند، احتمالاً همراه با دلفریبی و جذابیت گرچه با نظریات خصمانه. ممکن است طردهای دفاعی کارت‌ها وجود داشته باشد و معمولاً یک پاسخ تاخیری به کارت‌های رنگی وجود دارد. آنها به رنگ پاسخ می‌دهند (به ویژه پسیکوپات اولیه)، گرچه اغلب بیشتر به روش‌های ابتدایی و تکانشی، با پاسخ‌های رنگ خالص (C) (گاکونو و میلوی، ۱۹۹۴). در حالی که تعداد کمی پاسخ‌های M و W، فقدان سایه داری و $F + \%$ وجود دارند، تعداد بالایی از پاسخ‌های رایج وجود دارند. تعداد بالایی از پاسخ‌های حیوانی به جای پاسخ‌های انسانی و گاهی اوقات اسلحه‌های ذکر شده وجود دارند (واگنر و واگنر، ۱۹۸۱، شافر، ۱۹۵۴).

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت ضد اجتماعی در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند: داستان‌های TAT اغلب تا حدی در موضوع نوجوانی هستند، و گرچه شخصیت داستان ممکن است درگیر در یک عمل منفی باشد، اشاره اندکی به مجازات متناسب با آن عمل وجود دارد. از طرف دیگر اگر آنها تقاضای اجتماعی از موقعیت، به عنوان لزوم برخی تفسیرها روی مجازات را دریافت کنند، آنها توضیح خواهند داد ولی با عمق کم و سطحی (کارون، ۱۹۸۱).

اختلال شخصیت مرزی

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت مرزی در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند: در آزمون رورشاخ ترکیب‌های افسانه وار و غیر منطقی و نامتجانس رخ می‌دهند، اما وقتی آلوده ساختن‌های واقعی رخ می‌دهند، احتمالاً آن بیشتر اختلال اسکیزوفرنیک را نشان می‌دهد (اسویر سینک، ۱۹۸۵).

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت مرزی در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند: در آزمون TAT "دو نیمه کردن ابتدایی"، یک مشخصه بارها اشاره شده اختلال شخصیت مرزی، در کاراکترهایی که همه خوب یا همه بد هستند دیده می‌شود، برای مثال، فرشته‌ها و شیطان‌ها)، در کاراکترهایی که در آن فقط یک طرف شخصیت به تصویر کشیده شده یا حتی پذیرفته شده است یا ویژگی‌های خوب - بد به طور نامتجانسی قرار داده شده‌اند. تصاویر با تاثیر شدید نامتناسب، موضوع‌های اضطراب جدایی و برون ریزی به جای موضوع‌های ارضاء تاخیری شایع هستند (بلک، ۱۹۸۶).

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت مرزی در MMPI-2 به شرح زیر می‌باشند:

- برافراشتگی کلی در نیمرخ به ویژه روی مقیاس‌های ۴، ۲، ۸
- مقیاس F پایین تر و مقیاس‌های K، ۰ بالاتر از اسکیزوفرنیا
- مقیاس ۶ برافراشته (مدیریت خشم)
- مقیاس ۹ برافراشته و افت در نمره مقیاس ۲ (بی ثباتی خلقی)

- ANX, DEP و یا مقیاس محتوایی ANG (اختلال شخصیت)

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت مرزی در MCMI به شرح زیر می‌باشند:

- نمره بالا روی مقیاس C

- برافراشتگی متغیر روی مقیاس‌های A, H, N و D

- برافراشتگی روی مقیاس 8A (دمدمی، منفعل مهاجم)

- نمره بالا روی مقیاس‌های 3, 4, 7 و یا 8A (تخریب و تباهی)

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت مرزی در WAIS-R به شرح زیر می‌باشند:

- نمره‌های پایین در مقیاس‌های عملی (الحاق قطعات و طراحی مکعب‌ها)

- راه حل دلخواهی در مقیاس محاسبه

اختلال شخصیت اجتنابی

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت اجتنابی در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند:

در آزمون رورشاخ پاسخ‌های M مسدود شده یا نسبتاً نافع‌شایع هستند. تعداد بالایی از پاسخ‌های رایج رخ می‌دهند، و محتوا ممکن است روی حیوانات منفعل‌تر مانند خرگوش و آهو (گاهی اوقات آزار و صدمه رسیده یا کشته شده) یا روی تعامل‌های منفعل در پاسخ‌های M متمرکز شود.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت اجتنابی در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند:

در داستان‌های آنها اجتناب از تعارض‌ها و پاسخ‌های کوتاه دیده می‌شود. نتیجه و پایان داستان، منسجم و هدفمند نیست. اضطراب آنها آسیب دیدن است. مکانیزم‌های دفاعی انکار و سرکوبی، و مکانیزم‌های دفاعی ناپخته و نوروپیک در آنها دیده می‌شود.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت اجتنابی در MMPI-2 به شرح زیر هستند:

- کد تاپ ۷-۲/۲-۷ شایع است (افسردگی در باره طرد شدن، شک به خود)

- نمره بالاتر روی مقیاس ۰ (گوشه‌گیری اجتماعی)

- کاهش متوسط روی مقیاس مقیاس ۹

- نیمرخ ۴-۳/ برافراشتگی متوسط روی مقیاس‌های ۶، ۷، ۲ اگر انرژی به خشم کانالیزه شده است.
- کد تایپ ۷-۶/۶-۷ نشان دهنده این اختلال است.
- مقیاس ۸ در نتیجه طرد و گوشه‌گیری اجتماعی
- شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت اجتنابی در MCMI به شرح زیر می‌باشند:
 - مقیاس 2A بالاتر از ۸۵، نمره پایین روی مقیاس‌های 4,7
 - برافراشتگی روی مقیاس‌های اضطراب منتشر (A) و افسرده خویی (D)
 - برافراشتگی متوسط روی مقیاس‌های 8B و C (به طور همزمان رخ دهند)
 - برافراشتگی بالاتر روی مقیاس S (جبران)
- شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت اجتنابی در WAIS-R به شرح زیر می‌باشند:
 - مقیاس‌های کلامی بهتر از عملی هستند.
 - زنان (نقش سنتی) نمره پایین در مقیاس محاسبه
 - وابستگی در محتوای مقیاس‌های درک مطلب و تنظیم تصاویر

اختلال شخصیت وابسته

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت وابسته در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند:

ثبت رورشاخ اغلب تا حد زیادی انعکاسی از نگرش به آزمونگر است. یک فرد مبتلا به اختلال شخصیت وابسته که احساس می‌کند در موقعیت اجرای آزمون پذیرفته شده و معتقد است که آزمونگر متمایل به تعداد بالایی از پاسخ‌ها است، ثبت وسیعی را در آزمون رورشاخ تولید خواهد کرد. در غیر اینصورت، یک ثبت با تعداد کم تا متوسط پاسخ‌ها از این فرد می‌تواند انتظار رود. مانند افراد مبتلا به اختلال شخصیت اجتنابی، در افراد مبتلا به اختلال شخصیت وابسته، پاسخ‌های حیوانی منفعل و M منفعل، همچنین تعداد بالایی از پاسخ‌های رایج پیدا می‌شوند. همچنین در اختلال شخصیت وابسته، نسبت به سایر اختلال‌های شخصیت،

تمایل به سمت استفاده از پاسخ‌های رنگ به جای شکل در پاسخ‌های تعیین‌کننده‌ها وجود دارد و احتمال پاسخ‌های ادراک شده جزئی - کوچک وجود دارد.

دو گروه از نمرات رورشاخ به طور کلی اشاره به وابستگی دارند: اول: حتی یک پاسخ به غذا نشانه‌ی وابستگی است. البته داده‌ها در رابطه با این ادعا ضعیف است و مطالعاتی که ارتباط بین این دو را بیان کند گزارش نشده است. دوم، مقیاس رورشاخ در زمینه وابستگی اشاره به وابستگی دهانی دارد. اگرچه پژوهش‌های قابل توجهی در زمینه مقیاس وابستگی دهانی و رفتار وابسته گزارش نشده است تنها یک مطالعه رابطه مقیاس وابستگی دهانی و اختلال شخصیت وابسته را بررسی کرده است. بورنستاین (۱۹۹۸)، از پرسشنامه تشخیصی شخصیت-اصلاح شده (PDQ-R) برای تشخیص اختلالات شخصیت استفاده کرد. او نشان داد که که دانشجویان لیسانسی که نمرات بالاتر از آستانه را در اختلال شخصیت وابسته در این پرسشنامه می‌گیرند نمرات بالاتری در مقیاس وابستگی دهانی نسبت به دیگر انواع اختلالات شخصیت می‌گیرند.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت وابسته در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند:

در افراد مبتلا به اختلال شخصیت وابسته موضوع‌های وابستگی و موافقت اغلب در کارت شماره 2 آزمون TAT آشکار می‌شود (بلک، ۱۹۹۳).

اختلال شخصیت وسواسی - جبری

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت وسواسی - جبری در آزمون رورشاخ به شرح زیر هستند:

در آزمون رورشاخ تاکید زیادی روی پاسخ‌های D و Dd، با پاسخ‌های بالای $F + \%$ و پاسخ‌های کمتر W و رنگ وجود دارد. برخی پاسخ‌ها بیش از حد، با جزئیات خاصی توصیف می‌شوند و آنها انتقادها و نابودی را توصیف می‌کنند. نسبت به سایر بیماران مبتلا به اختلال‌های شخصیت، بیماران مبتلا به اختلال شخصیت وسواسی - جبری روی هم رفته، تعداد بالای پاسخ‌های زیادی را تولید می‌کنند.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت وسواسی - جبری در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند:

در افراد مبتلا به اختلال شخصیت وسواسی - جبری، داستان‌های TAT اغلب مفصل و طولانی، با موضوعات متنوع ارائه می‌شوند. گاهی اوقات موضوع اولیه بر اساس تمرکز روی جزئیات از دست می‌رود، به ویژه تحت عنوان آنچه توسط کارت‌های معینی برای مثال کارت‌های ۲ و 13 MF مطرح می‌گردند (بلک، ۱۹۸۶).

اختلال شخصیت منفعل - مهاجم (منفی گرا)

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت منفعل - مهاجم (منفی گرا) در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند:

در آزمون رورشاخ یک زمان پاسخدهی طولانی و درصد بالای FC و پاسخ‌های فضای سفید، همچنین یک تعداد نسبتاً بالای پاسخ‌های بافت و رایج ذکر می‌شوند. ترکیب‌های عجیب و غریب گاه گاهی محتوای پرخاشگرانه و منفعل مانند کودکان و اسلحه‌ها، ممکن است رخ بدهند، ترجیحاً تکالیف مطلق رنگ یا محتوا به یک فضای سفید ممکن است وجود داشته باشند (واگنر و واگنر، ۱۹۸۱). افراد مبتلا به اختلال شخصیت منفعل - مهاجم ممکن است پاسخ‌هایی تولید کنند که به طور مستقیم به الگوی ارتباطی آنها مانند دستکاری منفعلانه دیگران یا استدلال کردن (arguing or animals sneaking around) اشاره می‌کند.

بسیاری از مؤلفان اظهار داشته‌اند که استفاده از فضای سفید به تمایلات منفی گرایانه‌ای اشاره دارد که ویژگی‌های شخصیتی افراد مبتلا به اختلال شخصیت منفعل - مهاجم هستند. یک پاسخ محتوایی - پرخاشگرانه مانند بمب‌ها، آتش، چیزهای برنده و قیچی‌ها یا آتشفشان، احتمالاً بیشتر در افراد مبتلا به اختلال شخصیت منفعل - مهاجم مشاهده می‌شود که به تهدید کردن پرخاشگری (در مواردی) به طور واقعی تمایل دارند. فیلیپز و اسمیت (۱۹۵۳) اظهار می‌کنند که یک پاسخ بافت - خشن نیز ویژگی شخصیتی این الگو است.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت منفعل - مهاجم (منفی گرا) در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند:

داستان‌ها پر خاشگری انفعالی را نشان می‌دهند. موضوعات رها کردن در این افراد دیده می‌شود. معمولاً مکانیزم‌های دفاعی آنها مانند بیماران وسواسی است.

اختلال شخصیت آزارگر

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت آزارگر در آزمون رورشاخ به شرح زیر می‌باشند: شخصیت‌های آزارگر معمولاً پاسخ‌های محدود و دفاعی به آزمون رورشاخ می‌دهند. مانند افراد ضد اجتماعی و خودشیفته، می‌توان انتظار داشت که $F + \%$ ، در سطح پایینی وجود داشته باشد، اما نه کاملاً به کمی پاسخ افراد ضد اجتماعی، اغلب به دلیل سفسطه و یکپارچگی بیشتر شخصیت (گرچه به یک شکل تحریف شده) (هیر، ۱۹۸۶). تعداد پاسخ‌های W بیانگر عقلانی سازی بزرگ منشانه و حس محق بودن است (اکسندر، ۱۹۸۶). M باید پایین باشد همان طور که در یک فرد مبتلا به شخصیت ضد اجتماعی وجود دارد. اما وقتی M وجود دارد، احتمالاً فعال، کاملاً متداول و پر خاشگرانه می‌باشد. پاسخ‌های حیوانی و رایج نیز باید شایع باشد که دفاعی بودن را منعکس می‌کند. در تحلیل محتوای پاسخ‌ها ممکن است تعدادی پاسخ‌های متظاهرانه و خودنمایی و پر زرق و برق نشان بدهند که بزرگ منشی را منعکس می‌کند.

شاخص‌های تشخیصی اختلال شخصیت آزارگر در آزمون TAT به شرح زیر می‌باشند: پاسخ‌های TAT احتمالاً محتوای آشکار بیشتری را در آزمودنی‌های اجتماعی و سفسطه گراتر نشان نمی‌دهند. از آنجایی که بسیاری از شخصیت‌های آزارگر این رفتارها را توجیه منطقی و عقلانی می‌کنند، آنها اغلب در باره موضوعات خشونت بار کاملاً صریح و بی پرده هستند. بسیاری از اظهاراتی که آنها مطرح می‌کنند توسط دیگران به عنوان شوخی و جوک تفسیر می‌شود وقتی آنها به طور واقعی کاملاً جدی هستند. برخی از این ایده‌ها ممکن است در پاسخ‌ها به آزمون TAT آشکار شوند. داستان‌های پر خاشگرانه جنسی در پاسخ به بسیاری از

کارت‌های بیان‌کننده تعامل‌های مرد-زن، تعجب آور نخواهد بود و شاید به سایر کارت‌ها، بسته به نوع جهت‌گیری جنسی آزارگر یا درجه‌ای که دیگران به موضوع‌های بیرونی کاهش می‌دهند (کرنبرگ، ۱۹۸۴). ارباب از طریق داستان‌های شوک برانگیز در چنین افرادی تعجب آور نخواهد بود. افراد آزارگر احتمالاً تکلیف را در اینجا، همچنین در سایر آزمون‌های فرافکن، لکه دار و سیاه (to denigrate) می‌کنند. پاسخ‌ها نیز احتمالاً کوتاه و محدود هستند، جهت‌گیری بدگمانی و سوء ظن بیشتر برخی از این افراد را منعکس می‌کنند، به ویژه اگر آنها احساس ناتوانی در به‌دست آوردن یک حس کنترل روی این تکلیف کنند.

بسیاری از تفسیرها در خصوص آزمون‌های رورشاخ و TAT نیز برای تولید نقاشی به کار برده می‌شوند. شخصیت آزارگر یا برای ایجاد شوک در متخصص با ترسیم یک چیز عجیب و غریب به طور آشکارا تلاش خواهد کرد یا تصویرهای به طور آشکار ساده‌ای را برای اجتناب از آشکارسازی هر گونه محتوای درون روانی ترسیم خواهد نمود. در هر صورت، شخصیت آزارگر احتمالاً روش تحقیر را برای این تکلیف به کار می‌گیرد. تصویر انسانی که او از مرد یا زن می‌کشد، احتمالاً با کامل بودن مشخص می‌شود و بنظر می‌رسد قدرتمند و با اعتماد بنفس است که احساسات برتری را منعکس می‌کند. وقتی شخصیت آزارگر دیگران را نقاشی می‌کند، آنها احتمالاً کوچکتر و دارای جزئیات کمتری هستند و یک جنبه حقارت کلی را دارند. نقاشی درخت‌ها و خانه‌ها نیز احتمالاً بزرگ، قدرتمند و بیانگر یک خود بخوبی مصونیت یافته هستند.

منابع

- آناستازی، آن. (۱۳۶۴). روان آزمایی. ترجمه محمد نقی براهنی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران، چاپ دوم.
- اکسندر، جان. (۱۳۹۱). آزمون رورشاخ نظام جامع (اصول اجرا و نمره گذاری). ترجمه ابوفاضل حسینی نسب و علی ائنان عشریه. تهران: انتشارات ارجمند.
- امین یزدی، سید امیر، جاجرمی، محمود (۱۳۷۰). کاربرد آزمون اندریافت موضوع در تشخیص افتراقی مانیک دپرسیو (فازمانیک) و اسکیزوفرنی پارانوئید. پایان نامه برای درجه کارشناسی روانشناسی. دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.
- اورنگی، مریم، عاطف وحید، محمد کاظم، عشایری، حسن (۱۳۸۱). هنجاریابی مقیاس تجدید نظر شده حافظه و کسلر در شهر شیراز. مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران، دوره ۷، شماره ۴، ۶۶-۵۶.
- دادستان، پریرخ (۱۳۷۴). ارزشیابی شخصیت کودکان: براساس آزمونهای ترسیمی. تهران: انتشارات رشد.
- دادفر، فرشته، دادفر، محبوبه، عشایری، حسن، عاطف وحید، محمد کاظم، کاظمی، هادی، کولیوند، پیرحسین (۱۳۹۳). دمانس آلزایمر: جنبه‌های زیستی و عصب روانشناختی. تهران: انتشارات میرماه.
- دادفر، محبوبه، بهرامی، فاضل، دادفر، فرشته، یونسی، سیدجلال (۱۳۸۹). بررسی پایایی و روایی پرسشنامه سرشت و منش. فصلنامه توانبخشی، سال یازدهم، شماره ۳ (پیاپی ۴۳)، ۲۴-۱۵.
- دادفر، محبوبه، بیرشک، بهروز، کولیوند، پیرحسین (۱۳۹۳). ارزیابی روانشناختی سالمندان. تهران: انتشارات میرماه.
- راشکی، حسن، کاظمی، هادی، کولیوند، پیرحسین (۱۳۹۲). سنجش سلامت (چکاپ). تهران: انتشارات رویان پژوه.

شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی / ۱۴۳

رحمانی، فاتح (۱۳۸۵). اعتبار یابی شاخص افسردگی و شاخص مقابله نارسا در آزمون رور شاخ.

(<http://www.ensani.ir/fa/content/15882/default.aspx>)

رحمانی، فاتح، صالحی، مهدی (۱۳۸۶). کاربرد آزمون رورشاخ در تشخیص اختلال اضطراب
تعمیم یافته. فصلنامه روانشناسی تحولی: روانشناسان ایرانی، سال چهارم، شماره ۱۴، ۱۶۸ تا
۱۵۵.

رنجبر کهن، زهره (۱۳۸۲). بررسی روایی تشخیص آزمون رورشاخ در گروه‌های بیماران افسرده،
مضطرب (فراگیر)، وسواسی - جبری و گروه عادی. پایان‌نامه برای دریافت درجه
کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی. دانشگاه اصفهان.

شادفر، کوروش (۱۳۹۱). مقایسه الگوهای پاسخدهی افراد افسرده و غیرافسرده به آزمون
رورشاخ. وب سایت دانشگاه آزاد اسلامی، واحد کرج (<http://www.Kiau.ac.ir>).

شریفی، حسن پاشا (۱۳۸۲). نظریه و کاربرد آزمون‌های هوش و شخصیت (چاپ سوم). تهران:
انتشارات سخن.

عاطف وحید، محمد کاظم (۱۳۸۴). هنجاریابی پرسش‌نامه روانشناختی کالیفرنیا. مجله روانپزشکی
و روانشناسی بالینی ایران، دوره ۱۱، شماره ۴، ۳۷۸-۳۷۱.

عاطف وحید، محمد کاظم (۱۳۸۹). کارگاه آموزشی آزمون‌های روانشناختی برای سازمان‌ها و
مراکز مختلف کشور.

عاطف وحید، محمد کاظم (۱۳۸۹). کارگاه آموزشی ارزیابی و تشخیص برای سازمان‌ها و مراکز
مختلف کشور.

عاطف وحید، محمد کاظم (۱۳۹۱). آزمون اندریافت موضوع. جزوه و اسلایدهای آموزشی
موجود در دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان دانشگاه علوم پزشکی ایران.

عاطف وحید، محمد کاظم (۱۳۹۱). آزمون رورشاخ. جزوه و اسلایدهای آموزشی موجود در
دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان دانشگاه علوم پزشکی ایران.

عاطف وحید، محمد کاظم (۱۳۹۱). ارزیابی و تشخیص. جزوه و اسلایدهای آموزشی موجود در دانشکده علوم رفتاری و سلامت روان دانشگاه علوم پزشکی ایران.

عاطف وحید، محمد کاظم، دادفر، محبوبه (۱۳۹۳). راهنمای اخلاق و رفتار حرفه‌ای در روانشناسی بالینی برای روانشناسان، مشاوران و روانپزشکان. تهران: انتشارات میرماه.

فتوت، احمدرضا (۱۳۷۶). بررسی وجود موضوع‌های غم‌انگیز در آزمون T.A.T و رابطه آن با میزان افسردگی بررسی شده به وسیله MMPI و پرسشنامه افسردگی بک BDI. مقاله ارائه شده نخستین کنگره انجمن روانشناسی ایران، ۳۱ شهریور و ۱ و ۲ مهر ماه.

فرشام، آیدا، خدابخش، روشنگر (۱۳۹۲). اثربخشی روان‌درمانی مبتنی بر بینش در درمان یک مورد اختلال شخصیت وابسته. پایگاه رویدادهای آموزشی حوزه روانشناسی و سامانه یکپارچه نشریات دانشگاه علامه طباطبائی.

کرمی، ابوالفضل (۱۳۹۲). راهنمای اجرا و تفسیر آزمون اندریافت موضوع. تهران: انتشارات روان سنجی.

لطف آبادی، حسین. (۱۳۶۹). آزمون‌های روانی - شناختی کودکان CAT و Bender برای مشاوره کودک. مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی.

لوئیس، ژندا (۲۰۰۹). آزمونهای شخصیت. ترجمه محمد علی بشارت و محمد جیب نژاد. تهران: انتشارات آئین.

مارنات، گری - گراث (۱۳۸۴). راهنمای سنجش روانی برای روانشناسان بالینی، مشاوران و روانپزشکان. ترجمه حسن پاشاشریفی و محمدرضا نیکخو. تهران: انتشارات رشد.

محمدی نیک، زهرا (۱۳۷۸). مقایسه الگوی پاسخ به رورشاخ در دانشجویان مونث افسرده و عادی. پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد روانشناسی. دانشگاه فردوسی مشهد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی / ۱۴۵

مختار زاده، صفر (۱۳۷۴). بررسی اعتبار و پایایی آزمون رورشاخ در تشخیص ضایعات مغزی. پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد سنجش و اندازه گیری در روانشناسی و آموزش و پرورش. دانشگاه علامه طباطبایی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی.

مرادی، جلال (۱۳۸۴). بررسی پاسخهای عمومی تست رورشاخ (پاسخهای p) در سطح دانشگاه اصفهان مقطع سنی بزرگسالان. پایان نامه برای درجه لیسانس رشته‌ی روانشناسی عمومی. دانشگاه اصفهان.

نصر، نصرالله، کولیوند، پیرحسین، کاظمی، هادی (۱۳۹۲). فناوری اطلاعات در سلامت. تهران: انتشارات میرماه.

نوربخش، سیدمرتضی، خان زاده، علی، یوسفی لویه، مجید (۱۳۸۸). مقایسه نوع ادراک کودکان مبتلا به اختلالات یادگیری و کودکان عادی در آزمون رورشاخ و قابلیت این آزمون در شناسایی و تشخیص اختلالات یادگیری. پایگاه اطلاعات علمی (www.sid.ir).

همتی، آزاد، دژکام، محمود، دلاور، علی، عاطف وحید، محمد کاظم، برجعلی، احمد، کامکاری، کامبیز (۱۳۹۲). همخوانی مقیاس‌های آسیب‌شناسی شخصیت (PSY-5) پرسشنامه MMPI-2-RF با صفات پیشنهادی محور دوم DSM-5. فصلنامه مطالعات روانشناسی بالینی، سال سوم، شماره ۱۲، ۸۳-۱۱۴.

یثربی، سیده رقیه (۱۳۸۵). مقایسه الگوی پاسخهای رورشاخ بیماران با اختلالات افسرده خویی، دو قطبی و افراد بهنجار بزرگسال در شهر تهران. مجله پژوهشهای تربیتی و روانشناختی، سال دوم؛ شماره دوم، پیاپی ۶، ۱۰۶-۹۱.

American Psychology Association (2010). Ethical principles of psychologists and code of conduct. Available from <http://www.apa.org/ethics/code.html>.

Choca, J. P. (2004). Interpretive Guide to the Millon Clinical Multiaxial Inventory, 3rd Edition. Publisher: American Psychological Association.

Encyclopedia of psychology, (2007), [www.Projective Techniques Encyclopedia of Psychology-find articles.htm](http://www.ProjectiveTechniques.com/Encyclopedia-of-Psychology-find-articles.htm).

- Graham, J. R. (1993). *MMPI-2 Assessing Personality and Psychopathology* Second Edition.
- Groth-Marnat, G. (2009). *Handbook of Psychological Assessment*, 5th Edition. John Wiley & sons Inc., Hobocen, New Jersey, USA.
- http://en.wikipedia.org/wiki/rorshach_test.
- Meyer, R. G., & Deitsch, S. E. (1996). *The clinicians Handbook* ,4th Edition. New York: Guilford Press.
- Wood. James's; M Teresa networks; Alcott o. lilienfield; Howard n. Garb, (2003), *What is Wrong With The Rorschach?*, San Francisco, CA. John Wiley & Sons, www.Rorschach Inkblot test.com.

شاخص‌های تشخیصی آزمون‌های روانشناسی / ۱۴۷

Diagnostic indexes in tests of psychology

by:

Mahboubeh Dadfar

PhD student in clinical psychology,
International Campus,
Iran University of Medical Sciences

Dr. Mohammad Kazem Atef Vahid

Clinical psychologist
Faculty member of Iran University of Medical Sciences
School of Mental Health & Behavioral Sciences

Hadi Kazemi MD

Faculty of Shahed University and
Director of Shafa Neuroscience Research Center Clinical

Pir Hossein Kolivand

Director of Crescent & Rescue Organization and
Assistant of Shafa Neuroscience Research Center